

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ

Г О Д И Ш Е Н   О Т Ч Е Т

на Комисията за защита на личните данни
за дейността ѝ през 2016 г.

на основание чл. 7, ал. 6 от Закона за защита на личните данни

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	Увод	5
II.	Анализ и отчет на степента на постигане на целите и приоритетите на КЗЛД, залегнали в годишния отчет за 2016 г.	6
III.	Регистрация на администраторите на лични данни и на водените от тях регистри на лични данни	11
IV.	Защита на правата на физическите лица при обработване на личните им данни	14
V.	Контролна и административнонаказателната дейност	35
VI.	Защита на личните данни при отминалите избори за президент и вицепрезидент и референдум. Анализ на производствата	54
VII.	Производства по изразяване на становища и участие в съгласувателни процедури на нормативни актове по въпросите, свързани със защитата на личните данни	59
VIII.	Предоставяне на лични данни в трети държави	73
IX.	Нова правна рамка в ЕС в областта на защитата на личните данни: Общ регламент и Директива за защита на личните данни	77
X.	Международна дейност	79
XI.	Обучение в областта на защитата на личните данни	86
XII.	КЗЛД – наблюдаващ орган относно сигурността на данните съгласно Закона за електронните съобщения	91
XIII.	Институционално взаимодействие. Партньорство с представители на медиите и информационна дейност	96
XIV.	Административен капацитет и финансови ресурси	104
XV.	Цели и приоритети на КЗЛД за 2017 г.	111

Списък на използваните съкращения

АЛД	– Администратор на лични данни
АПК	– Административнопроцесуален кодекс
АС	– Административен съд
АССГ	– Административен съд – София-град
АУАН	– Акт за установяване на административно нарушение
ВАС	– Върховен административен съд
ГД ГРАО	– Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“
ДАБ	– Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет
Директива 95/46/ЕО	– Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни
ДОПК	– Данъчно-осигурителен процесуален кодекс
ЕГН	– Единен граждански номер
ЕКЗД	– Европейски комитет по защита на данните
ЕНОЗД	– Европейски надзорен орган по защита на данните
еРАЛД	– Електронната система на КЗЛД за регистрация на администратори на лични данни
ЗАНН	– Закон за административните нарушения и наказания
ЗДОИ	– Закон за достъп до обществена информация
ЗЕС	– Закон за електронните съобщения
ЗЗЛД	– Закон за защита на личните данни
ЗИДЗЕС	– Закон за изменение и допълнение на ЗЕС
ЗП	– Задължително предписание
ЗПУКИ	– Закон за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси
ЗСч	– Закон за счетоводството
КА	– Констативен акт
КЕВР	– Комисия за енергийно и водно регулиране

КЕП	– Квалифициран електронен подпис
КЗЛД	– Комисия за защита на личните данни
МВР	– Министерство на вътрешните работи
МОН	– Министерство на образованието и науката
НАП	– Национална агенция за приходите
НБД „Население“	– Национална база данни „Население“
НИКК	– Научноизследователски институт по криминалистика и криминология
НП	– Наказателно постановление
НПК	– Наказателнопроцесуален кодекс
ПДКЗЛДНА	– Правилник за дейността на КЗЛД и на нейната администрация
РС	– Районен съд
УниБИТ	– Университет по библиотекознание и информационни технологии
ЦИК	– Централна избирателна комисия
ЦФЛД	– Център „Фонд за лечение на деца“

I. Увод

Настоящият отчет за дейността на Комисията за защита на личните данни (КЗЛД) е изготвен на основание чл. 7, ал. 6 от Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД) и обхваща периода от 1.01.2016 г. до 31.12.2016 г.

В отчета е представена информация за основните направления на дейност на Комисията за защита на личните данни през отчетния период, като акцент е поставен върху реализацията на задачи със значим обществен интерес, в т.ч. регистрация на администратори на лични данни (АЛД), контролна и административнонаказателна дейност, защита правата на физическите лица и мероприятия с превантивен характер. Специално внимание е отделено на дейностите по линия на международното сътрудничество и новата европейска правна рамка в областта на защитата на личните данни. Направен е анализ на степента на постигане на целите и приоритетите за 2016 г. и са отчетени административният капацитет и финансовото състояние на КЗЛД.

II. Анализ и отчет на степента на постигане на целите и приоритетите на КЗЛД, залегнали в годишния отчет за 2016 г.

Основните цели и свързаните с тях приоритети пред Комисията за защита на личните данни за 2016 г. са обединени в три групи:

- Засилена международна активност по всички нива и направления и обезпечаване изпълнението на международни задължения;
- Координиран подход по направления с висока степен на обществена значимост;
- Политика на активен диалог с гражданите и администраторите на лични данни.

През 2016 г. по първата цел, свързана с международната дейност на КЗЛД, е постигнат сериозен напредък по всички формулирани приоритетни направления.

Подготовката за въвеждането на новата европейска правна рамка за защита на личните данни в национален план и синхронизирането на националното законодателство с нея стартира непосредствено след публикуването през май 2016 г. в Официален вестник на ЕС на Общия регламент за защита на данните и Директивата за защита на данните в полицейската и наказателната област. Приет е подробен план за действие на КЗЛД с ясно разписани задачи, срокове и отговорници и е създадена вътрешноевропейска работна група. Извършен е преглед на действащото законодателство, което ще бъде засегнато от прилагането на новата европейска правна рамка, и са идентифицирани външните заинтересовани страни. Представители на КЗЛД участват активно в дискусиите в работните формати на ЕС, свързани с процеса на подготовка на държавите членки за прилагането на новите правила.

За изпълнение на задължението за въвеждане на фигурата на длъжностното лице по защита на данните в българското законодателство по инициатива на КЗЛД позицията „длъжностно лице по защита на данните“ вече е въведена в Класификатора на длъжностите в администрацията (ДВ, бр. 76 от 30.09.2016 г.). Аналогични изменения и допълнения са инициирани и се очакват през 2017 г. и в Националната класификация на професиите и длъжностите. През 2016 г. специално внимание е отделено и на създаването на необходимите условия за обучение и подготовка на служителите по защита на данните при администраторите на лични данни. С оглед мащабите на тази задача през отчетния период КЗЛД започна изграждането на специализиран национален учебен център.

Друга важна нормативна промяна във връзка с въвеждането на позицията „длъжностно лице по защита на данните“, реализирана отново по инициатива на КЗЛД,

е изискването в Правилника за прилагане на Закона за електронната идентификация всяко лице, регистрирано в регистъра на администраторите на електронна идентичност и на центровете за електронна идентификация, да определя длъжностно лице по защита на данните съгласно чл. 37–39 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ, L 119 от 4 май 2016 г.).

Представители на КЗЛД участват активно в дискусиите в Работната група по чл. 29 (европейския консултативен орган в областта на защитата на личните данни) и експертните подгрупи към нея, посветени на прилагането на новата правна рамка на ЕС и създаването на бъдещия Европейски комитет по защита на данните (ЕКЗД) – нова структура на ЕС със собствена правосубектност и правомощия да приема задължителни решения, която ще започне да функционира от май 2018 г. Председателят на КЗЛД, който е и заместник-председател на Работната група по чл. 29, е член на ръководния екип, следящ за изпълнението на плана за действие за изграждането на ЕКЗД.

Продължава подготовката на членовете и служителите на КЗЛД за успешно изпълнение на задачите, произтичащи от българското председателство на Съвета на ЕС през първата половина на 2018 г. През отчетния период членовете на екипа на председателството са включени в различни програми за обучение, а трима служители провеждат едноседмични стажове в институции и органи на ЕС – Генералния секретариат на Съвета, Европейската комисия и Европейския надзорен орган по защита на данните. Освен запознаване с работните процеси в тях представителите на КЗЛД получават ценна информация за очакваната законодателна програма на РГ „Обмен на информация и защита на данните“ през първото шестмесечие на 2018 г.

През септември 2016 г. Комисията за защита на личните данни и Европейският надзорен орган по защита на данните официално представят съвместна кандидатура за домакинство на 40-ата международна конференция на органите по защита на данните и неприкосновеността (ICDPPC) през 2018 г. Предложението за домакинство на мероприятиято включва два аспекта: пленарна част на форума, която да се организира в Брюксел, и две регионални срещи в София, които да се проведат за надзорните органи от страните от Западните Балкани и от Общността на независимите държави. Планира се двете столици и провежданите в тях прояви в рамките на международната конференция да бъдат свързани във видеоконферентна връзка.

През 2016 г. КЗЛД продължава да оказва съдействие в рамките на своята компетентност за пълно присъединяване на Република България към Шенген. Комисията успява да изпълни в пълен обем ангажиментите си, произтичащи от междуведомствения план с мерки относно готовността на България за пълно прилагане на достиженията на правото от Шенген. Продължава практиката за участие на членове на КЗЛД в мисиите за оценка по Шенген в областта на защита на данните на други държави членки, като през отчетния период това са Италия и Малта.

Основната група приоритети за постигане на втората годишна цел в дейността на КЗЛД, а именно координиран подход по направления с висока степен на обществена значимост, са свързани с контролната дейност на КЗЛД.

Главно място сред тях заема извършването на проверка в сектор „Образование“, съобразно приета с решение на КЗЛД Методика за извършване на секторни проверки, респ. създаването на условия за еднообразно прилагане на правилата за защита на данните и формулиране на добри практики в този сектор. В окончателния доклад от проверката са формулирани конкретни препоръки към сектора и е даден 6-месечен срок за изпълнение.

Следващият приоритет през отчетния период е свързан с осъществяване на активни действия по наблюдаване и подпомагане работата на системата за регистриране на бежанците и търсещите убежище ЕВРОДАК във връзка с извънредно засиления бежански поток през страната. Затова с цел проверка спазването на КЗЛД при осъществяване на дейността на Националната система ЕВРОДАК и изготвяне на доклад до Европейската комисия през отчетния период КЗЛД извършва проверки на Научноизследователския институт по криминалистика и криминология към МВР (НИКК) и Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет (ДАБ). Проверките приключват с издаване на задължителни предписания.

Подробен анализ на изпълнението на тези два приоритета е отразен в раздел V на отчета.

Важно място сред приоритетите през 2016 г. заема решението на КЗЛД за установяването на ясни правила при обработването на лични данни в хода на осъществяването на видеонаблюдение, респ. създаване на гаранции за физическите лица - обект на видеонаблюдение. За целта в процес на финализиране е проект на правила, изготвен от вътрешноведомствена работна група, които имат за цел да създадат общи изисквания към всички субекти, които обработват лични данни чрез видеонаблюдение.

Друга приоритетна дейност през отчетния период са публикуването и поддържането в актуален вид на Портала за отворени данни на събирана, създавана и поддържана от КЗЛД публична информация от обществен интерес, чието повторно използване има добавена стойност. С измененията и допълненията на Закона за достъп до обществена информация от 2015 г. се въвежда задължение за организациите от обществения сектор да публикуват в отворен машинночитим формат, позволяващ повторна употреба, публичната информация, която събират, създават и обработват. От октомври 2016 г. КЗЛД започва регулярно публикуване на Портала на отворените данни на следната информация, извличана от информационната система eRALD:

Списък на администраторите на лични данни, вписани в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД (код по БУЛСТАТ/ЕИК, име на администратора на лични данни, вид субект, идентификационен номер в регистъра на администраторите на лични данни и на водените от тях регистри на лични данни);

Списък на администраторите на лични данни, освободени от задължение за регистрация (код по БУЛСТАТ/ЕИК, име на администратора на лични данни, вид субект);

Списък на администраторите на лични данни с отказана регистрация (код по БУЛСТАТ/ЕИК, име на администратора на лични данни, вид субект).

В гореизброените списъци, когато администратор на лични данни е физическо лице, съответното ЕГН не се предоставя.

Информацията, публикувана на Портала за отворени данни, се актуализира на всеки две седмици.

По третото тематично направление сред приоритетите на КЗЛД за 2016 г. е провеждането на политика на активен диалог с гражданите и администраторите на лични данни. На базата на проведеното в края на 2015 г. социологическо проучване в областта на защитата на личните данни, което показва, че има какво да се желае за по-голямо комуникационно проникване на КЗЛД сред отделни целеви групи в обществото с различен социален и образователен статус и възраст, през 2016 г. Комисията откроява децата като приоритетна целева група за своята информационна дейност. С цел превантивно обучение, свързано със защитата на личните данни, е изработен информационно-образователен клип за деца и младежи с 10 съвета за безопасност в интернет. Информационната кампания е съпроводена с провеждане на конкурс за детско творчество на тема „Какво другите знаят за мен?“. Подробна информация за тази инициатива е предоставена в раздел XIII на отчета.

Други приоритетни направления на активен диалог с гражданите и администраторите на лични данни са свързани с приемането на новата европейска правна рамка за защита на личните данни. През 2016 г. са подготвени и публикувани на институционалния сайт на КЗЛД първите информационно-разяснителни материали по Общия регламент за защита на данните, по различни тематични направления, предназначени за администратори на лични данни и граждани, а именно: относно правата на физическите лица, респ. задълженията на администраторите на лични данни, по отношение съгласието на физическите лица и относно фигурата на длъжностните лица по защита на данните. В програмите за обучение, организирано от КЗЛД, вече е включена самостоятелна тема, посветена на новите изисквания в областта на защитата на личните данни.

За повишаване на качеството на административното обслужване от страна на КЗЛД и нейната администрация след приемането на новата европейска правна рамка в областта на защитата на личните данни и в отговор на новите изисквания на Регламент (ЕС) 2016/679 и Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета през 2016 г. е проведен семинар обучение за служителите на КЗЛД. За повишаване нивото на компетентност на служителите от звената за административно обслужване на граждани и администратори през изминалата година е организирано и допълнително специализирано обучение, което обстойно ги запознава с новите моменти в промяната на законодателството, основна цел на което е модернизация на правилата за защита на данните с оглед на бързото развитие на информационните технологии.

С цел активен принос към успешното финализиране на инициативата на българското правителство за въвеждане на комплексно административно обслужване в национален мащаб през отчетния период са приети Вътрешни правила за административно обслужване в КЗЛД, които в максимална степен отразяват новите функции на специализираната и общата администрация в Комисията, а във връзка с промените в Закона за достъп до обществена информация е приета нова Процедура по разглеждане на заявления за достъп до обществена информация. Актуализирана е и Хартата на клиента.

III. Регистрация на администраторите на лични данни и на водените от тях регистри на лични данни

На основание чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД КЗЛД води регистър на администраторите на лични данни и на водените от самите администратори регистри на лични данни, които те обработват. Регистърът е публичен и се поддържа в електронен вид.

Дейността по поддържане на регистъра в КЗЛД е в съответствие с концепцията за електронно правителство и цели да предостави на гражданите високоефективна и лесна за използване електронна услуга, изградена по технологията „обслужване на едно гише“. Тя се реализира на базата на информационната система за електронна регистрация на администратори на лични данни (eРАЛД). Системата е уеббазирано приложение, достъпно през интернет страницата на КЗЛД, обхващащо дейностите по регистрацията на администраторите на лични данни. Същата дава възможност на администраторите да подават заявление за регистрация по електронен път, както и да поддържат в актуално състояние вече заявените от тях данни в съответствие с изискванията на ЗЗЛД. Системата способства за намаляване на административната и бюрократичната тежест върху дейността на администраторите на лични данни.

Чрез публичните регистри може да се извършват справки за вписаните администратори на лични данни и за водените от тях регистри на лични данни, за освободените от задължението за регистрация администратори и за администратори, на които е отказано вписване в регистъра на КЗЛД.

Достъп до системата е реализиран и през Единния портал за електронни административни услуги.

През 2016 г. се запазва тенденцията администраторите на лични данни да извършват регистрацията си през интернет, включително и с квалифициран електронен подпис (КЕП).

Към 31.12.2016 г. от началото на въвеждането в експлоатация на eРАЛД през 2009 г. общият брой на потребителите на системата достига 359 048, като 327 860 от тях са подали заявление за регистрация като администратори, а 31 188 – молба за освобождаване от задължение за регистрация (фиг. 1).

Фиг. 1

През 2016 г. КЗЛД вписва нови 6176 администратори на лични данни. С тях общият брой на вписаните в регистъра администратори става 284 592 (фиг. 2).

Фиг. 2

През отчетния период Комисията освобождава от задължение за регистрация 364 администратори на лични данни, с което общият им брой към 31.12.2016 г. е 28 035 (фиг. 3).

Фиг. 3

През 2016 г. КЗЛД заличава от регистъра 70 администратора, с което общият брой на заличените администратори е 371.

В случаите, когато администратор на лични данни заявява обработване на данни по чл. 5, ал. 1 от ЗЗЛД или на данни, чието обработване съгласно решение на КЗЛД застрашава правата и законните интереси на физическите лица, КЗЛД задължително извършва предварителна проверка преди вписване в регистъра съгласно чл. 17б от ЗЗЛД. През отчетния период броят на администраторите, подадени за предварителна проверка преди вписване в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД, е 743. В резултат на извършените проверки и на основание чл. 17б, ал. 3, т. 3 от ЗЗЛД през 2016 г. Комисията взема решения за отказ от вписване в регистъра на 102 администратора.

Статистическите данни, свързани с регистрацията на администраторите на лични данни и на водените от тях регистри с лични данни през 2016 г., потвърждават изводите, направени през предходната година, а именно:

– Процесите, свързани с регистрацията на администраторите, са в устойчиво състояние, което е видно на фиг. 2 и фиг. 3.

– Броят на подадените заявления за вписване в регистъра спрямо същия на молбите за освобождаване от задължение за регистрация се запазва в съотношение 91% към 9%.

IV. Защита на правата на физическите лица при обработване на личните им данни

Обща статистика

Комисията за защита на личните данни е единственият на територията на страната независим държавен орган, чиято компетентност е да разглежда жалби, подадени от физически лица, с твърдения за нарушени права при обработване на личните им данни. Посочената компетентност произтича от нормата на чл. 10 и на чл. 38 от ЗЗЛД.

Жалба може да подаде единствено физическо лице за нарушени негови права. В случай, че физическо лице съобщава за нарушени права на трето лице или за други нарушения при обработване на лични данни, то тогава по искането може да бъде извършена проверка по реда на чл. 12 от ЗЗЛД.

Следва да се посочи и възможността физическо лице да сезира и съответния компетентен съд, но посоченото право не може да бъде упражнено, ако има висящо производство пред Комисията за същото нарушение или нейно решение относно същото нарушение е обжалвано и няма влязло в сила решение на съда.

По производствата за разглеждане на жалби от Комисията не се дължат такси и в тази връзка възможността за защита на правата, предвидени в ЗЗЛД, е достъпна за всяко физическо лице.

През последните години се наблюдава постоянна тенденция към повишаване на броя на подадените в комисията жалби.

Общият брой жалби през 2016 г., които Комисията е разгледала и се е произнесла с административен акт, е 430. През отчетния период в КЗЛД са постъпили общо 650 жалби, като 220 от тях са по повод произведените през отминалата година избор за президент и вицепрезидент на републиката и национален референдум. В допълнение Комисията повторно е разгледала 9 жалби, върнати от съда с указания относно приложението на закона.

Всяко административно производство по разглеждане на жалби от физически лица протича през следните етапи:

- Извършване на преценка относно редовността на жалбата.

Всяко постъпило искане до Комисията следва да носи предвидените от закона реквизити: авторство, т.е. лицето, чиито данни са неправомерно обработени, и отправено до Комисията искане в съответствие с предмета на нейната компетентност.

Авторството налага жалбата да бъде подписана, да носи информация за лицето, което я е подало, включително и информация за начина за комуникация.

През отчетната година Комисията е прекратила производствата по 99 жалби, които са постъпили, включително и през предходната година, без да притежават задължителните реквизити относно редовността. Нужно е да се посочи, че при постъпване на нередовна жалба се изготвя писмо с указания до подателя за отстраняване на нередностите. Указанията се изпращат до подателя на жалбата по начина, по който е постъпила в Комисията и съответната жалба. Едва след като указанията не са изпълнени в посочения срок, Комисията приема решение да остави без разглеждане жалбата поради неспазване на изискванията на закона.

Наблюдава се тенденция към подаване на жалби по електронен път без наличие на електронен подпис, така както изисква законът. От постъпилите през 2016 г. по електронен път общо 134 жалби едва 20 от тях са подадени с електронен подпис. Следва да се посочи, че редовността при подаване на жалба обуславя законосъобразността на издадения от Комисията административен акт, с който се решава съответната жалба по същество.

- Извършване на преценка относно допустимостта на жалбата.

На следващо място, след постъпване в Комисията на редовно искане се прави преценка относно допустимостта на съответната жалба. По своето същество допустимостта налага жалбата да е подадена от физическо лице относно нарушения на негови права, предвидени в ЗЗЛД, в едногодишен срок от узнаване на нарушението, но не по-късно от пет години от извършването му. Важно е жалбата да е насочена срещу лице, имащо качеството на администратор на лични данни. Често в Комисията постъпват жалби с твърдения за нарушения, извършени от физически лица, които нямат качеството на администратор на лични данни – съседни лица, непознати лица, „неприятели“ и други, с които жалбоподателят е в личен конфликт. Нужно е да се посочи, че ЗЗЛД не се прилага при обработването на лични данни, извършени от физически лица за техни лични или домашни дейности. През 2016 г. посочената категория жалби е чувствително по-малка по брой в сравнение с предходни години.

През 2016 г. Комисията е оставила без разглеждане 89 жалби, включително и жалби, подадени през предходната година, поради тяхната недопустимост, като при три от производствата жалбоподателите са оттеглили своите жалби, с което са десезирали Комисията.

По всяка допустима жалба се осъществяват действия по изясняване на фактите и обстоятелствата относно твърдените от физическото лице нарушения чрез изискване на доказателства и становище от участващите в административното производство лица, включително и чрез извършване на проверки, когато това е необходимо. Допустимите жалби се насрочват за разглеждане по същество в открито заседание с уведомяване на страните. В откритото заседание на Комисията всяко участващо в административното производство лице може да представя сведения, допълнителни доказателства, както и да прави доказателствени искания.

- Извършване на преценка относно основателността на жалбата.

След изясняване на фактите и обстоятелствата по постъпила жалба КЗЛД се произнася с административен акт, който подлежи на съдебен контрол.

Със своето решение Комисията може да даде задължителни предписания (ЗП), да определи срок за отстраняване на нарушението или да наложи административно наказание.

Разгледаните по същество през 2016 г. жалби са 206 бр., от които основателни са 79 бр. и неоснователни – 127 бр.

През отчетния период Комисията е наложила 61 бр. административни наказания по установени в административните производства нарушения и е издала 32 задължителни предписания на съответните администратори на лични данни.

Установените нарушения, извършени от администратори на лични данни, могат да се причислят към следните групи нарушения:

- обработване на лични данни в нарушение на принципите за законосъобразност, пропорционалност на обработваните лични данни, принципа за обработване на лични данни за конкретни, точно определени и законни цели (чл. 2, ал. 2 от ЗЗЛД) – установени 9 нарушения, за които са наложени санкции в размер на 105 500 лв.;

- обработване на лични данни, без да е налице законоустановено условие за допустимост на обработването на личните данни (чл. 4 от ЗЗЛД) – установени 11 нарушения, за които са наложени санкции в размер на 126 000 лв.;

- обработване на лични данни, без да са предприети от администратора на лични данни технически и организационни мерки за защита на данните от случайно или незаконно унищожаване, или от случайна загуба, от неправомерен достъп, изменение или разпространение, както и от други незаконни форми на обработване (чл. 23 от ЗЗЛД) – установени 26 нарушения, за които са наложени санкции в размер на 17 400 лв.;

- за нарушение на чл. 20 от ЗЗЛД – непредоставяне на информация на физическото лице от администратор на лични данни, когато личните данни не са получени от физическото лице, за което те се отнасят – установени 3 нарушения, за които са наложени санкции в размер на 4500 лв.;

- за нарушение на чл. 32 от ЗЗЛД – администраторът на лични данни не се е произнесъл в срок по заявление за достъп до лични данни – установено 1 нарушение, за което е наложена санкция в размер на 1100 лв.;

- за отказ на администратор на лични данни да окаже съдействие на КЗЛД при упражняване на контролните ъ правомощия (чл. 22, ал. 5 от ЗЗЛД) – установени 9 нарушения, за които е наложена имуществена санкция в размер на 10 500 лв.

КЗЛД в своята практика се произнася и по възобновяване на административни производства и за спиране на производствата предвид наличието на преюдициално производство, образувано от друг орган по същата жалба.

Възобновяването се извършва по жалби, които първоначално са спрени с административен акт, издаден от Комисията.

През 2016 г. е възобновено административното производство по една жалба, решена и по нейната основателност. Възобновяването е извършено по молба на жалбоподателя след приключване на производство пред прокуратурата.

При наличие на предпоставките, предвидени в чл. 54, ал. 1, т. 5 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) – при наличието на образувано друго административно или съдебно производство, когато издаването на акта не може да стане преди неговото приключване, КЗЛД спира образуваното пред нея административно производство.

За отчетния период Комисията е спряла 36 административни производства.

Следва да се посочи, че в статистиката, посочена по-горе, през 2016 г. са включени производствата, образувани по 9 жалби, подадени от физически лица по повод обработване на личните им данни за регистрацията в Централната изборителна комисия на политически партии и партии от коалиции за участието им в произведените през 2015 г. за общински съветници и кметове. Две от жалбите са приети за нередовни и административното производство, образувано по тях, е прекратено. По пет от жалбите, разгледани по същество на открито заседание на Комисията, административното производство приключва с решения, с които същите са обявени за неоснователни, като недоказани. Производството по една жалба не е приключило

предвид желанието на жалбоподателя, изразено в заседание на КЗЛД, да даде сравнителен материал за изготвяне на експертиза на подпис.

Основни сфери в обществения живот, в които са най-честите нарушения в областта на защита на личните данни

Секторите на дейност на администраторите на лични данни, срещу които най-често са постъпвали през 2016 г. жалби от физически лица, са следните:

Политически субекти	220 жалби
Телекомуникации	146 жалби
Банки и кредитни институции	62 жалби
Осъществяване на видеонаблюдение	30 жалби
Съдебна и изпълнителна власт	19 жалби
Електронни услуги	15 жалби
Трудови и осигурителни услуги	14 жалби
Медии	13 жалби
Пощенски и куриерски услуги	8 жалби
Застрахователни услуги	8 жалби
Предоставяне на услуги (посредничество, битови услуги, търговия)	8 жалби
Здравеопазване	5 жалби
Органи на местната власт	4 жалби
Образование	3 жалби

Специфични казуси и практика на Комисията

Видеонаблюдение

Видеонаблюдението, като форма на обработване на личните данни на физическите лица, регламентирано с разпоредбите на ЗЗЛД, следва да се разграничава от видеонаблюдението като част от осъществяване на охранителна дейност, съобразно нормите на Закона за частната охранителна дейност.

Законът за частната охранителна дейност урежда обществени отношения, свързани с частната охранителна дейност, нейното административно регулиране и контрол.

Разпоредбите, които се отнасят до обработването на личните данни на физическите лица чрез видеонаблюдение, се съдържат в ЗЗЛД.

Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗЗЛД този закон урежда защитата на правата на физическите лица при обработването на личните им данни.

На основание параграф 1, т. 1 от ЗЗЛД по смисъла на този закон „обработване на лични данни“ е всяко действие или съвкупност от действия, които могат да се извършват по отношение на личните данни с автоматични или други средства, като събиране, записване, организиране, съхраняване, адаптиране или изменение, възстановяване, консултиране, употреба, разкриване чрез предаване, разпространяване, предоставяне, актуализиране или комбиниране, блокиране, заличаване или унищожаване.

В тази връзка обработването на лични данни чрез видеонаблюдение се приема за действие, извършвано по отношение на личните данни на физическите лица с технически средства.

Правомощията на КЗЛД са систематизирани в чл. 10, ал. 1, т. 1 – т. 13 от ЗЗЛД, като в случая е относима и се посочва компетентността на КЗЛД в т. 7 на цитираната разпоредба, а именно: разглеждането на жалби срещу актове и действия на администраторите, с които се нарушават правата на физическите лица по този закон.

Нужно е правилното конституиране на страните в административното производство – жалбоподател и администратор на лични данни.

По отношение на жалбоподателя е от значение в жалбата да са изложени твърдения за нарушени права на лицето, което подава жалбата.

Фигурата на администратора на лични данни, като ответна страна в производството пред Комисията, следва да е съобразена с разпоредбата на чл. 3, ал. 1 и ал. 2 от ЗЗЛД и легалното определение на понятието, а именно: администратор на лични данни е физическо или юридическо лице, както и орган на държавната власт или на местното самоуправление, който сам или съвместно с друго лице определя целите и средствата за обработване на личните данни, както и когато видът, целите и средствата за обработване се определят със закон.

Предвид горепосоченото се налага изводът, че законосъобразното сезиране на КЗЛД е с оглед фактическото обработване на личните данни на физическо лице от конкретизиран в жалбата администратор на лични данни с информация за връзка с него.

В допълнение се посочва съдържанието на нормата на чл. 4, ал. 1 от ЗЗЛД, съгласно която обработването на лични данни е допустимо само в случаите, когато е налице поне едно от условията, изброени в т. 1 – т. 7 от ЗЗЛД.

С оглед предмета на жалбите пред КЗЛД с твърдения за незаконосъобразно обработване на личните данни на физически лица чрез видеонаблюдение могат да бъдат разграничени следните две фактически обстановки: видеонаблюдение, извършвано в режим на етажна собственост, и видеонаблюдение, извършвано от физическо лице за лични и домашни дейности.

Видеонаблюдение в етажна собственост

В тази хипотеза се съотнасят разпоредбите на Закона за управление на етажната собственост, регламентиращи правомощията на общото събрание като орган на управление на етажната собственост.

Общото събрание приема решения за извършване на разходи, които са необходими за поддържането на общите части, включително за поставяне на реклами или технически съоръжения върху сградата.

Законосъобразното провеждане на общото събрание на етажната собственост се гарантира от изискването за определен кворум, т.е., ако присъстват лично или чрез представители собственици на най-малко 67 на сто идеални части от общите части на етажната собственост.

В този смисъл се установява необходимото присъствие на собствениците с оглед редовността на проведеното общо събрание.

Във връзка с предмета на въпросите, които подлежат на решаване от етажната собственост, решенията се приемат с мнозинство повече от 50 на сто от представените идеални части от общите части на сградата или при наличие на квалифицирано мнозинство за някои решения, предметът на които не се свързва с монтирането на видеокамери.

Прави се отбелязването, че установяването на истинността на документ, както в случая се явява протоколът от проведеното общо събрание, заедно със списъка с живущи лица, удостоверили присъствие с подписа си, е извън правомощията на административния орган и е от компетентността на съответния съд.

Видеонаблюдение извършвано от физическо лице за лични и домашни дейности

Съгласно чл. 1, ал. 9 от ЗЗЛД този закон не се прилага за обработването на лични данни, извършвано от физически лица за техни лични или домашни дейности.

В тази връзка е относимо произнасянето на Съда на Европейския съюз по дело №С-212/13 с предмет преюдициално запитване за тълкуване на чл. 3, параграф 2 от Директива 95/46/ЕО – понятието „в хода на (изцяло) лични или домашни занимания“ – записване с камера за видеонаблюдение на входа към жилището на използващото записващата система лице, на обществено пространство и на подстъпа към съседна къща“, като формулировка от заключението на Генералния адвокат.

Предвид действието на разглежданото решение на Съда на Европейския съюз като обвързващо съответния национален съд, който го е сезирал по конкретното дело, институциите на Европейския съюз и държавите членки, като всички са задължени да тълкуват правната норма точно в смисъла, в който е произнасянето на Съда на Европейския съюз, КЗЛД е приела за приложимо следното виждане, а именно: „Член 3, параграф 2, второ тире от Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни трябва да се тълкува в смисъл, че използването на система за видеонаблюдение, извършваща видеозаснемане на хора, съхранявано върху устройство за дълготрайно запамяване, а именно твърд диск, която е инсталирана от физическо лице в семейната му къща за защита на собствеността, здравето и живота на собствениците на къщата, като системата покрива и обществените места, не представлява обработване на лични данни при извършване на изцяло лични или домашни занимания по смисъла на тази разпоредба“.

Практиката на КЗЛД по отношение разглежданата хипотеза съответства на смисъла на горесцитираното произнасяне на Съда, т.е., когато е установена фактическа обстановка, при която заснеманото пространство е извън собствеността на лицето, монтирало видеокамерите и обхваща обществени места или общи площи на етажна собственост, се приема, че видеонаблюдението е недопустимо.

Мотивите за извода се свързват с принципа за съотносимост, свързаност и ненадхвърляне на целите, за които се обработват личните данни, който в случая е нарушен.

При установено нарушение на правата на физическо лице КЗЛД се произнася с решение, като може да даде задължителни предписания, да определи срок за отстраняване на нарушението или да наложи административно наказание.

Съобразно компетентността си и упражнявайки правомощията си в условията на оперативна самостоятелност, административният орган смята, че целта на закона се постига с издаването на задължителни предписания за демонтиране на съответните

камери за видеонаблюдение в определен срок (обикновено 14-дневен) от влизане на решението в сила, в подкрепа на което администраторът на лични данни следва да представи съответни доказателства.

Във връзка с влизането в сила на решенията на КЗЛД като административни актове се отбелязва, че същите влизат в сила, ако не са обжалвани в 14-дневен срок от получаването им от страните в производството или след потвърждаването им от съдебните инстанции, които са две – Административният съд София-град (АССГ) и Върховният административен съд (ВАС).

Обработване на лични данни за журналистически цели

Доколкото в закона липсва легално определение на понятието журналистическа дейност, практиката приема, че това е дейност, целяща да събере необходимата информация за случаите, които представляват обществен интерес, да провери нейната достоверност и да информира членовете на обществото за тях.

ЗЗЛД допуска преценката за наличие на „обработване на лични данни за журналистически цели“ да бъде извършвана от администратора на лични данни или от контролиращия орган – КЗЛД, респективно – административния съд, доколкото решенията на КЗЛД се оспорват пред него. Това е така, тъй като в нормативната уредба не са предвидени конкретни критерии, спрямо които да се прецени докъде обработването на лични данни е за журналистически цели и откъде тези цели се надхвърлят. Единственото условие е това обработване да не нарушава правото на личен живот на лицето, за което се отнасят данните. Това налага за всеки конкретен случай да се прави преценка, така че обработването на лични данни да е законосъобразно.

Основните въпроси, на които следва да се отговори при извършване на преценка за законосъобразност на обработването на лични данни за журналистически цели, са дали публикуваната информация представлява лични данни и дали обработката им в конкретния случай представлява нарушение на закона, като се съобрази и разпоредбата на чл. 4, ал. 2 от ЗЗЛД.

Изискванията за качествено журналистическо разследване, предполагащи публикуване на проверена информация, следва да бъдат съобразени с разпоредбата на чл. 2, ал. 2, т. 3 от ЗЗЛД, според която обработваните лични данни е необходимо да бъдат съотносими, свързани със и ненадхвърлящи целите, за които се обработват.

Публикуването на документи е една от формите за онагледяване на журналистически статии. Практиката на КЗЛД, потвърдена от съдебната практика,

еднозначно налага при публикуването на документи, съдържащи лични данни на лицето – обект на журналистическото разследване, да се заличават личните данни, които надхвърлят нуждите на журналистиката. Например при разследване относно участието в търговски дружества или притежаването на недвижима собственост не е необходимо да се разпространяват единен граждански номер, адрес, номер на лична карта и др., съдържащи се в съответните документи. Наличието на лични данни в обем, надхвърлящ журналистическата цел, води до административнонаказателна отговорност за нарушение на принципите за обработване на лични данни, посочени в нормата на чл. 2, ал. 2 от ЗЗЛД.

Публикуване на снимки на физически лица като онагледяващ журналистически способ също подлежи на преценка относно наличие на обработване на лични данни и спазване на изискването на чл. 4, ал. 2 и чл. 2, ал. 2 от ЗЗЛД.

Практиката налага, че използването на информация, свързана единствено с показването на външния вид на човек, без същата да е придружена с допълнителна информация, не го прави „разпознаваем“ за неопределен кръг лица, тъй като представянето на външния вид на лицето не следва да се третира като информация, която касае личната и интимната му сфера, достъпът до които може да бъде регулиран. Социалният живот и контакти на всяко лице предполагат сами по себе си предоставяне на достъп до тази информация на неограничен кръг лица. Същевременно разпознаваемостта от страна на близки и приятели на лицето не води до извод, че са използвани такива лични данни за него, които да водят до неговото безспорно идентифициране в публичното пространство от всички останали лица извън кръга на неговите познати, семейство, приятели, колеги.

За идентификация на определено физическо лице представянето на определени лични данни за него следва да бъде в такъв обем, който да позволи неговата идентификация, като представянето само на определени признаци като две имена или образ на лице, което не е публична личност, не е достатъчно.

Обработване на лични данни на длъжностни лица

В практиката на КЗЛД често се налага да бъде извършвана преценка доколко обработването на информация, свързана с длъжност и длъжностни задължения, следва да бъде санкционирана.

Подобен е случаят на публикуване на име и длъжност на физическо лице в „Справка за свършени дела“, поддържана от административен съд, където са

публикувани и свободно достъпни три имена и съкращение на длъжността, която заема физическото лице. Едновременно с това личните данни на други страни - жалбоподатели и ответници по други дела, са анонимизирани и същите са посочени в справката с техни инициали.

Предвид спецификата на конкретния казус, касаещ лице, заемащо публична длъжност – държавен съдебен изпълнител, обработването на лични данни е законосъобразно в хипотезата на чл. 4, ал. 1, т. 5 от ЗЗЛД, а именно обработването е необходимо за изпълнението на задача, която се осъществява в обществен интерес.

Държавният съдебен изпълнител е държавен орган и обществеността трябва да е информирана точно на кого държавата е възложила съответните функции и как се изпълняват те. Възлагането на всяка функция на държавна власт изисква идентификация на физическия субект, комуто тя се предоставя. В тази връзка имената на държавните съдебни изпълнители са публикувани на сайта на съответния районен съд.

Предвид характера на длъжност, която лицето заема и във връзка с осъществяването на която е и процесното дело, по което жалбоподателят е посочен като страна, се налага изводът, че данните за трите имена и длъжността са информация, въз основа на която обществеността да си състави мнение за дейността на институцията – държавен съдебен изпълнител, чрез идентифициране на физическото лице, което я упражнява.

Преценен е и балансът между правото на информираност и обществения интерес, от една страна, и защитата на личните данни, от друга. Ролята на едно лице в обществения живот обосновава приоритетния интерес на обществеността да има достъп до информация, отнасяща се до него, а лицата, които изпълняват функция на държавен орган, следва да търпят по-висока степен на прозрачност и критика. В тази насока е и практиката на Конституционния съд на Република България, съгласно която защитата на личните данни на лица, заемащи публични длъжности, сред които са и съдебните изпълнители, е много по-занижена в сравнение със защитата на останалите граждани. В тази връзка обработването на личните им данни, индивидуализиращи ги като органи на власт, а именно информацията за имената и длъжността, която заемат, е необходимо за изграждане на мнение у гражданите относно дейността на задължените по закон субекти.

Достъп до документи, съдържащи лични данни

Често упражняването на правото по чл. 38, ал. 2 от ЗЗЛД да се сезира КЗЛД се използва за осигуряване на достъп до документи, респективно и съдържащи се в тях лични данни, които са създадени по повод упражняване на правомощия на държавни органи.

В разпоредбата на чл. 28, ал. 1 от ЗЗЛД са индивидуализирани обективните предели, в рамките на които се простира правото на достъп по чл. 28, ал. 1 от ЗЗЛД. В никоя от трите изчерпателно дефинирани от законодателя хипотези не е предвидено задължение за администратора на лични данни да предоставя копия от изготвяни в рамките на своята нормативнорегламентирана дейност актове.

Достъпът до всяка друга информация, включително и документи, следва да се осъществява по реда на специалния закон, по който тази информация е създадена, например Закона за закрила на детето и Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето. В случая следва да се подчертае, че служебните документи, които се съставят по време на работата на съответните органи, имат несамостоятелен характер, както и че понятието „копие от лични данни“ не е тъждествено с понятието „копие от документи“.

В подкрепа на горното е начинът, по който е регламентирано задължението на администратора на лични данни да предостави информацията в чл. 31, ал. 1 от ЗЗЛД, който сочи, че информацията – предмет на достъпа до лични данни, „може да бъде предоставена под формата на устна или писмена справка или на преглед на данните от съответното физическо лице или от изрично упълномощено от него друго лице“.

Проблемът, който се явява при така регламентираното право на достъп до лични данни, произтича от разпоредбата на чл. 31, ал. 2 от ЗЗЛД, която гласи: „Физическото лице може да поиска копие от обработваните лични данни на предпочитан носител или предоставяне по електронен път освен в случаите, когато това е забранено от закон“.

Според становище на КЗЛД №Д-283/2013 г. понятието „копие на лични данни“, тълкувано като „копие на документи“, на практика не кореспондира с идеята за естеството на информацията – предмет на достъпа такава, каквато е дефинирана в чл. 28, ал. 1 от ЗЗЛД.

Изхождайки от легалната дефиниция за „лични данни“ на чл. 2, ал. 1 от ЗЗЛД и §1, т. 16 от ДР на ЗЗЛД, следва да се приеме, че понятието „копие от лични данни“ не трябва да се отъждествява с понятието „копие от документи“.

Съществуват множество нормативни актове, боравещи изрично с понятието „копие от документи“ и съответно регламентиращи достъпа до тях, с оглед което копия от документи се предоставят от администратора на лични данни по реда, предвиден за тяхното създаване, съхранение и достъп.

2. Съдебна практика по оспорвани решения на КЗЛД

През 2016 г. в Административен съд – София-град (АССГ), са образувани 59 дела по оспорване на административни актове, издадени от КЗЛД. Петдесет и седем (57) са делата пред Върховния административен съд (ВАС) като касационна инстанция.

През отчетната година са насрочени пред състави на АССГ заседания по 73 дела, като 14 от тях са образувани през 2015 г., а 48 – през 2016 г. Следва да се посочи, че 11 от образуваните пред АССГ през 2016 г. съдебни дела са насрочени за разглеждане през 2017 г.

През 2016 г. пред АССГ са приключили със съдебно решение общо 105 дела, образувани и през предходни години.

От наличната информация може да се посочи, че със 72 съдебни решения са потвърдени оспорените административни актове на КЗЛД, като при 12 от тях съдът е намалил наложената от Комисията санкция, а с 32 съдебни решения – издадените от Комисията актове са отменени.

На графиката (фиг. 4) е изобразен броят на потвърдените и отменените от АССГ решения на Комисията:

Фиг. 4

Пред ВАС през 2016 г. са проведени заседания по 39 дела, като 38 са делата, образувани през 2015 г., а едва 1 – образувано през 2016 г. Всички останали дела, образувани през 2016 г., са насрочени за разглеждане до края на 2017 и 2018 г.

През 2016 г. ВАС се е произнесъл общо по 37 дела, образувани и през предходни години. Като резултат от двуинстанционния съдебен контрол 22 решения на КЗЛД са потвърдени, а 15 – са отменени.

С оглед крайния резултат по отношение на актовете на КЗЛД практиката на ВАС може да се изобрази с графиката, дадена по-долу (фиг. 5):

Фиг. 5

Статистика на наложените и събраните публични вземания, произтичащи от решения на КЗЛД

Наложените наказания от КЗЛД с постановените от нея за 2016 г. решения са в размер на 265 000 лв. Събраните през 2016 г. суми по постановени решения на КЗЛД са в размер на 150 270,50 лв., като 10 687,50 лв. от тях са събрани принудително от НАП.

Консултации на граждани

КЗЛД е осигурила различни възможности за консултация с експерти от нейната администрация. Това улеснява гражданите да се обръщат към Комисията дори когато въпросите не са от нейната компетентност и правомощия. В такива случаи преписките

се препращат на съответното ведомство за предприемане на действия по компетентност.

Експертите са на разположение за комуникация чрез имейл, телефон и на място в сградата на Комисията. Като най-многобройни през 2016 г. се открояват въпросите, свързани с предоставянето на лични данни от администратори на чуждестранни физически и юридически лица или на чужди държавни органи. Акцентите са предимно върху предоставянето на лични данни на физически лица при наличие на адекватно ниво на защита, а също така и наличие на стандартни договорни клаузи. Въпросите са свързани с процедурата и изискванията, на които следва да отговарят администраторите при предоставяне на данните.

Многобройни запитвания, постъпили писмено, са във връзка със сканиране на лични карти от банките, както и запитвания относно задължението за регистрация на интернет търговци в Регистъра на администраторите на лични данни и на водените от тях регистри.

През отчетния период в КЗЛД е постъпило писмо относно разработване на „шпионски софтуер“, който събира информация от телефона като: контакти, разговори, есемеси, история на сърфиране и други. Поставя се въпросът какво трябва да бъде направено, за да бъде узаконен софтуерът. В отговора на КЗЛД е посочено, че съгласно чл. 32 от Конституцията на Република България личният живот на гражданите е неприкосновен. Всеки има право на защита срещу незаконна намеса в личния и семейния му живот и срещу посегателство върху неговата чест, достойнство и добро име. Никой не може да бъде следен, фотографиран, филмиран, записван или подлаган на други подобни действия без негово знание или въпреки неговото изрично несъгласие освен в предвидените от закона случаи. Всички данни, които се отнасят до конкретно физическо лице, дадени самостоятелно или в определена съвкупност, ако водят или биха могли да доведат до еднозначна идентификация за конкретно физическо лице, отговарят на определението за „лични данни“ по смисъла на ЗЗЛД. Личната електронна комуникация (имейл, чат, есемес) представлява кореспонденция и нейната тайна е неприкосновена, доколкото със съдебно решение не е постановено противното.

Остава тенденцията както и през 2014 и 2015 г., така и през 2016 г. голяма група въпроси да са свързани с това, че куриерските фирми изискват информация за ЕГН при изпращане/получаване на стоки с наложен платеж. Позицията на Комисията по тези казуси е свързана със счетоводното отчитане на посочената услуга като основание за допустимост на обработването на личните данни. Разпоредбите на

чл. 7, ал. 1 от Закона за счетоводството (ЗСч) определят необходимата информация за първичните счетоводни документи. В чл. 7, ал. 1, т. 3 от ЗСч е конкретизирано, че първичният счетоводен документ следва да съдържа наименование, адрес и номер за идентификация по чл. 84 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК) на издателя и получателя. Съгласно чл. 84, ал. 2 от ДОПК идентификацията на физически лица, които не са вписани в Търговския регистър, съответно в регистър БУЛСТАТ, се извършва чрез единния граждански номер или личния номер на чужденец.

Многобройни и през 2016 г. са въпросите, свързани с предоставянето на лични данни от страна на мобилни оператори на т.нар. фирми за събиране на вземания.

Обикновено фирмите кредитори предоставят личните данни на клиентите - длъжници на фирми за събиране на вземания, след предварително знание и писмено съгласие на клиентите - физически лица. Това се извършва чрез включване на текстове в Общите условия на фирмите, които се представят за запознаване на клиентите при подписването на индивидуалните договори с тях. Общите условия са неразделна част от индивидуалните договори, като при подписване на договорите на клиента се представя и екземпляр от Общите условия. Допълнително в конкретните индивидуални договори се включват текстове, в които се определя целта, за която данните на клиента могат да се предоставят на трети лица, а именно събиране на вземания, дължими по договора.

Запазват се въпросите, свързани с дейността на интернет сайтове, или така наречените онлайн игри, на които се регистрират предварително закупени билети.

Въпросите най-често са дали е законосъобразно да има задължително поле за попълване на лични данни като имена, адрес и ЕГН при регистрация на потребител. При всяко отделно запитване и при наличие на достатъчно информация в подадения сигнал експертите от КЗЛД първоначално извършват проверка в Електронния регистър КЗЛД за търговеца, който извършва онлайн играта.

В случай, че търговецът е регистриран в еРАЛД, то гражданите се информират, че действията по отношение изискване за посочване на ЕГН при регистрация на потребител в сайта представляват „обработване на лични данни“ от страна на администратора на лични данни съгласно легалната дефиниция, посочена в §1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на ЗЗЛД. Всеки администратор е длъжен да обработва личните данни законосъобразно при спазване разпоредбите на ЗЗЛД, като в чл. 4, ал. 1 от закона е определено само в кои случаи е допустимо обработването на личните данни

на физическите лица. Точка 2 на посочения чл. 4, ал. 1 от ЗЗЛД регламентира възможността личните данни да се обработват законосъобразно, в случай че физическото лице, за което се отнасят данните, е дало изрично своето съгласие. Хипотезата на предоставяне от физическото лице – участник в онлайн игра, чрез попълване на ЕГН предполага съгласието на лицето да предостави личните си данни. Също така е важно гражданите да знаят, че съгласно чл. 23, ал. 1 от ЗЗЛД администраторите на лични данни са длъжни да предприемат необходимите технически и организационни мерки, за да защитят данните от случайно или незаконно унищожаване, или от случайна загуба, от неправомерен достъп, изменение или разпространение, както и от други незаконни форми на обработване.

В случай, че след извършване на служебна справка се установи, че търговецът не е вписан като администратор на лични данни и съответно няма подадено заявление от същия в ЗЗЛД за регистрация в електронния регистър, се предприемат действия по компетентност от дирекция „Правни производства и надзор“.

Като най-многобройни и през 2016 г. са въпросите, свързани с регистрацията на администраторите на лични данни. От гледна точка на ЗЗЛД в случаите, в които едно лице извършва търговска дейност на територията на Република България, събира и обработва лични данни на физически лица, и поддържа регистри, съдържащи лични данни, то последното попада в обхвата на определението за администратор на лични данни, разписано в чл. 3, ал. 1 от ЗЗЛД.

Задължени да се регистрират като администратори на лични данни са всички лица, които обработват лични данни и поддържат регистри с информация, съставляваща лични данни. Дори ако въпросните лица и органи прекратят своята дейност, е възможно дейността по обработване на лични данни да продължава във връзка с тяхното съхранение – например съхранение на голям брой досиета, съдържащи лични данни на бивши служители. Ако вече е налична регистрация на администратора на лични данни, тя трябва да се актуализира при всяка промяна на обстоятелствата, свързани с лицето.

През 2016 г. в ЗЗЛД чрез различни канали за комуникация постъпват голям брой въпроси от граждани и юридически лица. Преобладават въпросите, свързани с изпълнението на задълженията на администраторите на лични данни – за регистрация, за осигуряването на технически и организационни мерки за защита, предоставянето на необходимата информация, както и за гарантирането на правата на субектите на данни.

В КЗЛД често постъпват въпроси, свързани с правомощията на органите на Министерството на вътрешните работи (МВР) и обработването на личните данни във връзка с изпълнение на задълженията им.

Така например са получени запитвания от гражданин относно правомощията на полицията да призовава лица по телефон, включително чрез техни роднини.

Органите на МВР обработват личните данни, съгласно разпоредбите на чл. 4, ал. 1, т. 6 от ЗЗЛД, а именно, когато обработването е необходимо за упражняване на правомощия, предоставени със закон на администратора или на третото лице, на което се разкриват данните.

Законът за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР) урежда принципите, функциите, дейностите, управлението и устройството на МВР и статута на служителите в него. По силата на чл. 4 от ЗМВР държавните органи, организациите, юридическите лица и гражданите са длъжни да оказват съдействие и да спазват разпорежданията на органите на МВР, издадени при или по повод осъществяване на определените им със закон функции. Съгласно разпоредбите на чл. 69 от ЗМВР полицейските органи могат да призовават в служебните помещения граждани за изпълнение на определените им с този закон правомощия. Полицейските органи писмено уведомяват гражданите за призоваването. В съобщението изрично се посочват целта на призоваването, часът и мястото на явяване.

В ал. 3 на същия член 69 е разписано, че в **неотложни случаи призоваването може да се извършва по телефон или факс**. Призоваването по телефон или факс се удостоверява писмено от длъжностното лице, което го е извършило.

През отчетния период съществено нараства броят на постъпилите въпроси от граждани по отношение на съхранението и достъпа до медицинска документация, както и възможностите за избор при упражняването на правата на пациентите. Затрудненията произтичат от факта, че съществува голямо разнообразие от правни актове, които уреждат защитата на медицинската документация и съдържащите се в нея данни за здравето на лицата. Интересно запитване е отправено от чуждестранен партньор във връзка с искане на авиокомпания (работодател) за достъп до резултатите от медицинските тестове на екипажите (служители и работници).

След анализ на приложимото законодателство се установява наличието на специална наредба, издадена в съответствие с Регламент (ЕС) №1178/2011 на Комисията от 3 ноември 2011 г., която предвижда изрична процедура за достъп до медицински данни от досиетата на пилоти и екипажи. Наредбата предвижда, че към

Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“ е създаден Авиомедицински сектор (Aeromedical section - AMS), компетентен по въпросите на авиационната медицина и въпросите на авиационния персонал. Чрез Авиомедицинския сектор се осъществява достъп до записите, съдържащи медицинската информация за авиационния персонал, при изрично разписаните в наредбата правила. Сред лицата с право на директен достъп не са работодателите. По отношение на работодателя (авиокомпанията) важат общите правила на ЗЗЛД за достъп до медицинска информация. Работодателят има право да се запознае със здравословното състояние на работник или служител само доколкото това е необходимо, за да изпълни задължението си да осигури здравословни и безопасни условия на труд, както и такива в областта на трудовото и осигурителното законодателство.

Копирането на личната карта е проблем, който не губи своята актуалност.

Трябва да се отбележи, че няма изрична разпоредба в това отношение и всяко запитване се разглежда само по себе си. Не съществува обаче и принципна категорична забрана за копирането на документа за самоличност. Напротив, определени нормативни актове изрично разписват неговото копиране като част от фактическия състав на определена административна или друг вид процедура (например Закона за мерките срещу изпирането на пари). Това се налага, тъй като документът за самоличност идентифицира физическите лица по безспорен начин и в разписаните от законодателството случаи гарантира сигурността на гражданския оборот.

Често в КЗЛД постъпват писма с въпроси относно разкриване тайната на осиновяването. Като се има предвид, че процесът е свързан с достъп до Национална база данни „Население“ (НБД „Население“), поддържана от Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ на Министерството на регионалното развитие и благоустройството (ГД ГРАО), в определени случаи КЗЛД дава разрешение за достъп до тези данни. Един конкретен случай е по-различен, тъй като съществуват специални разпоредби, ограничаващи достъпа. Нормата на чл. 105, ал. 1 от Семейния кодекс гласи, че осиновителите или навършилият шестнадесет години осиновен могат да поискат от окръжния съд, постановил решението за допускане на осиновяването, да им бъде предоставена информация за произхода на осиновения, когато важни обстоятелства налагат това. Окръжният съд в съдебно заседание при закрити врата, след като изслушва рождените родители на осиновения и заключението на прокурора, се произнася с решение. Следователно съдът е този, който със своето решение допуска предоставянето на информация за произхода. Към

настоящия момент се разглеждат предложения за промяна на Семейния кодекс, които предвиждат облекчаване на въпросната процедура и експерти от КЗЛД следят дискусиата.

Въпросите, постъпили в КЗЛД през 2016 г., са много и разнообразни. Гражданите са активни в търсенето на съдействие и разяснение при прилагането на ЗЗЛД. За това говори и статистическият анализ на изпратените отговори – 370 броя.

Като важен комуникационен канал за пряка връзка с гражданите и подобряване на качеството на обслужване е Центърът за информация и контакти (call център) в КЗЛД. Целта е постигане на удовлетвореност на запитванията с предоставяне на максимално пълна информация още с първото обаждане. През 2016 г. в Центъра за информация и контакти постъпват 5926 обаждания. В сравнение с предходната година броят им е сравнително по-голям, като се наблюдава нарастваща тенденция да се използва call центърът като възможност за пряк контакт с експертите от Комисията. Средномесечният брой обаждания в Центъра за информация и контакти е приблизително 494, като голям процент от запитванията и тази година е свързан с регистрацията на администраторите на лични данни. Основен проблем при регистрацията е, че често не се попълва коректно заявлението за регистрация. В тези случаи се налага подкрепа от операторите на Центъра за информация и контакти.

Често се задават въпроси дали след направена регистрация в КЗЛД администраторът може да започне обработване на личните данни на лицата. Друг често срещан проблем е подписването на т.нар. потвърдителен лист с Квалифициран електронен подпис (КЕП). Най-често този проблем произлиза от разминаване на данните, подписани с електронен подпис, и данните, попълнени в заявлението за регистрация. Това показва, че една немалка част от администраторите на лични данни нямат съответната информираност относно процеса на регистрация въпреки положените усилия от страна на КЗЛД да предостави необходимите указания на интернет страницата си.

На следващо място може да се посочи проблемът с обработване на данни по чл. 5, ал. 1 от ЗЗЛД, което по силата на закона подлежи на предварителна проверка преди вписване в регистъра от страна на Комисията. Често се допускат грешки и в това отношение.

В последно време се активизира онлайн търговията, като и тази година продължават запитванията по въпроси трябва ли да се регистрират като администратори фирми, които продават онлайн продукти по интернет, и може ли да

предоставят лични данни в Европейския съюз и в трети страни. В тези случаи запитванията се насочват по компетентност към експерти от специализираната администрация на Комисията.

В центъра за информация и контакти постъпват обаждания, свързани със затруднения при изготвяне на инструкция на администратора съгласно изискванията на Комисията. Заявителите търсят примерен вариант на инструкция и критерии при определяне на различните нива на защита на личните данни.

Не по-малко важен е проблемът с неправомерното използване на лични данни в списъците, предоставени в Централната избирателна комисия (ЦИК) от инициативни комитети и партии, касаещи изборите за президент и вицепрезидент на републиката през 2016 г. и националния референдум. Голяма част от запитванията в call центъра са начините за подаване на жалба към КЗЛД, като средноседмичният брой запитвания в това отношение са 160.

Обобщена информация относно честотата и броя на запитванията в Центъра за информация и контакти през отчетния период съобразно техния предмет

- Относно регистрация на администраторите на лични данни постъпват 1464 броя с честота приблизително 122 запитвания месечно;

- Относно издаване на удостоверение на администратор на лични данни - 1356 броя с честота приблизително 113 заявки месечно;

- Относно подписване на потвърдителен лист с електронен подпис – 650 броя с честота приблизително 54 запитвания месечно.

- Запитвания за потребителско име и парола за вход в системата на електронния регистър - 455 броя с честота приблизително 38 запитвания месечно;

- Запитвания относно промяна на данни в регистрите с лични данни - 355 броя с честота приблизително 30 запитвания месечно;

- Относно регистрация на фирми като администратори на лични данни, които продават онлайн продукти по интернет постъпват 310 броя с честота приблизително 26 запитвания месечно.

V. Контролна и административнонаказателната дейност

1. Контролна дейност

Редът и методите за осъществяване на цялостната контролна дейност на КЗЛД се уреждат с разпоредбите на ЗЗЛД, Правилника за дейността на КЗЛД и на нейната администрация (ПДКЗЛДНА), Наредба №1 от 30.01.2013 г. за минималното ниво на технически и организационни мерки и допустимия вид защита на личните данни (Наредбата), Инструкцията за контролната дейност, Методиката за извършване на секторна проверка и други вътрешноведомствени актове.

КЗЛД развива контролна дейност в следните направления:

- осъществява пряк контрол спрямо администраторите на лични данни в публичния и частния сектор;
- подпомага администраторите на лични данни с консултации и указания по спазване на нормативните актове и по предприемане на мерки за защита на обработваните лични данни;
- анализира текущо дейността на администраторите на лични данни за спазване на нормативните актове по защита на личните данни;
- установява нарушения и налага наказания на основание и по реда на ЗЗЛД и Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН).

Контролът, предвиден в разпоредбите на чл. 12 от ЗЗЛД, се осъществява пряко от председателя и членовете на КЗЛД и от упълномощените за целта служители от специализираната администрация – отдел „Контрол и административнонаказателни производства“, дирекция „Правни производства и надзор“. При необходимост в зависимост от предмета и задачите на съответната проверка допълнително се упълномощават и участват служители от други отдели/дирекции на Комисията. Дейността по този вид контрол обхваща извършването на проверки на администратори на лични данни за изясняване на факти и обстоятелства и събиране на необходимите доказателства.

Целта на проверките е установяване на:

- основанието за обработване на лични данни;
- реда за водене на регистъра за лични данни;
- целите, за които се обработват личните данни;
- пропорционалността, точността и актуалността на данните;
- съответствието на степента на защита на обработваните данни с Наредбата.

Контролът се осъществява чрез извършване на посочените в чл. 12 от ЗЗЛД три вида проверки - предварителни, текущи и последващи проверки. За изясняване на факти и обстоятелства във връзка с подадени жалби, сигнали и в изпълнение на решения на КЗЛД се извършват проверки на място, което в повечето случаи е свързано с командировки на проверяващи екипи в страната и по-рядко в чужбина.

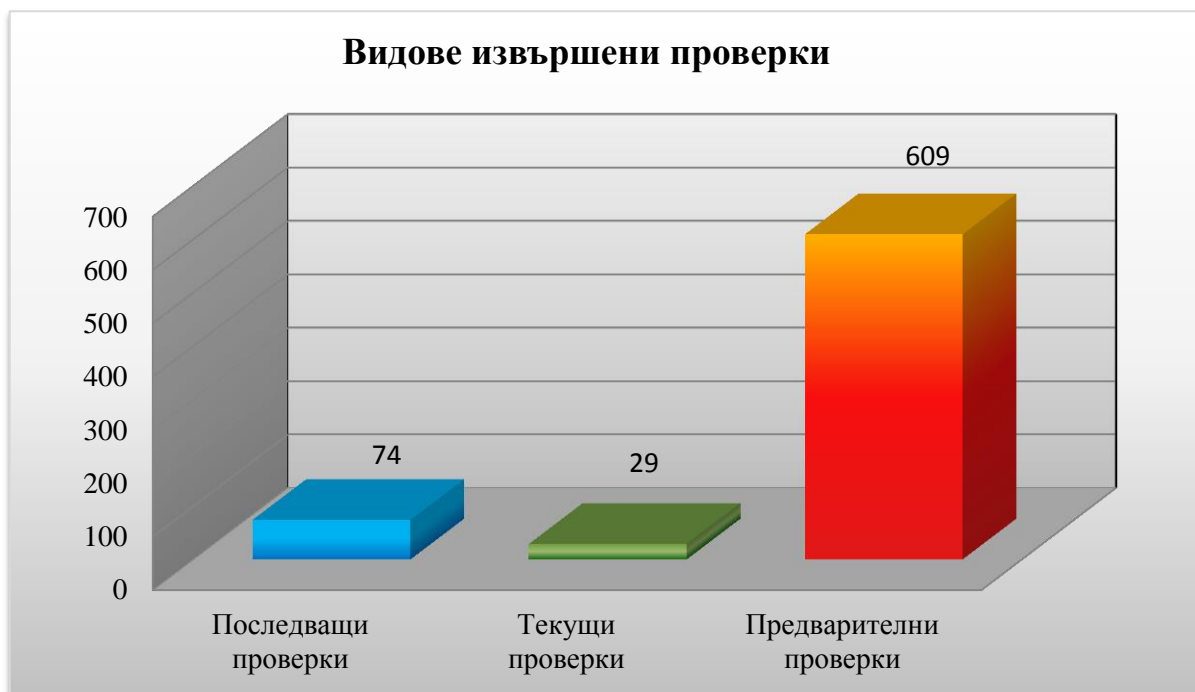
Проверките приключват с изготвяне на констативен акт, като в зависимост от констатациите с него може да се направи и предложение за издаване на задължително предписание. При установяване на административно нарушение на разпоредби от ЗЗЛД се образува административнонаказателно производство по реда на ЗАНН.

През 2016 г. са назначени 844 проверки, от които:

- предварителни – 750;
- текущи – 26;
- последващи – 68;

Общият брой извършени проверки (фиг. 6), в т.ч. и приключили проверки, назначени през 2015 г., е 712, от тях:

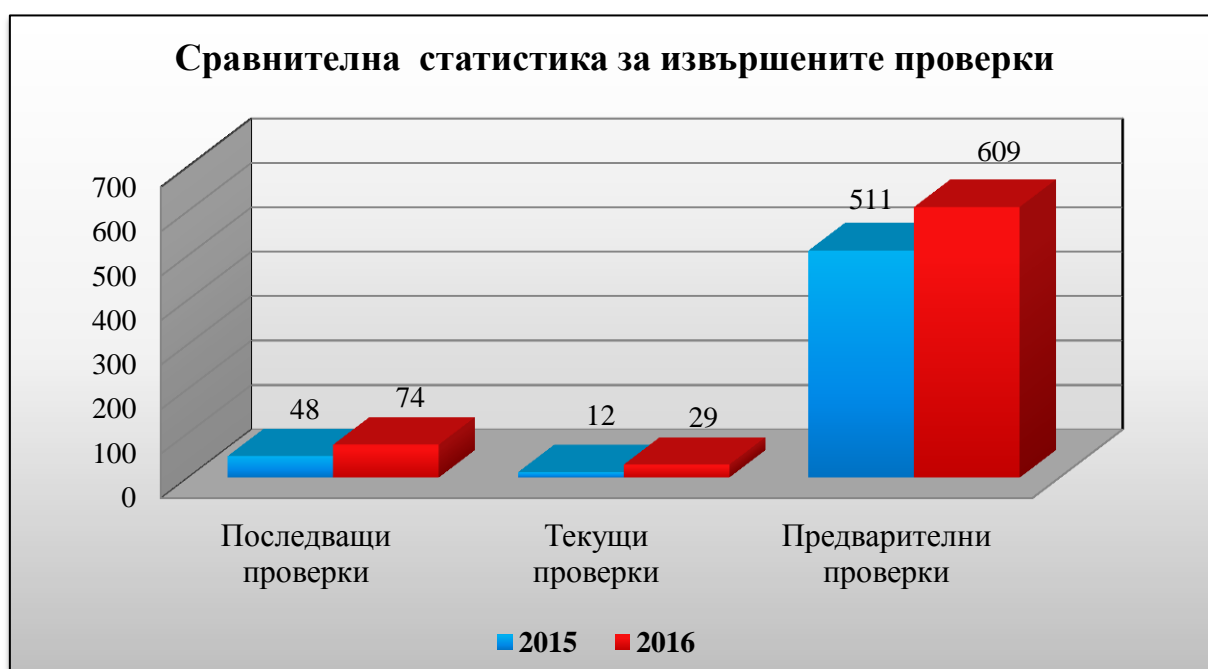
- предварителни – 609;
- текущи – 29;
- последващи – 74.

Фиг. 6

В резултат на извършените 712 проверки се съставят 674 констативни акта, за 6 се издават задължителни предписания, а 50 проверки приключват със съставянето на актове за установяване на административни нарушения.

Сравнителна статистика за назначените и извършените проверки – предварителни, текущи, последващи, е представена на следващите графики (фиг. 7 и фиг. 8):

Фиг. 7

Фиг. 8

От посочената сравнителна статистика е видно, че е налице значително увеличение на всички видове преписки - каквито са проверките, исканията и сигналите. Малката разлика между назначените и извършените преписки налага извода за бързина и срочност при отработването им. Във връзка със специфичните условия, в които се обработват личните данни, се прави диференцирано разграничение. В изпълнение на своята дейност през 2016 г. КЗЛД извършва следните проверки по сектори и направления:

СЕКТОР/НАПРАВЛЕНИЕ	БРОЙ
Здравеопазване	266
Търговия и услуги	145
Образование и обучение	86
Юридически лица с нестопанска цел	44
Видеонаблюдение	26
Политика	25
Интернет	21
Държавна администрация	19
Производство и търговия	18
Транспорт	18
Консултантска дейност	17
Юридически услуги	13
Човешки ресурси	12
Телекомуникации	12
Застраховане	12
Финансово-счетоводни услуги	11
Информационни технологии	11
Хотелиерство и ресторантьорство	11
Социални дейности	10
Областна и общинска администрация	9
Банково дело	7
Медии	6
Търговия с недвижими имоти	5
Охранителна дейност	4

	Правосъдие/Правораздаване	4
	Строителство	4
	Хазарт	4
	Други	57

1.1. Предварителни проверки

Съгласно разпоредбата на чл. 176 от ЗЗЛД този вид проверки задължително се извършват преди вписване на администратор на лични данни в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД в случаите, когато администраторът е заявил обработване на специално защитени данни по чл. 5, ал. 1 от ЗЗЛД (които се отнасят до здравето, сексуалния живот или до човешкия геном, разкриващи расов или етнически произход; политически, религиозни, философски, политически убеждения и членство в такива организации), или на данни, чието обработване съгласно решение на КЗЛД застрашава правата и законните интереси на физическите лица.

Предварителните проверки имат за цел установяване на предприетите от администраторите на лични данни технически и организационни мерки при обработване на лични данни и допустимия вид защита и съответствието им с изискванията на Наредбата.

Предварителните проверки приключват с вписване на администраторите на лични данни в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД, с издаване на задължително предписание относно условията за обработване на лични данни и воденето на регистър на лични данни или с отказ от вписване.

През 2016 г. се извършват общо 609 предварителни проверки, в т.ч. 20 проверки на администратори на лични данни, на които с решения на КЗЛД от предходни години е постановен отказ за вписване.

Основен проблем при извършване на този вид проверки, както и в предходни години, остава осъществяването на кореспонденция с администраторите с цел изискване на необходимите документи за приключване на проверката. Най-честите причини за това са непотърсена кореспонденция, промяна на адреси, неточности в подадените заявления, както и неизпращане на изисканите документи след надлежно получено писмо. Въпреки положените усилия от страна на експертите, включващи често пъти повторна кореспонденция поради невъзможност тези проверки да бъдат приключени през 2015 г., КЗЛД взема решение и в началото на 2016 г. на основание чл. 176, ал. 3, т. 3 от ЗЗЛД отказва вписване на 102 администратора на лични данни в

Регистъра на администраторите на лични данни и водените от тях регистри. След публикуване на решението на сайта на КЗЛД 14 от тях са изпратили необходимите документи за предварителна проверка, изготвени са констативни актове, в резултат на което са вписани в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД.

Като друг важен проблем при тези проверки може да се посочи често срещаното ниско качество на инструкциите за защита на личните данни, които администраторите на лични данни трябва да са приели в съответствие с изискванията на чл. 23, ал. 4 от ЗЗЛД и чл. 19, т. 2 от Наредбата. Това се дължи на недостатъчно или липса на познаване на относимото законодателство и проблематиката по защита на личните данни в дейността им. Тази констатация се потвърждава изцяло и при извършената проверка в сектор „Образование“ през отчетната година. Освен провежданите обучения по сектори, които Комисията планира и провежда периодично през текущата година, във всеки конкретен случай по дадена предварителна проверка съответният служител, на когото тя е възложена, оказва необходимото съдействие за привеждане на инструкцията в съответствие със ЗЗЛД.

1.2. Текущи проверки

Макар и значително по-малко на брой в сравнение с предварителните проверки, но с по-голяма фактическа и правна сложност, са текущите проверки по чл. 12, ал. 3 от ЗЗЛД.

Съгласно ЗЗЛД тези проверки се извършват по молба на заинтересовани лица, както и по инициатива на КЗЛД въз основа на приет от нея месечен план за контролна дейност. Добра практика са планирането на проверките за цялата текуща година и съответно публикуването на плана на сайта на КЗЛД с оглед своевременно информиране на администраторите на лични данни и предприемане на необходимите действия по подготовка и извършване на проверките.

През разглеждания период се извършват 29 текущи проверки (фиг. 6), в резултат на които се съставят 12 акта за установяване на административни нарушения (АУАН) и се издават 3 задължителни предписания (ЗП).

Проверки са извършени във връзка със спазване разпоредбите на ЗЗЛД по отношение на:

- Незаконосъобразно обработване на лични данни на клиенти/пациенти;
- Копиране на документи за самоличност на физически лица – клиенти на съответните дружества;

- Осъществяване на нерегламентирано видеонаблюдение от страна на физически и юридически лица;
- Нерегламентирано използване на база лични данни на клиенти, получени от трети лица;
- Изпращане на нежелани телефонни съобщения на клиенти на съответните дружества.

С най-голяма фактическа и правна сложност и значим обществен интерес е извършената през 2016 г. текуща проверка в областта на защита на личните данни в дейността на администраторите на лични данни от сектор „Образование“ (Секторна проверка), включително на администрацията на Министерството на образованието и науката (МОН).

Планираната и извършена секторна проверка е първа по рода си в дейността на КЗЛД. Тя е резултат от изпълнението на приетия през 2015 г. основен приоритет в контролната дейност на КЗЛД, а именно извършването на секторни проверки. Основният мотив за това решение е свързан с необходимостта от промяна в подхода за избор на администратори на лични данни, които да се включат в обхвата на извършваните по закон проверки, както и по-глобално установяване и решаване на основни проблеми по спазване на ЗЗЛД в големи групи администратори със сходна дейност.

В тази връзка в края на 2015 г. и началото на 2016 г. работна група от експерти от администрацията на Комисията изготвя проект и Комисията приема „Методика за извършване на секторни проверки“. С последващо решение са определени секторът, задачите и срокът за извършване на проверката. За ръководител е определен Цветелин Софрониев – член на КЗЛД, а за координатор – Цветан Иванчовски, началник на отдел КАНП.

За целите на проверката са идентифицирани 4611 учебни институции, в т.ч. 2006 детски градини с 232 600 деца, 2554 училища и професионални колежи със 761 990 ученици и 51 висши училища с 218 398 студенти. Освен тях като обект на проверка са включени и административни структури - МОН и 29 регионални управления на образованието. В съответствие с методиката секторната проверка приключва с обобщен доклад до КЗЛД.

На свое редовно заседание, проведено на 30.11.2016 г., Комисията приема доклада и взема решение негов съкратен вариант да се изпрати на МОН за сведение и

разпространение по подходящ начин в структурите, като за направените препоръки, отразени в доклада, се дава 6-месечен срок за изпълнение. Съгласно решението на КЗЛД учебните институции и съответните административни структури, имащи качеството на администратори на лични данни, следва в срок от 6 месеца от датата на получаването на приложения доклад да предприемат следните действия:

1. Да заявят/актуализират регистри, свързани с обработването на лични данни на учащи и при необходимост и на родители.

2. Да заявят/актуализират в съответния регистър задължително и данни относно здравето на физическите лица учащи.

3. Да изготвят/актуализират Инструкция за защита на личните данни по смисъла на чл. 23, ал. 4 от ЗЗЛД за предприетите технически и организационни мерки за защита на личните данни в съответствие с Наредба №1/2013 г. за минималното ниво на технически и организационни мерки и допустимия вид защита на личните данни.

4. Да преустановят събирането на копия от акт за раждане на дете и от лични документи на родители като приложение при подаване на Заявление за прием на дете съгласно изискванията на Наредба №5 от 3 юни 2016 г. за предучилищното образование. С оглед спазване на принципите по чл. 2 от ЗЗЛД необходимите данни могат да се събират например чрез декларация или сверяване с оригинала от съответното длъжностно лице. За целта МОН следва да направи необходимите промени в подзаконовия нормативен акт Наредба №5 от 3 юни 2016 г. за предучилищното образование.

По отношение дейността на екипи, извършващи секторни проверки, с доклада за проверката в сектор „Образование“ КЗЛД приема няколко препоръки за добри практики, основно свързани с практическото приложение на методиката за извършване на тези проверки.

Друга важна текуща проверка, която КЗЛД планира като един от приоритетите си в контролната дейност през 2016 г., е във връзка със спазване на ЗЗЛД при осъществяване на дейността на Националната система ЕВРОДАК и изготвяне на доклад до Европейската комисия. За целта се извършват проверки на Научноизследователския институт по криминалистика и криминология към МВР (НИКК) и Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет (ДАБ). За ръководител на екипа за проверка с решение на Комисията е определен Мария Матева – член на КЗЛД, със следните задачи:

- Новата правна рамка на системата ЕВРОДАК;

- Проверка на правилата и процедурите, касаещи обработването на лични данни;
- Установяване на предприетите технически и организационни мерки за защита на личните данни;

- Начините на обмен на информация от системата с други органи в страната и с държави в Европейския съюз.

В резултат на проверките, на основание предложенията в констативните актове, с решение на КЗЛД се издават задължителни предписания на Научноизследователския институт по криминалистика и криминология към МВР и ДАБ при Министерския съвет.

Задължителните предписания, издадени на НИКК, са, както следва:

- С цел гарантиране сигурността на данните от системата ЕВРОДАК и осигуряване на възможност за възстановяване на данните в случай на необходимост поне едно резервно копие с архив (backup) на цялата информация на системата да се съхранява на отделен сървър, разположен извън сградата на НИКК - МВР;

- Да се осигури техническа възможност за директен достъп по електронен път на оторизирани лица от правоохранителните органи до дактилоскопните данни, съдържащи се в дактилоскопната идентификационна система ЕВРОДАК. Посредством специален раздел на журнален запис (в log файловете) да се осигури възможност за пълна идентификация на лицата, получили и обработили тези данни;

- Да се синхронизират сроковете за съхранение на дактилоскопни данни на лицата от системата ЕВРОДАК със сроковете за съхранение на същите данни в системата АФИС.

Задължителните предписания, издадени на ДАБ, включват:

- Да се възстанови видеонаблюдението на зоните за сигурност, където се намират скенерите за снемане на дактилоскопни отпечатьци;

- Да се осигурят метални заключващи се шкафове за съхранение на оперативния работен архив с дела на чуждестранни граждани;

- Да се изготви заповед, оторизираща съответните лица за работа с работните станции на системата ЕВРОДАК.

Други текущи проверки с по-значим обществен интерес представляват и проверките на следните администратори на лични данни:

- „Обединена българска банка“ АД - проверка, завършила със съставянето на АЛД на АУАН;

- „Кастъмър Кеър БГ“ ООД – проверка, завършила със съставянето на АУАН;
- Държавно предприятие „Български спортен тотализатор“ – проверка, започнала в края на 2015 г. и завършила през 2016 г. с издаването на задължителни предписания.

1.3. Последващи проверки

Третият вид проверки са тези по чл. 12, ал. 4 от ЗЗЛД, а именно последващи проверки, които се извършват във връзка с изпълнение на решение или на задължително предписание на КЗЛД, както и по нейна инициатива след подаден сигнал.

През 2016 г. се извършват 74 последващи проверки (фиг. 6). Този вид проверки имат идентичен предмет и методика на извършване с описаните по-горе текущи проверки, като се различават само по своето основание за извършване.

В резултат на тези проверки се издават 2 задължителни предписания и се съставят 30 акта за установяване на административни нарушения.

С най-значим обществен интерес са извършените след решение на КЗЛД на 21 последващи проверки на политически субекти, регистрирани в ЦИК за участие в изборите за президент и вицепрезидент на републиката и в информационно-разяснителната кампания на националния референдум на 6 ноември 2016 г. Основната цел на тези проверки са преустановяване на възможността за злоупотреби с личните данни на гражданите, участващи в подписки, и проверка за спазване на ЗЗЛД от страна на политическите субекти. От извършените служебни справки на сайта на ЦИК и публичния регистър на КЗЛД се установява, че част от субектите, подали документи за регистрация в ЦИК за участие в тези избори и в информационно-разяснителната кампания на националния референдум, в които документи фигурират и подписки с лични данни на физически лица, подкрепящи регистрацията, а именно 6 партии, 3 коалиции от партии и 12 инициативни комитета, не са подали заявления за регистрация или за актуализация в съответствие с изискванията на чл. 17, ал. 1 или чл. 18, ал. 3 от ЗЗЛД. При тези проверки се използва и опитът от проверките на политическите субекти във връзка с участие в изборите за членове на Европейския парламент от Република България на 25 май 2014 г.

От останалите извършени през отчетния период последващи проверки с по-значим обществен интерес представляват и проверките на следните администратори на лични данни:

- „Топлофикация София” ЕАД, приключила с издаването на АЛД на задължително предписание;
- „Централна кооперативна банка” АД, приключила със съставянето на АЛД на АУАН;
- Агенция по вписванията към МП, приключила с издаването на АЛД на задължително предписание.

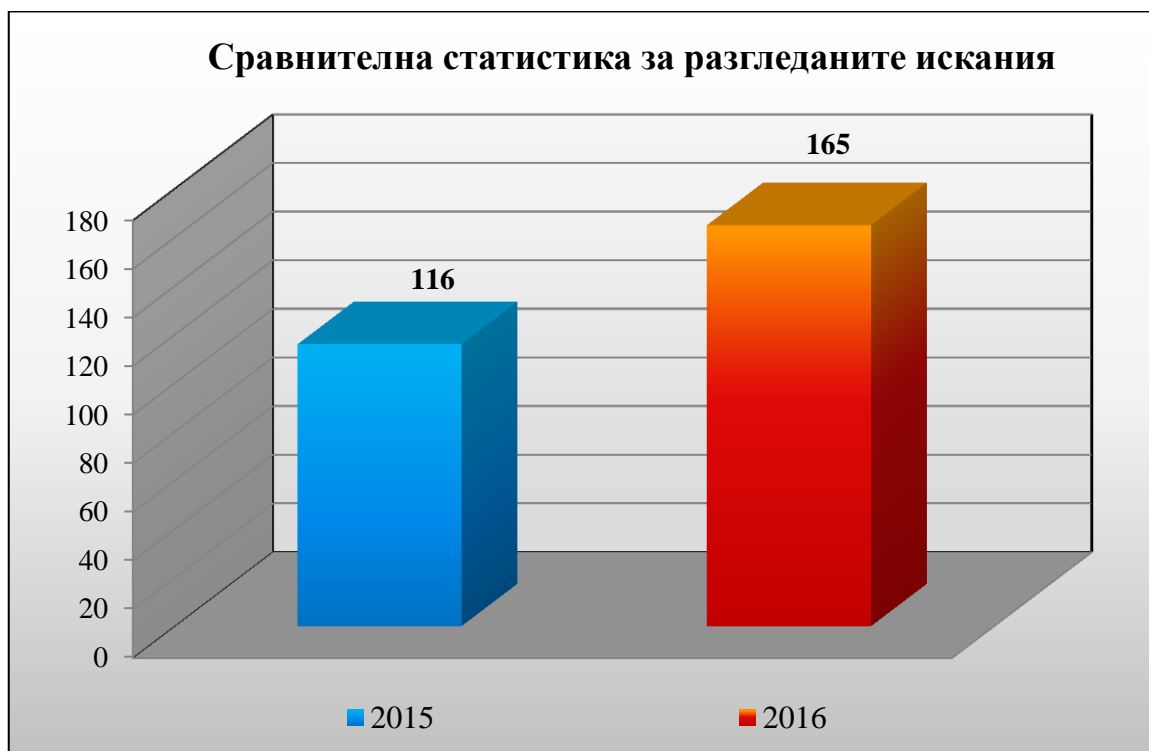
1.4. Разглеждане на искания

Съгласно чл. 36, ал. 2 от ПДКЗЛДНА, когато едно искане не съдържа данни за нарушени права на искателя, може да се предприемат действия по чл. 10, ал. 1, т. 3, т. 5, т. 6 и чл. 43 от ЗЗЛД. През 2016 г. постъпват 183 искания от физически лица, включително различни запитвания по актуални въпроси, свързани със защита на личните данни. Дейността по разглеждане включва запознаване с относимата нормативна уредба, искане на писмени отговори и/или становища от съответните администратори на лични данни, указване на определени действия, консултации и др. При необходимост се извършва проверка на основание чл. 12, ал. 3 или ал. 4 от ЗЗЛД.

Най-често с подадените сигнали КЗЛД е сезирана за неправомерни действия, свързани със:

- Обработване на лични данни на физически лица, без да е направена регистрацията в КЗЛД;
- Публикуване на лични данни на интернет сайтове и възможност за нерегламентиран достъп до тях;
- Създаване на фалшиви профили в интернет сайтове;
- Сигнали срещу мобилни оператори;
- Получаване на непоискани електронни съобщения;
- Обработване на лични данни с цел директен маркетинг, без да е искано съгласие на физическото лице;
- Възможност за генериране на ЕГН на сайт и узнаване на имената на лицата от справки за здравното осигуряване;
- Изискване на копие от документ за самоличност;
- Преснимане на лична карта при издаване на Европейска здравноосигурителна карта.

В края на отчетния период са разгледани 165 искания, като се издава 1 задължително предписание, съставят се 8 акта за установяване на административни нарушения, а 2 искания са изпратени по компетентност на Главна дирекция „Борба с организираната престъпност” при МВР и 1 на Районно управление „Полиция” – гр. Сливница. На подателите се изпращат съответни отговори.

Фиг. 9

Сравнителната статистика с предходната година (фиг. 9) и анализ на всички видове проверки, в т.ч. сигнали и различни питания, показват значително увеличение както по абсолютен размер, така и в качествено отношение и срочност. Тези резултати са постигнати благодарение на правилната организация на дейността и усилията на служителите, като се отчита и силно намалелият по обективни причини през отчетния период състав на отдел „Контрол и административнонаказателни производства“.

2. Административнонаказателна дейност

2.1. Задължителни предписания

На основание чл. 10, ал. 1, т. 5 от ЗЗЛД и във връзка с осъществяване на контролна дейност по чл. 12, ал. 1 от ЗЗЛД КЗЛД издава задължителни

предписания (ЗП) на администратори на лични данни във връзка със защитата на личните данни при тяхното обработване.

Предписанията имат за цел да се осигури адекватно ниво на защита на личните данни в поддържаните регистри с лични данни чрез осигуряване на минимално необходимите технически и организационни средства и мерки за защита съгласно ЗЗЛД и Наредба №1 от 30 януари 2013 г. за минималното ниво на технически и организационни мерки и допустимия вид защита на личните данни. С предписанията администраторът на лични данни се задължава да извърши или преустанови конкретно определено действие/я, което се основава на констатирани при проверка пропуски, имащи характер на нарушения на разпоредби от ЗЗЛД.

От общо издадените през 2016 г. 9 задължителни предписания в определените от КЗЛД срокове се изпълняват 4, а 5 са в процес на изпълнение. Издадените задължителни предписания са на следните администратори на лични данни:

- Държавно предприятие „Български спортен тотализатор“;
- Изпълнителна агенция „Военни клубове и военно-почивно дело“;
- Агенция по вписванията (АВ);
- Министерство на външните работи;
- „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД;
- „Алпико Пъблишинг“ ЕООД;
- „Орифлейм България“;
- Научноизследователски институт по криминалистика и криминология към МВР;
- Държавна агенция за бежанците при Министерския съвет (ДАБ);

Предписания се издават във връзка със:

- Обработване на документи с лични данни, в които се изисква по-голям обем от необходимия за идентификацията на физическото лице и се явява непропорционално спрямо целта на обработването на лични данни;

- Определяне на срокове за съхранение и предприемане на съответни действия след постигане на целите на обработване на личните данни в съответствие с изискванията на чл. 25 от ЗЗЛД;

- Предприемане на конкретни мерки за осигуряване на необходимото ниво на защита на личните данни, включително предприемане на специални мерки при предаване на лични данни по електронен път.

С по-голям срок за изпълнение с оглед фактическа и правна сложност са предписанията, издадени на Министерството на външните работи във връзка с дейността на Визовата информационна система, на НИКК - МВР и ДАБ към МС във връзка с дейността на Националната система ЕВРОДАК и на Агенцията по вписванията към Министерството на правосъдието по отношение на достъпа на трети лица до незадължителните полета във формулярите за вписване на обстоятелства в Търговския регистър и сканираните документи, както и предприемане на необходимите мерки за регламентиране на технологичното взаимодействие на АВ и портала <https://opendata.government.bg>.

2.2. Административнонаказателни производства

Съгласно разпоредбата на чл. 43, ал. 4 от ЗЗЛД установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателни постановления (НП) се извършват по реда на ЗАНН.

Актове за установяване на административни нарушения (АУАН) на разпоредби от ЗЗЛД се съставят от член на КЗЛД или от упълномощени от Комисията длъжностни лица съгласно изискванията на чл. 43, ал. 1 от ЗЗЛД, а наказателни постановления се издават от председателя на КЗЛД съгласно чл. 43, ал. 2 от ЗЗЛД.

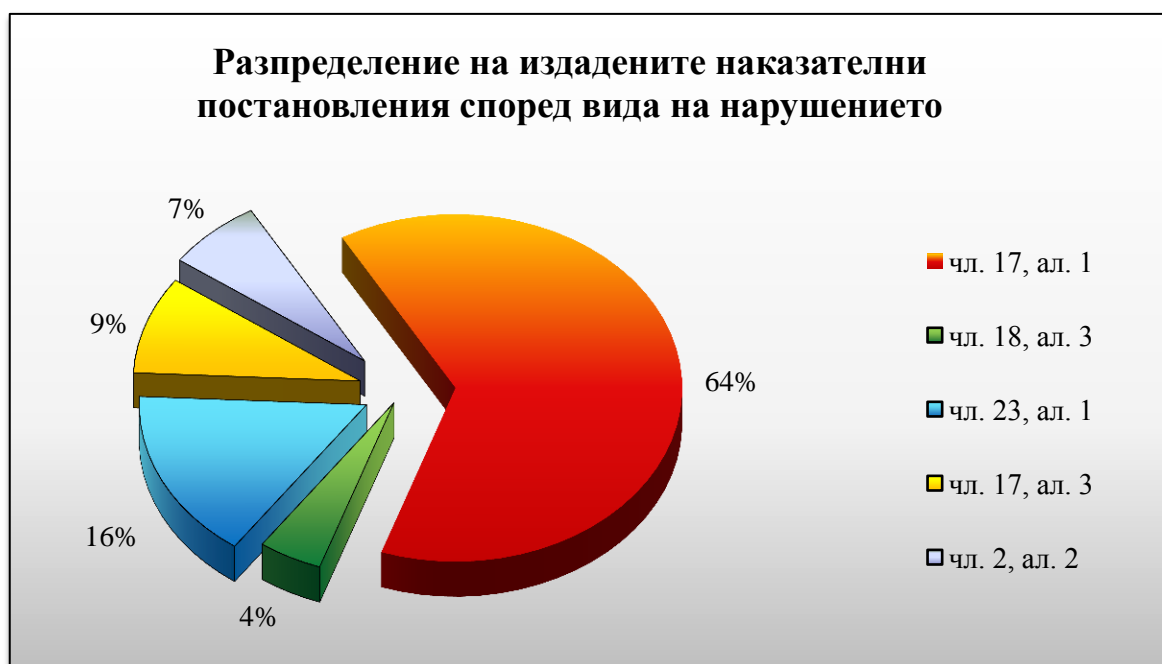
За установените нарушения на различни разпоредби от ЗЗЛД през 2016 г. се съставят 50 акта за установяване на административни нарушения, въз основа на които председателят на КЗЛД издава 45 наказателни постановления, като 4 от тях са въз основа на съставени актове за установяване на административни нарушения от края на 2015 г.

Както през предходни години, така и през 2016 г. се наблюдава устойчива тенденция на затруднения при връчване на съставените актове за установяване на административни нарушения чрез общините в страната съгласно разпоредбата на чл. 43, ал. 4 от ЗАНН. Най-често общините не спазват законоустановения срок от 7 дни за предявяване, подписване и връщане на производството в КЗЛД, което понякога се обяснява с обективни причини - липса на достатъчно персонал и голям обем производства. В някои случаи актовете за установяване на административни нарушения се връчват на лица без представителна власт или не се подписва разписката, с която администраторът на лични данни удостоверява, че е уведомен за правото си в 3-дневен срок да представи възражения срещу акта, или не са връчени писмените доказателства. Тези пропуски налагат връщането за ново изпълнение, което забавя приключване на

производствата. С оглед щателно издирване и връчване на актовете за установяване на административни нарушения и наказателните постановления КЗЛД иска и получава съдействие от органите на МВР в страната. Честа практика е връчването на актовете и постановленията на място от служители на Комисията - актосъставители или изготвилия проекта на наказателното постановление.

Процентното съотношение на издаваните наказателни постановления в зависимост от вида на нарушението е посочено в следващата графика (фиг. 10)

Фиг. 10

Като естествено продължение от констатациите за най-често срещаните нарушения при извършените проверки и тук те са свързани с неизпълнение на задълженията на администратора на лични данни за подаване на заявление за регистрация в КЗЛД преди започване на обработването на лични данни съгласно разпоредбата на чл. 17, ал. 1 от ЗЗЛД, за което са издадени 28 наказателни постановления. За неизпълнение на задълженията на администратори на лични данни по чл. 18, ал. 3 от ЗЗЛД за уведомяване на КЗЛД при настъпила промяна на първоначално декларираните данни, които са вписани в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД, са издадени 2 наказателни постановления. За нарушение на разпоредбите на чл. 17, ал. 3 от ЗЗЛД за обработване на лични данни преди подадено заявление за регистрация са издадени 4 наказателни постановления.

На следващо място са издадените 7 наказателни постановления за неизпълнение на разпоредбата на чл. 23, ал. 1 от ЗЗЛД относно задължението на администраторите на лични данни за предприемане на необходимите технически и организационни мерки, за да бъдат защитени данните от случайно или незаконно унищожаване, или от случайна загуба, от неправомерен достъп, изменение или разпространение, както и от други незаконни форми на обработване.

За извършени нарушения при обработване на лични данни, свързани с неспазването на някое от законовите изисквания по чл. 2, ал. 2 от ЗЗЛД, са издадени 3 наказателни постановления и за нарушение на чл. 4, ал. 1–7 от ЗЗЛД е издадено 1 наказателно постановление. Малкият брой на административнонаказателните производства за този вид нарушения се дължи и на факта, че често те са предмет на друг вид производства, които се образуват по жалби на физически лица и се разглеждат от Комисията като колегиален орган.

През 2016 г. наложените наказания са в размер на 101 500 лв., събраните суми са 24 500 лв., като 7000 лв. от тях са събрани принудително от Националната агенция по приходите (НАП).

От издадените през годината наказателни постановления в съдебна фаза са 14 наказателни постановления. Без да се обжалват, са платени 10 наказателни постановления с общ размер 13 500 лв., за които налаганите наказания предимно са в минималния размер, предвиден в ЗЗЛД, или малко над него.

С по-голяма фактическа и правна сложност и значим обществен интерес са издадените наказателни постановления за нарушения, свързани с незаконосъобразно обработване на лични данни на значителен брой физически лица и непредприети мерки за защита на личните данни в големи търговски дружества, каквито са например срещу: „Кастъмър Кеър БГ“ ЕООД с наложено общо наказание в размер на 17 000 лв., сдружение „ Спортен клуб Пулс – София” – 11 000, БТК АД - 10 000 лв., ОББ АД – 10 000 лв., „Мобилтел”- 3000 лв. „Спиди” АД - 2000 лв., и др.

За събиране на вземанията по влезли в законна сила наказателни постановления се прилага Данъчно-осигурителният процесуален кодекс. Ако по влязло в законна сила наказателно постановление/съдебно решение нарушителят не извърши плащане в срок, преписките се изпращат в Националната агенция за приходите (НАП). Към настоящия момент за принудително събиране са изпратени 36 наказателни постановления.

От решенията през 2016 г. в съдебна фаза дела, образувани по жалби срещу наказателни постановления, издадени през предходни години, изцяло се отменят 10,

потвърждават се изцяло 4 наказателни постановления, а по 2 наказателни постановления се постановява намаляване на размера на санкцията. Понастоящем в съдебна фаза се разглеждат 23 обжалвани наказателни постановления.

Във връзка с образуванията в съда дела по жалби срещу наказателни постановления през годината се осъществява процесуално представителство в 52 бр. съдебни заседания от служители, притежаващи юридическо образование и правоспособност.

При наличие на съответни правни основания първоинстанционните съдебни решения, с които изцяло се отменят или намаляват издадени наказателни постановления, се обжалват пред по-горна инстанция. В случаите на изменение на наказателно постановление съдът почти винаги намалява наложените наказания в размер до минималния, предвиден в закона. Мотивите са наличие на смекчаващи отговорността обстоятелства, каквито са извършено за пръв път нарушение и последващо изпълнение на задължения по ЗЗЛД. Макар да се отбелязват в наказателното постановление, съдът ги кредитира в по-голяма степен, отколкото отегчаващите отговорността обстоятелства. В други случаи съдът неправилно приема като смекчаващо отговорността обстоятелство липсата на вредоносен резултат, тъй като съставите на съответните разпоредби по ЗЗЛД са на формално извършване и не предвиждат такъв.

От анализа на съдебните решения, включително от предходни години, се потвърждава изводът за наличие на разнородна съдебна практика по еднотипни казуси.

По-долу се посочват по-съществени и значими основания от съдебната практика, по които съдилищата в страната са се произнесли с различни по вид решения по двете най-често срещани нарушения на ЗЗЛД - за неизпълнение на задължението за първоначална регистрация по чл. 17, ал. 1 от ЗЗЛД и на задължението за уведомяване на КЗЛД за промяна на данни от първоначалната регистрация съгласно изискванията на чл. 18, ал. 3 от ЗЗЛД.

Както и в предходни години, най-често срещаният мотив в решенията на съдилищата за отмяна на наказателно постановление е свързан с определяне на датата на извършване на нарушението с оглед преценка за прилагане на давността за реализиране на административнонаказателна отговорност по чл. 34, ал. 1, пр. 2 от ЗАНН. Съдът приема, че датата на извършване на съответната проверка и констатацията за нарушението от екипа на КЗЛД не е дата на извършване на нарушението, както е отразено в акта за установяване на административно нарушение и

наказателното постановление - т.е., че този срок е изтекъл, тъй като администраторът на лични данни е започнал първоначалното обработване на личните данни далеч по-рано преди този срок и самата проверка.

С този мотив са отменени наказателни постановления както от районен, така и от административен съд, а именно:

- Районен съд (РС)/Административен съд (АС) гр. София по НП №34/2014 г. срещу: ПП „Християндемократическа партия на България“;
- РС/АС гр. София по НП №38/2014 г. срещу: ПП „Глас народен“;
- РС/АС гр. София по НП №48/2014 г. срещу: ПП „Комунистическа партия на България“.

В случая със събиране на подписките от политическите субекти практически не може се установи точната дата на първоначалното започване на обработване - т.е. датата, когато първият гражданин е положил подпис в дадена подписка и тогава политическият субект е следвало да изпълни задължението си за регистрация в КЗЛД. Това е така, защото в утвърдените от ЦИК образци липсва реквизит за дата на полагане на подписите от избирателите, подкрепящи съответната регистрация.

Със свои решения други съдилища потвърждават обжалвани наказателни постановления, като приемат датата на извършената проверка от страна на КЗЛД за дата на извършване на нарушението и съответно за спазен тримесечния срок по чл. 34, ал. 1, пр. 2 от ЗАНН. Такива мотиви са изтъквани и наказателни постановления са потвърдени, като например:

- РС гр. София по НП №31/2014 г. срещу: ПП „Българска левица“;
- РС гр. София по НП №35/2014 г. срещу: ПП „Обединена социалдемократия“;
- РС гр. София по НП №37/2014 г. срещу: ПП „Българска демократична общност“.

По продължаващите и през 2016 г. съдебни производства от издадените 30 наказателни постановления срещу политически субекти, регистрирани в ЦИК за участие в изборите за членове на Европейския парламент от Република България на 25 май 2014 г., наложените санкции по 12 наказателни постановления са платени, а за събиране на вземанията в НАП в момента се намират 4 наказателни постановления. От решенията през 2015–2016 г. съдебни дела, образувани по жалби на политическите партии срещу издадените наказателни постановления, с влезли в законна сила решения са отменени 7 наказателни постановления и остават нерешени още 7 наказателни

постановления, на различни етапи в съдебна фаза, които се обжалват пред втора инстанция.

Всички съдебни решения и особено техните мотиви се анализират задълбочено с оглед законосъобразното им прилагане при осъществяване на контролната дейност и най-вече за отстраняване на допуснати слабости и пропуски в дейността по установяване на нарушенията на ЗЗЛД и тяхното документиране в съответствие с разпоредбите на ЗАНН. За това спомага и въведената добра практика всички съдебни решения да се изпращат своевременно по електронна поща и на председателя и членовете на КЗЛД. Като резултат може да се посочи повишаване нивото на правна компетентност на служителите, упълномощени да съставят актовете за установяване на административни нарушения, проекти на наказателни постановления и процесуално представителство. Потвърждава се констатацията за прекомерно големия период на разглеждане на делата в съдебна фаза, считано от образуването на съдебните производства до приключването им с влязъл в законна сила съдебен акт. По този начин се намалява както санкционният, така и възпитателният ефект от наложеното с наказателно постановление наказание за нарушение на ЗЗЛД. Фрапиращ пример за такъв голям период от над 5 години е наказателно постановление №27/2011 г., издадено срещу Община Перник за 2 нарушения на ЗЗЛД. След обжалването му през 2011 г. в РС - гр. Перник, е образувано административно дело, решено през 2014 г., а след касационна жалба делото е решено в края на 2016 г. от АС – София-област.

Приоритет в административнонаказателната дейност е запазване на устойчива тенденция за трайно поддържане на високо качество и точно съответствие със закона на изготвяните актове и сравнително по-нисък процент на отменени от съда наказателни постановления.

От анализа на съдебните решения за 2016 г. е видно, че както и в предходни години, за двете най-често срещани в практиката ни нарушения на чл. 17, ал. 1 и чл. 18, ал. 3 от ЗЗЛД отменените от съдилищата наказателни постановления бележат ръст. Това налага извода за необходимост от инициране на законодателни промени с оглед прецизиране на тези разпоредби от закона за премахване на затрудненията при практическото им приложение.

VI. Защита на личните данни при отминалите избори за президент и вицепрезидент и референдум. Анализ на производствата

Съгласно разпоредби на Изборния кодекс личните данни, съдържащи се в предоставените списъци на физическите лица, подкрепящи регистрацията на съответния политически субект в ЦИК, следва да се обработват и предоставят при спазване изискванията на ЗЗЛД. Ето защо тези политически субекти на основание чл. 3, ал. 4 от ЗЗЛД като администратори на лични данни осигуряват спазване на изискванията на чл. 2, ал. 2 от ЗЗЛД, а именно да се обработват законосъобразно личните данни на физически лица – участници в подписа, подкрепящи регистрацията му.

Със свое становище №П- 4553/01.08.2016 г.- т. 3 и 4, Комисията изрично констатира факта и посочва правните основания защо партиите, инициативните комитети и коалициите от партии са администратори на лични данни и следва да заявят регистрите с лични данни, които обработват, в зависимост от различните категории физически лица и целите, за които се обработват данните.

На това основание и с оглед осъществяване на контролната си дейност по чл. 12 от ЗЗЛД през отчетния период Комисията взема решение и извършва проверки на 21 политически субекта - 6 партии, 3 коалиции от партии и 12 инициативни комитета, подали документи за регистрация в ЦИК за участие в изборите за президент и вицепрезидент на републиката и в информационно-разяснителната кампания на националния референдум на 6 ноември 2016 г., но неподали заявления за регистрация или актуализация в КЗЛД като администратори на лични данни.

Констатираните 2 групи нарушения съобразно задачата на проверките от решението на КЗЛД са свързани с неспазване на разпоредбите на Глава трета от ЗЗЛД, отнасящи се до задълженията на политическите субекти по чл. 17 и чл. 18, ал. 3 за регистрация и/или актуализация в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД, преди да започне обработването на лични данни или настъпила промяна от първоначалното заявление за регистрация. Съставени са 20 АУАН, както следва - за неподадено заявление, което съставлява нарушение на чл. 17, ал. 1 от ЗЗЛД, са съставени 19 АУАН, а за неизвършена актуализация по подадено заявление, което е нарушение на чл. 18, ал. 3 от ЗЗЛД, е съставен 1 АУАН.

В рамките на проверките и образуваните административнонаказателни производства 8 бр. от политическите субекти изпълняват задълженията си за

регистрация/актуализация, което е взето предвид при определяне размера на наложените им наказания.

Въз основа на съставените 20 акта за установяване на административно нарушение към настоящия момент са издадени 15 наказателни постановления, като към настоящия момент са подадени жалби по 9 от тях. Отново се констатира затруднения по връчване на актовете и постановленията, особено на представляващите инициативни комитети, което пряко рефлектира върху срочното приключване на производствата.

Отделно от горното, по повод обработване на лични данни на граждани в списъците за подкрепа за участие на президентските избори и информационно-разяснителната кампания на националния референдум в КЗЛД постъпват общо 220 жалби.

От посочената по-горе обща бройка 137 жалби са подадени по повод обработване на лични данни в списъци на лицата, подкрепящи регистрацията на партия, коалиция, инициативен комитет за участие в изборите за президент и вицепрезидент на републиката на 6 ноември 2016 г. Жалбите са насочени срещу 28 политически субекта: 10 инициативни комитета; 14 политически партии и 5 коалиции от партии.

В допълнение 78 жалби са подадени по повод обработване на лични данни в списъци на лица, подкрепящи партии, коалиции, инициативен комитет за участие в информационно-разяснителна кампания по въпросите на националния референдум на 6 ноември 2016 г. При 11 от посочената категория жалби твърденията на жалбоподателите са, че личните им данни са обработени едновременно в два списъка, подадени от два различни инициативни комитета. Жалбите са насочени срещу 20 политически субекта: 16 инициативни комитета; 3 политически партии и една коалиция от партии. Съотношението на постъпилите жалби е представено по-долу (фиг. 11):

Фиг. 11

Едновременно с постъпване на първите жалби в КЗЛД са предприети действия по уведомяване на жалбоподателите, чиито жалби са нередовни, за нуждата от отстраняване на нередовностите.

На свое заседание, проведено на 6 октомври 2016 г., КЗЛД приема решение за обединяване на производствата по жалби, постъпили в КЗЛД по повод обработване на лични данни в списък на лица, подкрепящи регистрацията на партия, коалиция или на инициативен комитет за участие в информационно-разяснителната кампания по въпросите на националния референдум на 6 ноември 2016 г., както и за обединяване на производствата по жалби, постъпили в КЗЛД по повод обработване на лични данни в списъка на лицата, подкрепящи регистрацията на партия, коалиция или на инициативен комитет за участие в изборите на президент и вицепрезидент на републиката на 6 ноември 2016 г., като се започне и проведе съответно производство спрямо ответната страна – политическа партия, коалиция от партии или инициативен комитет.

На същото заседание е прието решение за извършване на почеркова експертиза със задача: да се установи дали подписите на лицата, от които е даден сравнителен материал, са положени от съответните лица в списъците, като се предостави на жалбоподателите 10-дневен срок за предоставяне на сравнителен материал за изготвяне на посочената експертиза.

Едновременно с посочените по-горе действия и в дух на сътрудничество с органите на МВР през отчетния период е договорена възможността жалбоподателите да

предоставят сравнителен материал по населени места в най-близкото до тях Районно управление на полицията.

Към настоящия момент общо по 84 жалби е предоставен сравнителен материал (51 – във връзка с изборите за президент, и 33 – национален референдум).

От Централната избирателна комисия са предоставени нужните за изготвяне на експертизите доказателства – съответните списъци за подкрепа за участие на президентските избори и информационно-разяснителната кампания на националния референдум и списъци на лицата, подкрепящи регистрацията на партия, коалиция, инициативен комитет за участие в изборите за президент и вицепрезидент на републиката на 6 ноември 2016 г.

Предстои окомплектоването на документите за изготвяне на възложените експертизи от НИКК. Резултатите от експертизите ще изяснят основния в производствата въпрос подписвали ли са се жалбоподателите в съответните списъци.

Въз основа на извършените проверки на политически субекти и разглеждането на жалби с твърдения за злоупотреба с лични данни на избиратели във връзка с всички произведени избори за периода 2014–2016 г. КЗЛД констатира редица проблеми в дейността на тези субекти в качеството им на администратори на лични данни. Въпреки препоръките, разясненията и задължителните предписания на Комисията политическите субекти продължават да извършват едни и същи нарушения на ЗЗЛД. КЗЛД смята, че е целесъобразно предприемане на допълнителни мерки, включително от законодателен характер, които да гарантират изпълнение на изискванията в областта на защитата на личните данни и да създадат гаранции за правата на физическите лица. С оглед установяване на практика, съобразена с изискванията на ЗЗЛД относно обработване на лични данни от политически субекти, в края на отчетния период КЗЛД представя на вниманието на ЦИК мотивирани предложения за предприемане на законодателни и/или организационни мерки, както следва:

1. Към списъка с документи, които политическите субекти са длъжни да представят в ЦИК със заявление за съответната регистрация да бъде включено и удостоверение за вписване в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД като администратор на лични данни.

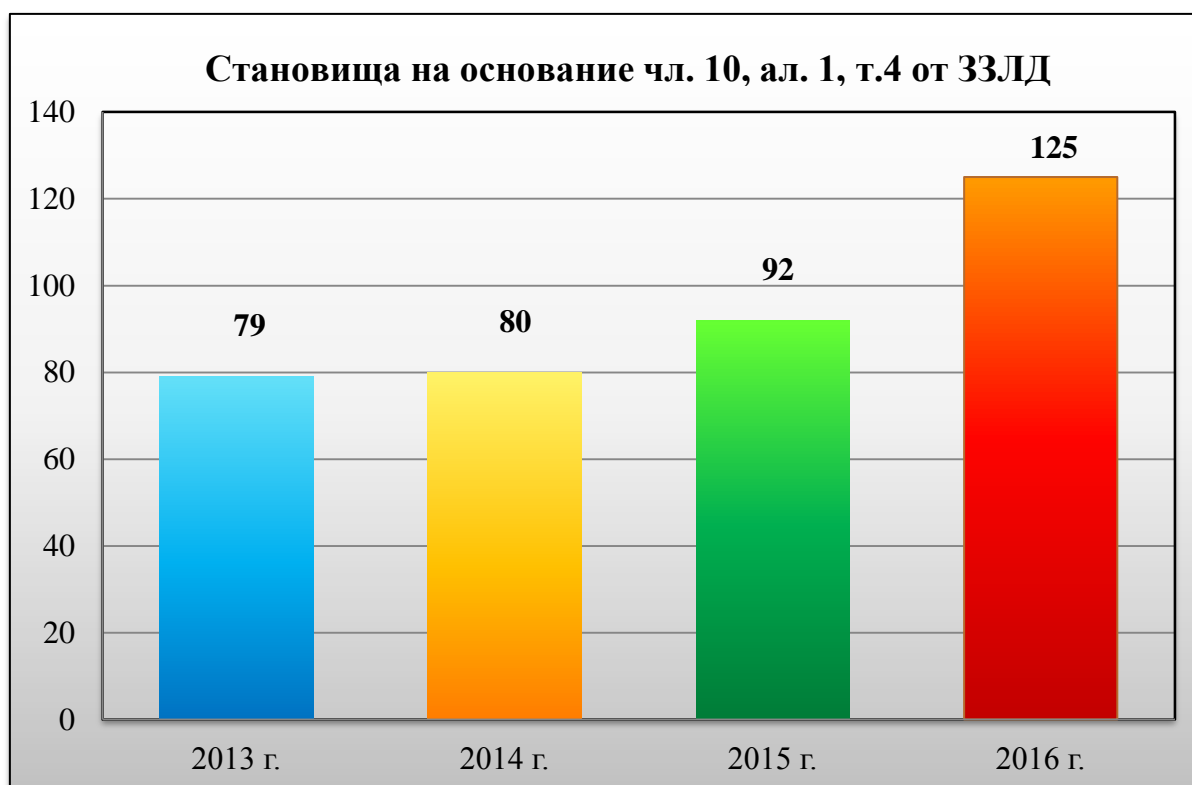
2. В образците на списъци на избирателите, подкрепящи регистрацията на съответния политически субект в ЦИК, наред с данните за имена, ЕГН и подпис на лицата да се включи като реквизит и „дата на полагане на подпис“.

3. Да бъде предвидена правна възможност в Изборния кодекс преди полагане на подпис в подкрепа на регистрацията на съответния политически субект лицата да се легитимират с документ за самоличност. При отказ от страна на физическото лице да представи документ, потвърждаващ неговата самоличност, лицето, което събира подписката, да има право да откаже на избирателя да упражни правото си на подкрепа чрез участие в подписката.

Направените от КЗЛД предложения за обсъждане от ЦИК ще премахнат условията за недобросъвестни практики при обработване на лични данни на физически лица по повод събиране на подписки.

VII. Производства по изразяване на становища и участие в съгласувателни процедури на нормативни актове по въпросите, свързани със защитата на личните данни

През 2016 г. КЗЛД е изразила официални становища на основание чл. 10, ал. 1, т. 4 от ЗЗЛД по 125 искания. За сравнение, исканията за становища, по които Комисията се е произнесла през предходните две години, са, както следва: през 2015 г. – 92, през 2014 г. - 80, през 2013 г. – 79 (фиг.12).

Фиг. 12

Някои от по-специфичните случаи през 2016 г., по които КЗЛД е изразила становище в контекста на защитата на личните данни, са следните:

1. Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ на Министерството на регионалното развитие и благоустройството (ГД ГРАО) изисква становище относно прилагането на чл. 106, ал. 1, т. 3 от Закона за гражданската регистрация – даване на разрешение от КЗЛД за предоставяне на достъп до Регистъра на населението - Национална база данни „Население“ (НБД „Население“) на банките и небанковите кредитни институции с оглед извършването на проверка на кредитната надеждност на кредитополучателите.

При извършения правен анализ КЗЛД взема предвид нормативните задължения на кредитните институции по чл. 16, ал. 1 от Закона за потребителския кредит. Съгласно тази разпоредба преди сключване на договор за кредит кредиторът оценява кредитоспособността на потребителя въз основа на достатъчно информация, в това число информация, получена от потребителя, и ако е необходимо, извършва справка в Централния кредитен регистър или в друга база данни, използвана в Република България за оценка на кредитоспособността на потребителите. В допълнение съгласно чл. 4 от Закона за мерките срещу изпирането на пари при встъпване в търговски отношения с физическо лице банката е длъжна да идентифицира лицето, като събере определен набор от данни за него, както и да извърши проверка на тези данни. Проверка на вече предоставена от физически лица информация може да бъде извършена единствено чрез справка в официален регистър, съдържащ съответните данни, какъвто е НБД „Население“.

Във връзка с горното КЗЛД дефинира в становището си и в последващите свои решения условията и параметрите, които гарантират законосъобразност и пропорционалност на достъпа до НБД „Население“ от кредитните институции с цел проверка на кредитоспособността на физически лица - клиенти:

- изрично определен обем на достъпваните лични данни: име - собствено, бащино, фамилно, ЕГН, постоянен и настоящ адрес, семейно положение (женен/неженен/вдовец/разведен), брой деца, ненавършили пълнолетие, дата на смърт;

- достъп до данните може да бъде осъществен само при наличие на свободно изразено, конкретно и информирано съгласие на физическото лице – клиент, за което се отнасят личните данни от НБД „Население“;

- кредитната институция следва да пази писмени доказателства за полученото съгласие;

- изрично определени срокове за съхранение на данните: за клиенти, на които е отпуснат кредит – за срока на погасяване на кредита, освен ако нормативен акт предвижда друго; за клиенти, на които е отказан кредит – за срок от 6 години, считано от датата на даването на съгласие от съответния клиент;

- МРРБ, в качеството си на администратор, следва да предприеме адекватни и ефективни практически стъпки за предоставяне на достъп, съответно за проследяване и доказване на осъществения достъп, до НБД „Население“ за гарантиране пълното спазване на задължителните изисквания за защита на личните данни, произтичащи от ЗЗЛД, Закона за гражданската регистрация, Наредба №1 от 30 януари 2013 г. за

минимално ниво на технически и организационни мерки и допустимия вид защита на личните данни и решенията на КЗЛД.

2. През 2016 г. в КЗЛД постъпват редица искания за становища от кметове на общини, в качеството им на длъжностни лица по гражданското състояние, във връзка с получени от тях искания от банки за издаване на удостоверения за наследници при смърт на кредитополучател. В подобни случаи на основание чл. 10, ал. 1, т. 4 от ЗЗЛД във връзка с чл. 106, ал. 1, т. 3 от ЗГР КЗЛД изразява становище, че кметовете на съответните общини, в качеството им на длъжностни лица по гражданското състояние, не могат да предоставят удостоверения за наследници на банката без наличие на съдебно удостоверение. Твърдението, че наследниците по закон, фигуриращи в удостоверението за наследници на конкретно лице - страна по договор за кредит, са длъжници на банката, е факт, който подлежи на доказване и е в тежест на лицето, което твърди това обстоятелство. Тази принципна позиция на КЗЛД е подкрепена и от съдебната практика на Административен съд София-град (Решение №4859 от 8.07.2015 г. по адм. дело №4858/2015 г. на АССГ; Решение №5206 от 21.07.2015 г. по адм. дело №4862/2015 г. на АССГ; Решение №5175 от 20.07.2015 г. по адм. дело №4234/2015 г. на АССГ и др.).

3. През годината постъпват и други искания за достъп до лични данни от регистрите за гражданско състояние под формата на удостоверения за наследници, но на различно основание. Така например „Електроенергиен системен оператор” ЕАД, Агенция „Пътна инфраструктура” и „Химкомплект Инженеринг” АД се явяват инвеститори и /или изпълнители на инфраструктурни проекти от национално значение. Същите се нуждаят от актуална информация за собствениците на имоти, респективно техните наследници, които ще бъдат засегнати от отчуждителните процедури по Закона за държавната собственост. В тези случаи КЗЛД преценява, че е налице хипотезата на чл. 4, ал. 1, т. 5 от ЗЗЛД - обработването е необходимо за изпълнението на задача, която се осъществява в обществен интерес, и разрешава предоставянето на исканата информация.

4. По-специално внимание заслужава и становището на КЗЛД в отговор на искане от дружество, предоставящо услуги на професионален домоуправител на етажна собственост, за даване на разрешение за предоставяне на лични данни, касаещи собственици, ползватели и обитатели на сгради в режим на етажна собственост. В частност дружеството би искало да получи от Столична община и мобилните оператори данни за имената, постоянния и настоящия адрес, и телефонния номер на

собственици на имоти в етажната собственост, особено в случаите, когато те от години не живеят в притежаваните от тях жилища. В становището си КЗЛД приема, че в подобни случаи е налице условието на чл. 4. ал. 1. т. 7 от ЗЗЛД - обработването е необходимо за реализиране на законните интереси на лицата, на които се разкриват данните. Дейностите по обработване на лични данни на собственици са насочени към запазване в добро състояние и поддържане на общите части, от които етажният собственик притежава съответната идеална част, и безспорно са в интерес на всички етажни собственици. В тази връзка Столична община може да предостави на етажните собственици, представлявани от управителните си съвети чрез съответния пълномощник, лични данни на собственици на самостоятелни обекти в сградата от НБД „Население“, както следва: три имена, обект на управление, постоянен адрес и настоящ адрес. Предоставянето на данните следва да става при предварително прилагане към заявлението на достатъчно доказателства за обоснована нужда от въпросните данни. В същото време в съответствие с принципа за пропорционалност КЗЛД смята, че предоставяне на допълнителни данни за собствениците, включително на телефонни номера от доставчици на телекомуникационни услуги, може да се осъществи само при наличието на съответното съдебно удостоверение по реда на чл. 186 от Гражданскопроцесуалния кодекс.

5. С друго свое становище, по което Комисията е сезирана от председателя на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР), КЗЛД взема отношение към обработването на лични данни за целите на отчитане и фактуриране на консумираната вода в сгради в режим на етажна собственост, включително разпределението на разход „общо потребление“. На вниманието на регулатора се представят различни случаи от председатели на етажна собственост, в които ВиК операторът не представя данни за имоти, чиито задължения се формират на база брой обитатели. По твърдение на жалбоподателите броят на обитателите във въпросните имоти не е актуален, поради което изразяват готовност да съдействат за установяване на точния им брой с цел коректно разпределение на разход „общо потребление“, като бъде сведен до минимум негативният ефект от действията/бездействията на неизрядните потребители, които ощетяват останалите живущи в етажната собственост. КЗЛД разглежда случая с особено внимание, тъй като поставените за разглеждане проблеми се отнасят до широк кръг граждани, и изразява становище, че когато начинът на хранване с вода на сграда (с едно сградно водопроводно отклонение за всички входове) налага по жалба на собствениците от единия от входовете (представляващ една етажна собственост) да

бъде разглеждана от КЕВР информация, в т.ч. и лични данни на собственици и обитатели на самостоятелни обекти в друг вход (различна етажна собственост), няма пречка КЕВР да предостави на представителя на етажната собственост, сезирал КЕВР, цялата информация, изпратена му от оператора, във връзка с жалбата при спазване на ЗЗЛД и основните принципи и правила на административното производство по смисъла на АПК. КЗЛД приема, че на основание чл. 4, ал. 1, т. 5 от ЗЗЛД във връзка с чл. 3, ал. 2 от Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги ВиК операторът може да предостави на жалбоподателя – управител на един вход, данни за консумацията на вода от потребителите на друг вход, когато двата входа се захранват от едно водопроводно отклонение, при спазване изискванията на ЗЗЛД. До въпросната информация достъп могат да имат единствено лица, чиито интереси се засягат по повод справедливото отчитане на общото потребление в конкретните взаимосвързани обекти.

6. Друго важно становище на КЗЛД, довело до конкретен положителен резултат, е свързано с начина на формиране на номерата на договори за електронни съобщителни услуги, сключвани между „Българска телекомуникационна компания“ ЕАД (БТК) и абонати – физически лица. КЗЛД е сезирана от председателя на Комисията за регулиране на съобщенията, който посочва, че номерът на договора включва изписване в цялост на единия граждански номер на абоната. КЗЛД изразява становище, че подобна практика противоречи на принципите за обработка на лични данни, отразени в разпоредбите на чл. 2, ал. 2, т. 3, а именно обработването да е пропорционално и съотносимо и да не надхвърля целите, за които се обработват личните данни. Генерирането на номер на договора следва да се извърши по начин, който изключва възможността за неправомерен достъп и незаконосъобразно разпространение на единния граждански номер на физическото лице - абонат. Същевременно КЗЛД взема решение да открие административно производство на основание чл. 10, ал. 1, т. 5 от ЗЗЛД за издаване на задължително предписание на БТК ЕАД. Впоследствие КЗЛД е уведомена официално от дружеството, че, считано от 20.10.2016 г., номерата на клиентските договори не съдържат единен граждански номер, като представя и съответните доказателства за това. С оглед на гореописаното КЗЛД взема решение да прекрати образуваното административно производство.

7. През 2016 г. КЗЛД продължава практиката си от предишни години да дава насоки относно спазването на принципите и правилата за защита на данните в изборния процес. В отговор на постъпили искания от ЦИК Комисията изразява две становища: относно начините и способите за информиране и мотивиране на младите хора за

включването им в президентските избори и национален референдум, без да бъдат засегнати техните лични данни и лична неприкосновеност, както и относно необходимостта от регистрация на наблюдателите в изборния процес като администратори на лични данни.

8. През изминалата година КЗЛД приема няколко становища, свързани с обработването на лични данни в сектор „Образование“.

КЗЛД се самосезира във връзка с обявените в медиите планове на ръководството на МОН амбулаторните листове от личните лекари да служат като извинителна бележка в училище. Причината да се стигне до тази идея е все по-честото фалшифициране на медицинските бележки, които служат за извиняване на отсъствията в училище. КЗЛД изразява становище, че предприемането на подходящи мерки за засилен контрол върху участието на учениците в учебния процес е общественозначим въпрос, чието решение обаче не следва да бъде в противоречие с правилата за защита на личните данни. В конкретния случай липсва правно основание за разкриването на данни за здравето на учениците в обема, определен от бланката на амбулаторния лист за посочените цели – извиняване на отсъствия. В същото време използването на амбулаторните листове би представлявало незаконосъобразна и нецелесъобразна мярка, която ще бъде в противоречие с основните принципи за обработването на лични данни. Становището е изпратено на Министерството на образованието и науката и Министерството на здравеопазването. Впоследствие МОН се отказва от използването на неподходящата мярка за извиняване на отсъствията, като включва в нормативен акт ново балансирано решение на проблема, чрез което се гарантира както сигурен начин за извиняване на отсъствията, така и защита на личните данни, в това число такива за здравето, изцяло съобразено с мотивите в становището на КЗЛД.

9. В КЗЛД постъпва запитване дали е допустимо училищата да публикуват на интернет страниците си списъци с трите имена и резултатите от проведените външни оценявания на ученици. Изискано е становище от МОН по поставените въпроси. Междувременно в КЗЛД постъпва становище от директора на училището, оповестило резултатите, с което информира КЗЛД, че няма забранителни текстове по отношение на публикуването - то е направено на интернет страницата на училището с цел по-ефикасното информиране на родителите за резултатите. С цел да се избегнат подобни казуси в бъдеще се поставят въпроси във връзка с това в кои случаи не е нарушение да се поставят на публично място (входа на училището или интернет страницата му) списъци с имената на ученици, брой точки или оценки, които са получили (новоприети

ученици, резултати от олимпиади и състезания, резултати от приравнителни и други изпити).

КЗЛД изразява становище, че поради липсата на нормативна уредба в сферата на образованието по отношение на начина, по който става оповестяването на резултатите от различните видове изпитни форми, и обема информация, която трябва да бъде публикувана, следва да се прилагат общите правила на ЗЗЛД. За да бъде законосъобразно публичното оповестяване, което е вид обработване на лични данни, трябва да бъде дадено изричното информирано съгласие на законните представители на учениците съгласно разпоредбата на чл. 4, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД. По отношение на публикуването то трябва да се извърши съобразно принципите на съотнесимост и пропорционалност – данните да се събират само за конкретни, точно определени законни цели. Биха могли да се възприемат различни подходи, като например индивидуален достъп до списъците с оценки или публикуването им на интернет страницата на училището, като достъпът да се осъществява с индивидуален код и парола.

10. През 2016 г. в КЗЛД постъпват няколко искания за становища от лечебни заведения, както и от Националния център по наркомании към Министерството на здравеопазването, във връзка с получени писма от съда или от органите на досъдебното производство относно предоставяне на информация за включени конкретно посочени лица в програми за лечение. Същите са на основание чл. 159 от Наказателнопроцесуалния кодекс (НПК), съгласно който по искане на съда или на органите на досъдебното производство всички учреждения, юридически лица, длъжностни лица и граждани са длъжни да запазят и предадат намиращите се у тях предмети, книжа, компютърни информационни данни и други данни, които могат да имат значение за делото. В тези случаи КЗЛД е изразила становище, че предоставянето на съда или органите на досъдебното производство на информация, съдържаща лични данни за конкретни пациенти, на основание чл. 159 от НПК за целите на конкретно наказателно производство по тежко престъпление е допустимо обработване на лични данни по смисъла на чл. 4, ал. 1, т. 1 от ЗЗЛД.

11. През отчетния период КЗЛД е сезирана от Главна дирекция „Национална полиция“ – МВР, във връзка с разработването на автоматизирана информационна система за противодействие на детската престъпност и закрила на детето по проект, финансиран по Българо-швейцарската програма за сътрудничество. В тази връзка от МВР молят за становище по отношение спазване на българското законодателство за

осигуряване защита на личните данни в изготвеното техническо задание за разработване на автоматизирана информационна система за противодействие на детската престъпност и закрила на детето. В своето становище КЗЛД подкрепя принципно инициативата за изграждане на автоматизирана информационна система за противодействие на детската престъпност и закрила на детето със следните коментари и бележки, които следва да бъдат взети предвид и отразени в заданието за разработка на информационната система:

- в нормативните документи следва да бъдат ясно посочени сроковете за съхранение на личните данни в системата, а именно личните данни да бъдат заличени не по-късно от две години, след като засегнатото лице е навършило пълнолетие;

- да бъдат разписани ясни правила и механизми за достъп, коригиране и заличаване на личните данни на засегнатите лица;

- с оглед на различните цели, за които се обработват личните данни в рамките на системата, личните данни на различните категории засегнати лица (деца, извършители на престъпления и деца, жертви на престъпление) следва да бъдат разграничени;

- с оглед постигане на по-добър баланс между целите на системата и принципите на защитата на личните данни КЗЛД насърчава възможно по-широкото използване на анонимизиране и/или псевдонимизиране на личните данни на малолетните и непълнолетните лица.

В отговор от МВР уведомяват Комисията, че всички бележки и коментари, изразени в становището, ще бъдат отразени в Организационно-технологичните правила за работа с информационната система.

12. През 2016 г. КЗЛД разглежда искане на Апелативен съд – Велико Търново, относно приложението на ЗЗЛД при изготвянето и предоставянето на съобщения, касаещи наказателни дела, на средствата за масово осведомяване. След като изследва подробно нормативната база, свързана с поставените въпроси, КЗЛД изразява становище, в което посочва, че предоставянето на прессъобщенията, съдържащи информация по наказателни дела от общ характер, които Апелативен съд – Велико Търново, изпраща до средствата за масова информация, следва да се извършва при спазване на ЗЗЛД, като не се позволява прякото или непряко идентифициране на физически лица. Разпоредбите на чл. 4, ал. 2 и чл. 5, ал. 2, т. 7 от ЗЗЛД са неприложими по отношение осъществяваната от съда дейност, която не попада в обхвата на понятието „единствено за целите на журналистическата дейност, литературното или художественото изразяване“. Информацията, която се съдържа в прессъобщенията за

медиите, следва да е съобразена с ограниченията от принципа за публичност на процеса, разписани в чл. 263–265 от Наказателнопроцесуалния кодекс. На основание чл. 4, ал. 2 и чл. 5, ал. 2, т. 7 от ЗЗЛД обработването на лични данни е допустимо в случаите, когато то се извършва единствено за целите на журналистическата дейност, доколкото това обработване не нарушава правото на личен живот на лицето, за което се отнасят данните. При разпространяването на информация, съдържаща лични данни, за целите на журналистическата дейност за всеки конкретен случай следва да се търси правилен, разумен и пропорционален баланс между свободата на изразяване и правото на информация, от една страна, и защитата на личните данни и личния живот – от друга.

13. През 2016 г. КЗЛД в няколко свои становища взема отношение относно баланса между защитата на личните данни и правото на достъп до обществена информация.

Директорът на Център „Фонд за лечение на деца“ (ЦФЛД) изисква становище от КЗЛД във връзка с искане от „БТВ Медиа Груп“ ЕАД за предоставяне на информация по Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ) относно: 1. Данни за броя на децата, изпратени в чужбина, както и тези лекувани у нас със средства на ЦФЛД; 2. Данни за децата, лекувани от фонда в болници в страната, кои болници, кои клиники, при кои лекари, на каква стойност и какъв имплант е поставян на децата; 3. Справка за сумите, които фондът е заплащал за импланти и медицински изделия спрямо цялостния бюджет на фонда.

КЗЛД се произнася в смисъл, че предоставянето на исканата информация е допустимо на основание чл. 4, ал. 1, т. 1, т. 5 и т. 6 и чл. 5, ал. 2, т. 7 от ЗЗЛД. С оглед гарантиране справедливото обработване на данните в посочените нормативни хипотези и за да бъде постигната целта на ЗЗЛД – гарантиране на неприкосновеността на личността и личния живот, администраторът на лични данни следва да предостави исканата информация при следните условия:

По отношение на т. 1 и т. 3 от искането липсват каквито и да е лични данни, т.е. пълно приложение намира ЗДОИ и ЦФЛД следва да предостави в пълен обем исканата информация, а именно:

- обобщена информация за броя на децата, лекувани в България и чужбина със средства на ЦФЛД;
- финансова информация, касаеща сумите, които фондът е заплащал за импланти и медицински изделия спрямо цялостния бюджет на фонда.

По отношение на т. 2 от искането би могло да бъде предоставена информация в пълен обем с анонимизирани или заличени лични данни. Това означава, че информацията следва да се предостави в следния вид: дете (без лични данни, които водят до неговото индивидуализиране), болница, клиника, стойност на интервенцията, имплант. По този начин общественият интерес в пълна степен би бил задоволен, без по никакъв начин да бъде засегнато правото на лична неприкосновеност на засегнатите лица.

14. През годината постъпва и искане от ректора на Университета по библиотекознание и информационни технологии (УниБИТ) във връзка с получено заявление от Нова телевизия за достъп до информация, отнасяща се до възнагражденията на ректора, заместник-ректорите и деканите за 2015 и 2016 г., както и правилата, по които се формират. КЗЛД изразява становище, че с оглед гарантиране справедливото обработване на данните в посочените нормативни хипотези и за да бъде постигната целта на ЗЗЛД – гарантиране на неприкосновеността на личността и личния живот, университетът следва да предостави исканата информация при следните условия:

По отношение на информацията, отнасяща се до действащите правила за формиране на работната заплата на ръководните длъжности в учебното заведение, липсват каквито и да е лични данни, т.е. пълно приложение намира ЗДОИ и УниБИТ следва да предостави в пълен обем исканата информация.

По отношение на получените възнаграждения следва да бъде предоставена информация, включваща само длъжността съгласно класификатора на висшето училище и съответното получено брутно/нетно възнаграждение за 2015 и 2016 г. От гледна точка на основанията за законосъобразно обработване на лични данни приложение намират следните норми: чл. 4, ал. 1, т. 1 от ЗЗЛД – обработването е необходимо за изпълнение на нормативно установено задължение на администратора на лични данни; чл. 4, ал. 1, т. 5 от ЗЗЛД – обработването е необходимо за изпълнението на задача, която се осъществява в обществен интерес; чл. 4, ал. 2 от ЗЗЛД – обработването се извършва единствено за целите на журналистическата дейност, литературното или художественото изразяване, доколкото то не нарушава правото на личен живот на лицето, за което се отнасят тези данни.

15. През 2016 г. КЗЛД е сезирана от фондация „Защита правата на децата“ с искане за становище по въпроси, касаещи обработването на лични данни от приемни семейства. В искането са поставени няколко въпроса: 1. Законно ли е приемен родител

или семейство да боравят с лични данни на деца, без да са вписани в Регистъра на администраторите на лични данни и задължително ли е вписването им в същия регистър? 2. Законно ли е предвид характера на „приемната грижа“ у нас лицата, които упражняват професията приемни родители, да разполагат с лични данни като: ЕГН, лични медицински картони и документации, медицински изследвания, съдебни актове, административни актове и т.н.? 3. Има ли постъпили в Комисията заявления за вписване в Регистъра за администраторите на лични данни от лица, които упражняват професията „приемен родител“?

След внимателен анализ на казуса, отчитайки спецификите на приемната грижа, КЗЛД изразява становище, че лицата, които са приемни семейства по смисъла на чл. 31, ал. 1 от Закона за закрила на детето, са администратори на лични данни съгласно чл. 3, ал. 2 от ЗЗЛД. В същото време Комисията ги освобождава от задължение за регистрация в КЗЛД, но не и от останалите задължения, които имат по ЗЗЛД и подзаконовите актове по прилагането му. Обработването на лични данни за децата и техните биологични родители в съответствие с разпоредбите на Наредба за критериите и стандартите за социални услуги за деца и Наредба за условията и реда за кандидатстване, подбор и утвърждаване на приемни семейства и настаняване на деца в тях е допустимо на основание чл. 4, ал. 1, т. 1, 3, 4 и 7 от ЗЗЛД.

16. В отговор на искане от вр.и.д. председател на Комисията за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси и изпълнителния директор на фондация „Програма Достъп до информация“ КЗЛД приема становище, свързано с прилагането на чл. 17, ал. 2 от Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси (ЗПУКИ), а именно обявяването на декларациите на задължените лица на интернет страницата на институциите. Трайната практика на Комисията по този въпрос е балансираното решение, съгласно което обявяването на лични данни във въпросните декларации по чл. 12 от ЗПУКИ, с изключение на имената на декларатора, които задължително трябва да фигурират, следва да става след изрично писмено съгласие от лицето, оформено в отделна декларация. В тези декларации със сигурност трябва да бъдат заличени ЕГН, подписът на лицето и банковите сметки, както и лични данни на трети лица, които не са задължени по ЗПУКИ и нямат отношение да декларират по чл. 12 от въпросния закон.

Становищата на КЗЛД, които тя приема на основание чл. 10, ал. 1, т. 4 от ЗЗЛД, са важен инструмент за разясняване на правните норми за защита на личните данни, като чрез тях се развива и обогатява както практиката на надзорния орган, така и

цялостната политика в тази област. В същото време те са изцяло съобразени с компетентността на КЗЛД и нямат за цел да тълкуват или да дават указания относно прилагането на специални нормативни актове, с изключение на случаите, когато конкретни разпоредби изрично регламентират защитата на личните данни в съответната област или вменяват правомощия и/или задължения на КЗЛД. Важно е да се уточни също така, че становищата на КЗЛД нямат характеристиките на индивидуален административен акт по смисъла на Административнопроцесуалния кодекс.

През изтеклата година се наблюдава възходяща тенденция за сезиране на КЗЛД с искания за становища на различни теми от обществения живот и от разнообразни администратори. Анализът, който може да се направи по отношение на предмета на становищата и заявилите ги администратори, е, че темата за защита на личните данни става все по-актуална във всички области на съвременното общество.

През 2016 г. най-голям брой са исканията за становища относно предоставянето на данни и/или достъп до НБД „Население“, поддържана от ГД ГРАО при МРРБ – общо 44. Основната част от администраторите, които искат въпросния достъп, са банки и небанкови кредитни институции.

На второ място по брой са исканията, свързани с обществения ред, сигурността и съдебната система – общо 15.

На следващо място са исканията за становища, свързани със сектор „Телекомуникации“ и прилагането на Закона за електронните съобщения (ЗЕС) – общо 7. В повечето случаи КЗЛД е сезирана от Комисията за регулиране на съобщенията, което е показателно за доброто взаимодействие между двете институции.

Шест искания за становища са отправени по въпроси, свързани с образованието и достъпа до обществена информация. По-специално, засиленият интерес към първата от посочените две групи становища може да бъде обяснен с проведената през 2016 г. сериозна реформа на предучилищното и училищното образование.

Останалите искания за становища са свързани със специфични въпроси, свързани с предмета на дейност на конкретни администратори, и като такива не могат да бъдат обобщени под общо наименование – общо 51 броя (фиг. 13).

Фиг. 13

В рамките на правомощията на Комисията по чл. 10, ал. 1, т. 8 от ЗЗЛД и в съответствие със съгласувателната процедура по чл. 32, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация през 2016 г. КЗЛД изразява общо становища по 32 проекта на нормативни актове и международни споразумения от гледна точка защитата на личните данни и личната неприкосновеност на гражданите, сред които:

Проекти на национални нормативни актове:

- Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за Държавна агенция „Национална сигурност“ - с цел привеждане на националното законодателство в съответствие с Директива (ЕС) 2016/681 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно използването на резервационни данни на пътниците с цел предотвратяване, разкриване, разследване и наказателно преследване на терористични престъпления и тежки престъпления (PNR Директива);

- Проект на Инstrukция за изменение и допълнение на Инstrukция №8121з-1122 от 12.09.2015 г. за реда за обработка на лични данни в МВР;

- Проект на Инstrukция за превантивната дейност в МВР;

- Проект на Правилник за прилагане на Закона за електронната идентификация;

- Проект на тристранно споразумение между община Троян, Министерството на образованието и науката и Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията за достъп до данни;

- Проект на тристранно споразумение между Националния осигурителен институт, Министерството на образованието и науката и Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията за достъп до данни.

Проекти на нормативни актове на ЕС:

- Проект на Регламента за създаване на Европейска прокуратура;

- Законодателен пакет в областта на миграцията и убежището;

- Проект на Регламент за създаване на Система Вход-Изход;

- Предложение за изменение на Директива 2007/36/ЕО по отношение на насърчаването на дългосрочната ангажираност на акционерите и на Директива 2013/34/ЕС по отношение на някои елементи на декларацията за корпоративно управление;

- Предложение за изменение на Директива (ЕС) 2015/849 за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма.

Проекти на международни споразумения:

- Проект на Меморандум за сътрудничество между сдружение „Лекари на света“ – Франция (международната неправителствена организация), и ДАБ;

- Проекти на споразумения за международно оперативно полицейско сътрудничество, по които МВР е страна (със САЩ, Мексико, Китай, Малайзия) - основен акцент в този тип съгласуване е да се осигури законосъобразен обмен на лични данни, като се идентифицират и ясно отграничат целите на обмена, спазването на основните принципи за обработване на данните, въвеждането на подходящите технически и организационни мерки, както и проследимост и отчетност на обработването, гарантирането на правата на лицата - субекти на данните.

В качеството си на съгласувателен орган във връзка с конкретни правни актове, Комисията за защита на личните данни съдейства за въвеждането на ясни правила за защита на личните данни както по отношение на националните разпоредби, свързани с работата на отделно ведомство, така и по отношение на международните споразумения, по които ведомствата са страна.

VIII. Предоставяне на лични данни в трети държави

През 2016 г. КЗЛД се е произнесла по общо 29 искания и уведомления за предоставянето на лични данни в трети държави, както следва: 22 уведомления на основата на стандартни договорни клаузи, 6 искания за разрешаване на основа задължителни фирмени правила и едно искане на основание междудържавно споразумение.

1. Стандартни договорни клаузи

На базата на стандартни договорни клаузи най-често дружествата прехвърлят лични данни на свои служители, клиенти и доставчици. Трябва да се отбележи, че в някои от уведомленията се споменава и за трансфер на данни на трети лица - близки роднини на горепосочените категории физически лица. Обосновката е, че техните данни ще бъдат обработвани като данни за контакт при спешни случаи. В тези случаи КЗЛД изисква администраторът на лични данни да спази задълженията си, произтичащи от чл. 19 и чл. 20 от ЗЗЛД, както и да представи доказателства за това. Най-често те са под формата на декларация, удостоверяваща информираното съгласие на субекта на данните.

При разглеждането на уведомленията КЗЛД съблюдава за изпълнението на следното:

- дали предоставеният текст на споразумението за трансфер възпроизвежда в цялост текста на стандартните договорни клаузи – това условие е спазено във всички уведомления, постъпили в рамките на отчетния период;

- дали са спазени изискванията, визирани в чл. 19 и чл. 20 на ЗЗЛД. След предоставени указания от страна на КЗЛД администраторите на лични данни представят доказателства за изпълнение на това свое задължение – най-често във вид на декларация, удостоверяваща информираното съгласие на субектите на данните. По този начин се защитават законните им интереси;

- приложимото правно основание за трансфер на данни по чл. 4, ал. 1 от ЗЗЛД – най-често като основание за трансфер на данни администраторът посочва съгласието на физическото лице, за което се отнасят данните (т. 2) и изпълнението на нормативно установено задължение (т. 1).

Основно данни се прехвърлят към страни от ЕС и Европейското икономическо пространство, а от третите страни – най-често към САЩ.

Във връзка с последното и след решението на Съда на Европейския съюз от 6 октомври 2015 г. по дело С-362/14 (Шремс) КЗЛД изразява следното виждане:

Бидейки независим орган, Комисията осъществява защитата на лицата при обработването на техните лични данни и при осъществяването на достъпа до тези данни, т.е. общ надзор по отношение на защитата на личните данни. С оглед на факта, че трансферът на лични данни е вид обработване на лични данни, той следва да отговаря на всички изисквания на ЗЗЛД. Преценката за неговата законосъобразност е в правомощията на КЗЛД, т.е. наличието на решение на Европейската комисия, с което се констатира, че дадена трета страна гарантира достатъчна степен за защита на прехвърляните лични данни, не може да отнеме, нито да намали правомощията, с които разполагат националните надзорни органи по силата на Хартата на основните права на Европейския съюз и Директива 95/46/ да упражняват контрол върху спазването на правилата за защита на лични данни.

2. Задължителни фирмени правила

През отчетния период КЗЛД е постановила пет решения за трансфер на основата на задължителни фирмени правила. Основно се прехвърлят данни на служители, кандидати за работа и клиенти. Като основни цели се посочват администриране на човешки ресурси, трудови и финансово-счетоводни дейности. В един от казусите обект на трансфер са били и данни на трети лица – законови представители и пълномощници, свързани с клиенти на корпорацията. Администраторът на лични данни предоставя доказателства, че задълженията по чл. 19 и чл. 20 от ЗЗЛД са били спазени. Всички предоставят достатъчно гаранции по отношение на защитата на личния живот и основните права и свободи на физическите лица. Трансферите на лични данни се извършват към всички дружества от корпоративната група, които са учредени и съществуват в трета държава и които са обвързани от ЗФП.

3. Споразумение между правителството на Република България и правителството на САЩ за подобряване спазването на данъчното законодателство в международен аспект и въвеждането в действие на Закона за спазване на данъчното законодателство по отношение на задгранични сметки на американски данькоплатци (FATCA)

През 2016 г. в КЗЛД постъпва искане за трансфер от изпълнителния директор на НАП. Искането е на основание чл. 36б от ЗЗЛД във връзка със задълженията на

Република България да осъществи автоматичен обмен на финансова информация със САЩ съгласно сключеното Споразумение между правителството на Република България и правителството на САЩ за подобряване спазването на данъчното законодателство в международен аспект и въвеждането в действие на FATCA. В конкретния случай автоматичният обмен на информация със САЩ ще се осъществява при спазване на Спогодбата за избягване на двойното данъчно облагане. Дадени са гаранции, че информацията ще се смята за поверителна и ще се предоставя само на лица или органи (включително съдилища и административни органи), занимаващи се с определянето, събирането или администрирането, принудителното изпълнение или наказателното преследване, както и решаването на жалби във връзка с данъците, посочени по-горе, както и с надзора на горепосочените. Такива лица или органи ще ползват информацията само за такива цели и могат да я разкриват в съдебни процеси или при постановяване на съдебни решения. FATCA споразумението е от изключителна важност както за българските финансови институции, така и за задълбочаване и повишаване ефективността на административното сътрудничество със САЩ в борбата срещу данъчните измами и укриването на данъци. Обработването на лични данни от финансовите институции, както и от НАП, за целите на автоматичния обмен на финансова информация с автоматични средства става при спазване на ЗЗЛД и на международните договори, по които Република България е страна. Използването на автоматични средства при обработването на лични данни може да окаже съществено въздействие върху лицата, чиито данни се обработват. Поради това този съществен елемент се взема задължително под внимание при извършване оценката на въздействието и съответното предприемане на необходимите технически и организационни мерки, с които да се защитят данните по смисъла на чл. 23, ал. 1 от ЗЗЛД, както и да се определят срокове за провеждане на периодични прегледи относно точността, адекватността и релевантността на данните по отношение на целите, за които са събрани.

КЗЛД след извършването на преценка, че администраторът, предоставящ финансовата информация (НАП), и този, който ги получава (данъчната администрация на САЩ), са предоставили достатъчно гаранции за защита на личните данни, приема решение, с което разрешава трансфера на данъчна информация, съдържаща лични данни, за целите на периодичния обмен на такава между правителствата на САЩ и България.

4. Решение за адекватност „Щит за лична неприкосновеност ЕС–САЩ“

На 29 февруари 2016 г. Европейската комисия предлага проект на решение за адекватност, създаващо нова рамка за трансатлантически обмен на лични данни за търговски цели: „Щит за неприкосновеност“ на личните данни ЕС–САЩ (наричан: „Щит за неприкосновеност“), който има за цел да замени предишната рамка „Safe Harbor“, отменена от Съда на Европейския съюз (СЕС) на 6 октомври 2015 г. в делото „Шремс“. На 12 юли 2016 г. ЕК приема решението за адекватност, което защитава правата на гражданите на ЕС, чиито лични данни се предават на Съединените щати, и установява правна яснота за предприятията, разчитащи на трансатлантическо предаване на данни. КЗЛД участва дейно в процеса на обсъждане и вземане на решения в рамките на Работната група по чл. 29. Комисията се включва и в усилията за своевременно информиране на гражданите на ЕС за правните възможности за защита на техните интереси в рамките на новия механизъм, като публикува на своята интернет страница специално подготвено за целта ръководство.

IX. Нова правна рамка в ЕС в областта на защитата на личните данни: Общ регламент и Директива за защита на личните данни

На 4 май 2016 г. в Официален вестник на Европейския съюз е публикувана новата правна рамка за защита на личните данни в ЕС - Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) и Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета.

Регламентът ще се прилага пряко във всички държави членки от 25 май 2018 г.

Държавите членки трябва да транспонират Директивата в националните си законодателства до 6 май 2018 г.

Новият Общ регламент има за цел да модернизира настоящите правила за защита на личните данни с оглед на бързото развитие на технологиите и глобализацията. Той ще замени Директивата за защита на личните данни на физическите лица, приета през 1995 г. Регламентът въвежда редица нови моменти, които предоставят на гражданите по-голям контрол върху личните им данни в дигиталния свят, като в същото време осигуряват по-голяма яснота и правна сигурност и намаляват бюрократичната тежест за бизнеса. Общият регламент насърчава също така използването на иновативни технически решения, изградени на основата на принципите „защита на личните данни на етапа на проектирането и по подразбиране“ („privacy by design” и „privacy by default“). Убедително доказателство за важността на хоризонталната политика за защита на личните данни в ЕС са изключително сериозните финансови санкции, предвидени в Общия регламент, достигащи до 20 милиона евро или 4 процента от общия годишен оборот на съответното дружество – администратор на лични данни.

Непосредствено след приемането на двата нормативни акта КЗЛД започва подготовката за практическо прилагане на новите европейски правила за защита на данните, включително чрез стартиране подготовката на необходимите законодателни промени, разясняване на новите правила и обучение на администраторите, изграждане

на административен капацитет и др. Приет е подробен план за действие с ясно разписани задачи, срокове и отговорници и е създадена вътрешноведомствена работна група, към която впоследствие се планира да бъдат привлечени и експерти от други ведомства. Експерти от специализираната администрация на Комисията са изготвили първи проект на структура на изменения и допълнения в ЗЗЛД като основа за работа на работната група, който предстои да бъде разгледан на заседание на КЗЛД. Представители на КЗЛД участват активно и в дискусиите в ad hoc експертната група към Европейската комисия, създадена специално да следи и подпомага процеса на подготовка на държавите членки да прилагат новите правила. Експерти на КЗЛД са номинирани и участват в работата на междуведомствена работна група към МВР, чиято задача е да изготви анализ и да направи законодателни предложения за въвеждане на Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Рамково решение 2008/977/ПВР на Съвета в националното законодателство.

Изготвени и публикувани са първите информационно-разяснителни материали по основни нови правни положения, произтичащи от Общия регламент за защита на данните.

Х. Международна дейност

През 2016 г. КЗЛД продължава да разширява и задълбочава своята международна дейност. Водещите приоритети през годината в тази област са:

- активно участие и принос към дискусиите и инициативите в рамките на ЕС, насочени към подготовка за практическо прилагане на новата европейска правна рамка за защита на личните данни след 25 май 2018 г.;

- съвместна кандидатура на КЗЛД и Европейския надзорен орган по защита на данните за домакинство на 40-ата международна конференция на органите по защита на данните и личната неприкосновеност през 2018 г.;

- подготовка на КЗЛД за изпълнение на ангажиментите, произтичащи от българското председателство на Съвета на ЕС през 2018 г., като част от общата подготовка на държавната администрация;

- по-нататъшно развитие на двустранното и многостранното сътрудничество с надзорни органи от други държави със специален фокус върху страните от региона.

Съвместна кандидатура за домакинство на 40-ата международна конференция на органите за защита на данните и неприкосновеността

През септември 2016 г. Комисията за защита на личните данни и Европейският надзорен орган по защита на данните (ЕНОЗД) официално представят съвместна кандидатура за домакинство на 40-ата международна конференция на органите по защита на данните и неприкосновеността през 2018 г. Планира се пленарната част на форума да се проведе в Брюксел, като в София се проведат две регионални срещи за надзорните органи от страните от Западните Балкани и от ОНД. Двете столици и провежданите в тях прояви в рамките на международната конференция ще бъдат свързани във видеоконферентна връзка. Международната конференция на органите по защита на личните данни и неприкосновеността е ежегодно събитие, което датира от 1979 г. Тя е най-мощният и значим форум за обмяна на опит, добри практики и анализ на тенденции в сектора на защитата на личните данни в световен мащаб и обединява 115 акредитирани органа от целия свят. Домакинството на конференцията се поверява на страни с доказан опит и капацитет в сферата на защитата на личните данни и история на спазване и зачитане на човешките права и свободи. В края на отчетния период Изпълнителният комитет на Международната конференция все още не се е произнесъл по избора на домакин за ежегодната среща на органите по защита на данните и неприкосновеността през 2018 г.

Участие в международни форуми по защита на данните

Традиционно най-голямата част от международните участия на членовете и служителите на КЗЛД са свързани с дейността на работните формати и съвместните надзорни органи на ЕС, на първо място Работната група по чл. 29 от Директива 95/46/ЕО и експертните подгрупи към нея, по-специално „Бъдеще на неприкосновеността“, „Граници, пътуване и правоприлагане“ и „Технологии“. Водеща тема през 2016 г. в дневния ред на Работната група по чл. 29 е създаването на бъдещия Европейски комитет по защита на данните (ЕКЗД) – нова структура на ЕС със собствена правосубектност и правомощия да приема задължителни решения, която ще започне да функционира от май 2018 г.

Председателят на КЗЛД г-н Венцислав Караджов, който е и заместник-председател на Работната група по чл. 29 от есента на 2014 г., е член на ръководния екип, следящ за изпълнението на плана за действие за изграждането на ЕКЗД. Убедително доказателство за нарасналия авторитет на българския надзорен орган в рамките на ЕС е преизбирането на 13 декември 2016 г. на г-н Караджов за заместник-председател на Работната група по чл. 29 при условията на силна конкуренция. Този избор има още по-съществено значение предвид факта, че по време на новия му мандат ще се осъществи трансформацията на Работната група в бъдещия ЕКЗД.

Изключителни интензивни дискусии през 2016 г. се провеждат и във връзка с новата трансатлантическа рамка за трансфер на лични данни от ЕС към САЩ – т.нар. Щит за личната неприкосновеност (EU – US Privacy Shield).

Правни експерти от КЗЛД, членове на екипа, подготвящ проекта на изменения и допълнения на ЗЗЛД, участват във всички срещи на създадената през есента на 2016 г. експертна група към ЕК по прилагането на новоприетия Общ регламент за защита на данните и Директивата в полицейската и наказателната област.

Представители на КЗЛД участват в най-значимите световни и регионални форуми на органите по защита на личните данни през годината: 38-ата международна конференция на органите по защита на данните и неприкосновеността в Маракеш, Мароко; Срещата на високо ниво по въпросите на личната неприкосновеност (IAPP Global Privacy Summit) във Вашингтон, САЩ; Европейската конференция по защита на данните в Будапеща, Унгария; Конференцията на органите за защита на личните данни от Централна и Източна Европа в Сараево, Босна и Херцеговина; Годишната среща по сътрудничеството в областта на правоприлагането за защита на личните данни в

Манчестър, Великобритания; 28-ия европейски семинар за решаване на казуси в Подгорица, Черна гора; 7-ата международна конференция „Защита на личните данни“ в Москва, Руска федерация. Освен принос към дискусиите в рамките на част от форумите представителите на Комисията изнасят презентации по конкретни теми като видеонаблюдение, защита на личните данни в трудовото правоотношение, онлайн инструменти за оценка на риска и др.

През 2016 г. продължава участието на КЗЛД в работата на специално създадените съвместни надзорни органи и координационни групи по надзор на широкомащабните информационни системи на ЕС. Въпросните колективни органи се ръководят от Европейския надзорен орган за защита на данните и се състоят от представители на националните органи за защита на личните данни на страните – членки на ЕС: Съвместния надзорен орган на Европол, Съвместния надзорен орган „Митници“, Координационните надзорни групи на Шенгенската информационна система (ШИС II), Визовата информационна система (ВИС), ЕВРОДАК, Митническата информационна система (МИС) и Информационната система за вътрешния пазар. Конкретен резултат от работата на въпросните групи е приемането на общи модели за инспекция и надзор на отделните АИС.

Следва да се отбележи също така, че мандатът на г-н Цветелин Софрониев, член на КЗЛД, като заместник-председател на Съвместния надзорен орган „Митници“ е продължен в края на 2016 г. Той заема тази длъжност от декември 2014 г.

Регионално сътрудничество

През 2016 г. е продължена традицията КЗЛД да се ангажира активно с регионално сътрудничество с цел подпомагане на други надзорни органи по защита на данните от Западните Балкани за изграждане на техния капацитет и хармонизацията на тяхната практика с европейските правила и стандарти. В тази връзка през отчетния период Комисията е домакин на работно посещение на делегация от службата към сръбския комисар за защита на достъпа до публична информация и личните данни. Гостите от Сърбия получават възможност да се запознаят с функционирането и практиката на КЗЛД, както и да обменят опит по отношение на европейската интеграция в сферата на защитата на личните данни. Също така през 2016 г. е продължена и дейността по експертно подпомагане на изграждането на административен капацитет от страна на надзорните органи по защита на личните данни от Косово и Република Македония.

Експерти на КЗЛД съвместно с представители на МВР участват редовно и в срещите на Работната група по защита на личните данни към Конвенцията за полицейско сътрудничество в Югоизточна Европа.

Подготовка на КЗЛД за българското председателство на Съвета на ЕС през 2018 г.

КЗЛД участва активно в процеса на подготовка на държавната администрация за изпълнение на ангажиментите, произтичащи от българското председателство на Съвета на ЕС през първата половина на 2018 г. Комисията ще бъде водещо ведомство по отношение на Работна група „Обмен на информация и защита на данните“, формат „Защита на данните“, като излъчва председател, заместник-председател и експертен екип. За позиция „председател/министър (председател на формата)“ е определен г-н В. Караджов, председател на КЗЛД, а за позиция „заместник-председател (алтернативен председател)/отговорен заместник-министър (заместник-председател на формата)“ е определена г-жа М. Матева, член на КЗЛД. Със съответните административни заповеди е конституиран екип с експерти от Комисията, който е предложен като част от екипа на българското председателство на Съвета на ЕС през 2018 г. В него са включени един „водещ експерт“, един „подпомагащ експерт“ и 4 „други експерти“. Главният секретар на Комисията заема позиции на „национален делегат“ и член на група „Главни секретари“.

Експертите, определени за членове на екипа, са оценени съгласно Методиката за оценка на професионалните качества и умения на лицата, предложени за включване в екипа за българското председателство, и Методиката за проверка на нивото на владеене на английски език от членовете на екипа на председателството.

Предприети са необходимите административни действия за поддържане в актуалност на данните за екипа в портала на екипа на председателството. Определен е и екип от координатори за КЗЛД по отделните направления за подготовка на председателството, като информацията е предоставена на Националния център по подготовка и провеждането на българското председателство.

През отчетния период се предприемат необходимите организационно-технически и мотивационни действия за създаване, укрепване и съответна подготовка на членовете на екипа, предложени от КЗЛД.

Повишаването на експертния капацитет на членовете на екипа от КЗЛД се осигурява чрез включването им в националната програма за обучения във връзка с

председателството – обучения, организирани от Института за публична администрация, Дипломатическия институт към МВнР и други, както и чрез разработването на собствена програма за работни посещения и стажове в Европейския надзорен орган по защита на данните и в други институции.

Във връзка с подготовката на експертния екип за председателството през ноември 2016 г. трима експерти от КЗЛД, част от екипа, провеждат стажове в три различни институции и органи на ЕС – Генералния секретариат на Съвета, Европейската комисия и Европейския надзорен орган по защита на данните. Освен запознаване с работните процеси в тях представителите на КЗЛД получават ценна информация за очакваната законодателна програма на РГ „Обмен на информация и защита на данните“ през първото шестмесечие на 2018 г. За работни посещения и стажове в институции на ЕС през годината по бюджета на Комисията са одобрени допълнителни разходи в размер на 10 750 лв. с ПМС №143/2016 г. за изменение и допълнение на ПМС №125/2016 г. за одобряване на прогнозно разпределение на разходите за подготовка и провеждане на българското председателство на Съвета на Европейския съюз през 2018 г. и допълнителни разходи за 2016 г. Изразходваните средства за проведените работни посещения и стажове са в размер на 6339 лв.

Подготовката на КЗЛД за изпълнение на ангажиментите, свързани с председателството, ще продължи и през 2017 г.

Готовност за пълно прилагане на достиженията на правото от Шенген – изпълнение на плана с мерки в областта на защитата на личните данни, участие в мисии за оценка по Шенген

През 2016 г. КЗЛД изпълнява ангажиментите си, произтичащи от междуведомствения план, с мерки относно готовността на България за пълно прилагане на достиженията на правото от Шенген. Актуализирана е изцяло рубриката „Шенгенско пространство“ на институционалния сайт на Комисията, проведени са обучения в сферата на защитата на личните данни за служители на институции с право на достъп до Националната шенгенска информационна система, а в края на отчетния период са приети информационни материали в областта на защитата на личните данни за нуждите на служителите в задграничните представителства на Република България.

Продължава практиката за участие на членове на КЗЛД в мисиите за оценка по Шенген в областта на защита на данните на други държави членки, като през отчетния период това са Италия и Малта. Г-н Ц. Цолов – член на КЗЛД, е част от екипа за оценка

на прилагане достиженията на Шенген в Италия, а г-жа М. Матева – член на КЗЛД, е ръководител на мисията за оценка в областта на защитата на личните данни в Малта.

Подготовка и изпълнение на международни проекти

В края на 2015 г. е одобрено за финансиране проектно предложение на КЗЛД по програма „Еразъм+“ с наименование „Иновативна програма за следдипломна квалификация: отговаряне на пазарните нужди и въвеждане на нови модели“. Проектът е разработен и подаден в партньорство с органите по защита на данните на Полша и Македония, както и университетите в гр. Лодз, Полша, и гр. Охрид, Република Македония. Стойността на проекта е 168 645 евро. Водещ партньор в проектния консорциум е Университетът за информационни науки и технологии „Св. Апостол Павел“ в гр. Охрид.

Целта на проектното предложение е да преодолее липсата на специалисти и експерти в сферата на електронното правителство и цифровия бизнес чрез мултидисциплинарни действия за модернизирани учебни програми за висше образование. Той има за цел да създаде иновативна програма за следдипломна квалификация, която да бъде достъпна на наднационално ниво чрез онлайн платформа за обучение. Проектът включва изготвяне, апробиране и внедряване на програмата в университетите от проектния консорциум, както и дейности, свързани с осигуряването на устойчивост на резултатите – като обучение на персонала за работа с платформата и повишаване на осведомеността на обществото.

През 2016 г. Комисията участва активно в изпълнението на проектните дейности. Представителите на КЗЛД подготвят и провеждат мащабно проучване на нагласите на академичната общност и работодателите в България относно нуждата от разработването на програма за следдипломна квалификация и нейното съдържание. Проучването обхваща водещите университети в България и някои от най-големите работодатели в страната. Освен това Комисията е домакин на първата среща на партньорите от проектния консорциум, която се провежда в София през април 2016 г.

Проектът продължава и през 2017 г. със съставянето и апробирането на учебната програма. Крайният срок за неговото изпълнение е март 2018 г.

През ноември 2016 г. КЗЛД в сътрудничество с неправителствени организации, изследователски центрове и университети от 8 държави - членки на ЕС - Германия, Италия, Австрия, Белгия, Ирландия, Чешката република, Гърция и Кипър, подготвят и подават проектно предложение пред Генерална дирекция „Правосъдие и потребители“

на ЕК. Проектното предложение цели да стимулира съдебното сътрудничество по граждански дела във връзка с обмена на чувствителни лични данни на деца и други уязвими групи между съдилищата и други компетентни органи в случаи на международни осиновявания, родителската отговорност и други семейни въпроси. Резултатът от оценката му, както и евентуалното започване на изпълнението на дейностите му се очакват през 2017 г.

Инициативата за включване в проектния консорциум е продължение на политиката на КЗЛД за приоритетна защита на правата и личните данни на децата и подрастващите във всички сфери на обществения живот.

XI. Обучение в областта на защитата на личните данни

Обща информация и статистика на проведените обучения през настоящата година

Комисията за защита на личните данни е единственият национален орган в Република България с контролни и надзорни правомощия в областта на защитата на личните данни и личната неприкосновеност. По силата на ЗЗЛД Комисията осъществява контрол както върху частноправните субекти, така и върху публичните органи, които имат качеството на администратори на лични данни. Един от основните инструменти за превенция и установяване на единни стандарти сред администраторите на лични данни от частния и публичния сектор е провеждането на обучение. Това задължение е вменено на Комисията със ЗЗЛД (чл. 10, ал. 13).

Въз основа на анализа на нуждите от обучение, извършен от страна на КЗЛД, за 2016 г. са набелязани 2 ключови приоритета – провеждане на обучения за организациите, акредитирани за посредничество при международно осиновяване, както и за органите, които имат право на достъп, актуализиране и заличаване на сигнали в Националната шенгенска информационна система. Също така са организирани и обучителни семинари за магистрати и представители на съдебната власт съвместно с представители на неправителствения сектор.

През 2016 г. са проведени общо 12 обучения, от които 4 за обработващи на лични данни, които имат достъп до Националната шенгенска информационна система, 3 обучения за представители на съдебната власт, проведени съвместно с Международната академия за обучение по киберразследвания, 3 обучителни семинара за представители на организациите, акредитирани за посредничество при международно осиновяване, едно обучение за студенти от Университета по библиотекознание и информационни технологии и едно вътрешно обучение за служители от администрацията на КЗЛД. Общият брой на участниците в обученията за 2016 г. е 420 души.

Типове обучения, сравнителен анализ на проведените обучения от предходни години и настоящата година, оценки и препоръки

През 2016 г. КЗЛД взема решение да акцентира върху провеждането на обучения за тясноспециализирани целеви групи пред търсенето на масовост на участието. По тази причина целевите групи на обученията са определени съобразно приоритетите на КЗЛД за миналата и текущата година: защита на личните данни на уязвими групи,

каквито са децата, и продължаване на усилията в областта на защитата на личните данни за присъединяване към Шенген. В тази връзка в обученията за отчетния период са обхванати служителите с достъп до Националната шенгенска информационна система и представители на организациите, акредитирани за посредничество при международни осиновявания. Обучителните материали са актуализирани съобразно нуждите на целевите групи.

Анализът на обратната връзка от проведените обучения показва, че те са постигнали предварително заложените цели. Почти 87% от обучените намират проведеното обучение за отлично или много добро, а едва 3% смятат, че то е просто задоволително. Три четвърти от всички, попълнили анкети за обратна връзка, смятат, че еднокдневната продължителност на обучителните семинари е напълно достатъчна. Всеки трети е избрал да посочи конкретни положителни страни на проведеното обучение, като сред тях се открояват добрата подготовка на лекторите, достъпният и стегнат начин на поднасяне на материала, представянето на казуси и възможността за диалог с обучителите. 13% от анкетираните са посочили поне една препоръка за подобряване качеството на обучителния процес, като най-често срещаните сред тях са провеждането на надграждащи обучения, изготвяне на отделни обучителни програми за всяка отделна група обучаеми съгласно техните функционални задължения, както и бъдещото провеждане на дистанционни обучения за администратори и обработващи на лични данни.

Пред 2016 г. Комисията продължава и традицията за проучване на нуждите от провеждане на обучение сред администраторите на лични данни с цел повишаване на неговата ефективност. Над половината от попълнените анкетата на КЗЛД през 2016 г. смятат, че имат бегла представа от ЗЗЛД и неговото прилагане, както и основни познания по материята, свързана със защитата на личните данни. Две трети никога не са срещали проблеми при защитата на личните си данни. Приблизително същият процент администратори заявяват, че са наясно със своите задължения по закон, както и с правата на физическите лица. В отговорите на проучването съществува консенсус, че персоналът на администратора на лични данни трябва да премине през обучение – с отговори „да“ и „по-скоро да“ са отговорили 97%, а половината от анкетираните смятат, че обучението трябва да обхваща всички служители. Болшинството от попълнените анкети (71%) са на мнение, че обученията трябва да се извършват под формата на обучителни семинари с презентации, като основните теми, представляващи интерес, са правната рамка и мерките за защита на личните данни и

неприкосновеността. Според проучването над 90% от респондентите, участвали в проучването, биха искали да получават информационни материали, свързани със защитата на личните данни, за предпочитане в електронен формат (фиг. 14).

Фиг. 14

Част от проучването обхваща и нагласите и запознатостта на гражданите с темата за защита на личните данни. През 2016 г. общо 260 граждани отговорят на въпросите на КЗЛД, предназначени за физически лица, в качеството им на субекти на данни, чиято лична информация се обработва от множество администратори. 80% заявяват, че са наясно какво се включва в понятието „лични данни“, а над 60% определят познанията си за сектора като основни. Над $\frac{3}{4}$ от анкетираните твърдят, че познават правата си, свързани със защитата на личните данни, но над 70% споделят, че никога не са ги упражнявали. Над половината анкетирани желаят да получават информационни материали, мнозинството от тях - по електронен път. Всеки трети смята, че правата му са били нарушавани, като за основни нарушения гражданите възприемат следните действия: копиране на лични карти от страна на мобилни оператори, използване на телефонните номера за непоискани рекламни съобщения и неадекватни мерки за защита от страна на администратори на лични данни (например пощенски служби, интернет сайтове и др.).

Проект за изграждане на обучителен център на КЗЛД

През пролетта на 2016 г. е приет пакет от изцяло нови европейски правила за защита на личните данни, включващ Общ регламент за защита на личните данни и Директива за защита на личните данни в областта на полицейската дейност и наказателното преследване. Те имат за цел да модернизират настоящите правила за защита на личните данни с оглед на бързото развитие на технологиите и глобализацията.

Общият регламент, който следва да се прилага от 2018 г., въвежда редица нови моменти, които предоставят на гражданите по-голям контрол върху личните им данни в дигиталния свят, като в същото време осигуряват по-голяма яснота и правна сигурност и намаляват бюрократичната тежест за бизнеса. Регламентът също така обуславя изцяло нов подход към обучението в сферата на защита на личните данни. Той въвежда фигурата на т.нар. длъжностно лице по защита на данните, чиято роля ще бъде да осъществява надзор върху спазването на правилата в сферата на защита на личните данни в рамките на организацията на даден администратор на лични данни. Това лице ще играе ролята и на точка за контакт с надзорните органи по защита на данните, чиито правомощия, свързани с осъществявания контрол върху администраторите, са подсилени (включително чрез уеднаквяване на глобите в европейски мащаб и повишаване на размера им).

Всичко това налага провеждане на специализирано и целенасочено обучение на администраторите на лични данни, което да ги подготви за изпълнението на изискванията на Общия регламент. Това важи с особена сила за лицата по защита на данните, които задължително трябва да бъдат обхванати от провежданото обучение. В тази връзка една от най-наложителните задачи на бъдещия Европейски комитет по защита на данните (наднационална европейска институция, която се създава с новия регламент) е унифицирането на учебните програми в страните - членки на ЕС, и въвеждането на единни стандарти за обучение.

Предвид всеобхватния характер на европейската реформа в областта на защитата на личните данни държавите членки имат двугодишен период, в който да предприемат всички необходими мерки в национален план, които да обезпечат еднообразното прилагане на новата правна рамка. В тази връзка през периода 2016–2018 г. КЗЛД, в качеството си на национален надзорен орган за защита на данните, следва да организира и проведе информационно-образователна дейност, както следва:

- мащабна целенасочена информационно-обучителна дейност за администратори на лични данни с цел разясняване на новите задължения, произтичащи от правната рамка, в т.ч. задълженията за мултинационалните компании с множество клонове и представителства в различни държави членки. Тази обучителна дейност също следва да бъде адаптирана съобразно техните секторни специфики и да обхваща както бизнеса, така и правителствения и неправителствения сектор. Към декември 2016 г. броят на администраторите, които подлежат на разяснителна дейност в областта на защитата на личните данни, е приблизително 359 000;

- провеждане на обучения на длъжностните лица за защита на личните данни, които следва да бъдат определени при голям брой администратори на лични данни (към декември 2016 г. очакваният брой на администраторите, които имат задължение да определят или назначат служител за защита на личните данни, е приблизително 45 000, от които около 600 са от публичния сектор).

Понастоящем с оглед на това, че КЗЛД е единственият орган, който провежда обучения в областта на защитата на личните данни, за улеснение на администратори от публичния сектор Комисията е разработила програма за обучение и участва със свои лектори в обучения, провеждани от Института за публична администрация. Това обаче е крайно недостатъчно.

Фактът, че за 6-годишен период КЗЛД е успяла да проведе малко над 100 семинара и да обучи едва 2000 души от публичния и частния сектор, а за предстоящия тригодишен срок се очаква да повиши информираността на минимум 45 000 лица по защита на данните и 352 000 администратори, е красноречив относно необходимостта от цялостно преосмисляне на подхода в обученията до момента. Затова за осигуряване на изпълнението на информационно-образователните си инициативи, които произтичат от новия регламент, през отчетния период КЗЛД стартира инициатива по изграждане на национален обучителен център.

Предвид горното сред основните предстоящи цели на КЗЛД са изграждането на обучителен център и обезпечаването му с човешки и логистични ресурси. Това би допринесло за повишаване на ефективността и обхвата на провежданите от Комисията обучения, което от своя страна автоматично би довело до по-лесно и адекватно прилагане на новата правна рамка по защита на личните данни, както и намаляване на административното бреме за гражданите и бизнеса.

ХІІ. КЗЛД – наблюдаващ орган относно сигурността на данните съгласно Закона за електронните съобщения

1. Статистика и анализ на исканията за достъп до трафични данни

Комисията за защита на личните данни е надзорен орган във връзка с разпоредбите на Закона за електронните съобщения (ЗЕС) относно задържането и достъпа до трафични данни. В изпълнение на разпоредбата на чл. 261а, ал. 5 ЗЕС КЗЛД ежегодно, до 31 май, предоставя на Народното събрание и на Европейската комисия обобщена статистическа информация относно случаите на предоставяне на трафични данни на компетентните органи за нуждите на националната сигурност и за предотвратяване, разкриване и разследване на тежки престъпления. Тя се изготвя въз основа на постъпилите данни за предходната година от предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, относно:

- случаите, при които са били предоставени данни на компетентните органи;
- времето, изтекло от началната дата на съхранението до датата, на която компетентните органи са поискали предаването на данните;
- случаите, при които не е могло да се отговори на искането за данни.

През отчетния период 77 предприятия подават информация в КЗЛД.

По данни от Публичния регистър на предприятията, уведомили Комисията за регулиране на съобщенията за намеренията си да осъществяват обществени електронни съобщения (чл. 33, ал. 1, т. 1 от ЗЕС), броят на предприятията към 25.05.2016 г. (датата, към която КЗЛД изготвя ежегодния си анализ) е 1143. Както и през предходните години, броят на предприятията, предоставили на КЗЛД ежегодна статистическа информация, не съответства на общия брой задължени субекти. Тази трайна тенденция би могла да се обясни с разбирането на задължените предприятия, че законовото им задължение възниква единствено при наличие на конкретни искания за достъп до трафични данни през отчетната година.

Въз основа на предоставената информация от предприятията могат да бъдат обобщени следните статистически данни съгласно изискванията на чл. 261а, ал. 4, т. 1–3 от ЗЕС:

- случаите, при които са били предоставени данни на компетентните органи по чл. 250б, ал. 1 и чл. 250в, ал. 4 са общо **70543**, което е **96%** от всички искания;

- времето, изтекло от началната дата на съхранението до датата, на която компетентните органи са поискали предаването на данните, е основно до **3 (три) месеца** – в **74%** от случаите;

- случаите, при които не е могло да се отговори на искането за предоставяне на трафични данни, са **2783**, което е **четирикратно увеличение** спрямо предходната година.

Общият брой на исканията за достъп до трафични данни е **73326**, което е **намаление с 32%** спрямо предходната година.

Основните изводи, които могат да бъдат изведени от обобщената статистическа информация по чл. 261а, ал. 5 от ЗЕС, са:

- съществените промени в националната регулаторна рамка със Закона за изменение и допълнение на ЗЕС (ЗИДЗЕС), в сила от 31 март 2015 г., вече имат своя практически ефект;

- намалението на исканията за достъп до трафичните данни – с 32% спрямо предходната година, както и увеличението с 4 пъти на случаите на непредоставяне на информация, са логичен и очакван резултат от завишените изисквания към компетентните органи, както и засиления съдебен контрол след 31 март 2015 г.;

- значителното съкращаване на сроковете за съхранение на данни със ЗИДЗЕС – от 12 на 6 месеца, реално съответства на практическите нужди на компетентните органи по защита на националната сигурност и предотвратяване, разкриване и разследване на тежки престъпления, като в преобладаващия брой от случаите исканите от тях трафични данни са със срок на съхранение до 3 месеца.

В качеството си на наблюдаващ орган относно сигурността на данните, в края на 2016 г. КЗЛД актуализира задължителните си указания до всички задължени по ЗЕС субекти във връзка със задържането и обработването на трафични данни – предприятия, компетентни органи по чл. 251в от ЗЕС, съд и наблюдаващ прокурор. Поради настъпили нормативни промени в ЗЕС в края на отчетния период са подготвени изменения и допълнения на задължителните указания, които да отразят императивните изисквания, произтичащи от влизането в сила на Закона за противодействие на тероризма и от допълненията в Закона за защита при бедствия.

2. Инструкция №1 от 21 декември 2016 г. за обстоятелствата, при които предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни услуги,

уведомяват потребителите за нарушения на сигурността на личните данни, формата и начина на уведомяването

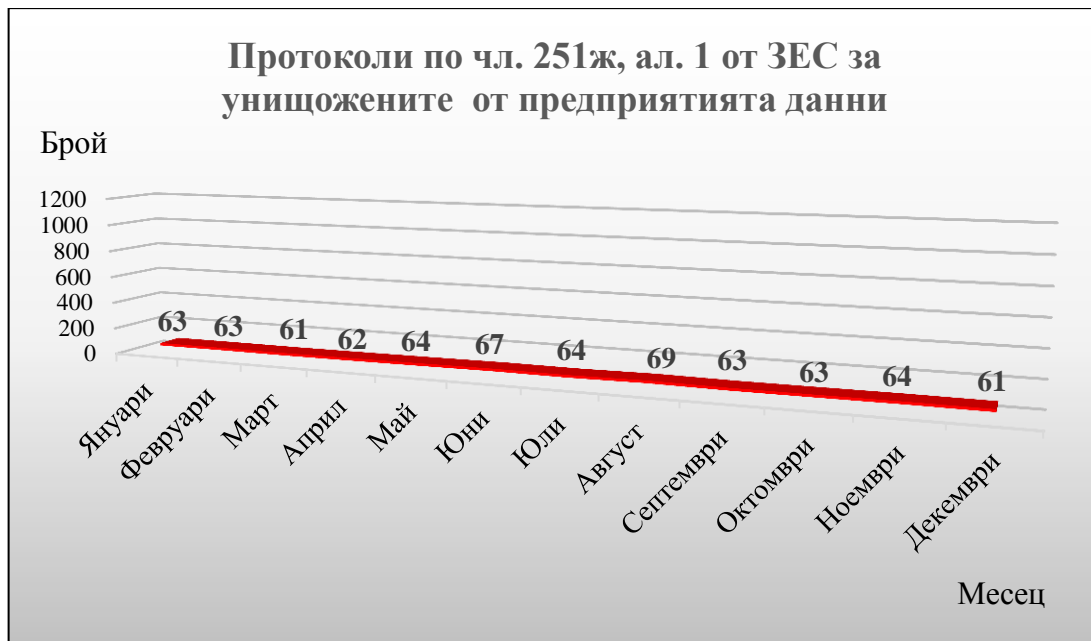
В изпълнение на правомощията си по чл. 261г от ЗЕС в края на отчетния период Комисията приема Инструкция за обстоятелствата, при които предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни услуги, уведомяват потребителите за нарушения на сигурността на личните им данни, формата и начина на уведомяването. Инструкцията е съобразена с действащата нормативна база в областта на защитата на личните данни в България и с изискванията на Регламент 611/2013 на Европейската комисия относно мерките, приложими за съобщаването на нарушения на сигурността на личните данни съгласно Директива 2002/58/ за правото на неприкосновеност на личния живот и електронните комуникации. Нормативният акт е обнародван в бр. 1/2017 г. на Държавен вестник и е в сила, считано от 7 януари 2017 г.

3. Статистика на получените протоколи за унищожени трафични данни

В изпълнение на задълженията си по чл. 251ж, ал. 1 от ЗЕС КЗЛД поддържа регистър на получените протоколи от предприятията за унищожените данни с оглед упражняване на ефективен текущ и последващ контрол.

На базата на доброто взаимодействие с представители на предприятията, предоставящи обществени съобщителни мрежи и/или услуги, както и на вече натрупания опит, в края на 2016 г. Комисията със свое решение оптимизира структурата на регистъра по чл. 251ж, ал. 1 от ЗЕС, съответно и образца на протокола за унищожените данни. С това решение се цели да се улеснят всички участниците в процеса, като се гарантира качествено изпълнение на техните законови задължения.

Статистическата информация относно получените през 2016 г. протоколи е представена на фиг. 15.

Фиг. 15

Броят на предприятията, които изпълняват задължението си за ежемесечно предоставяне на протоколи по чл. 251ж, ал. 1 от ЗЕС за унищожените данни също не съответства на общия брой задължени субекти. Тази тенденция би могла да се дължи на посоченото по-горе евентуално тълкуване от задължените лица, че законовото им задължение възниква единствено при наличие на постъпило конкретно искане за достъп до информация през отчетната година.

4. Изпълнение на изискванията по Регламент 611/2013 на Европейската комисия относно мерките, приложими за съобщаването на нарушения на сигурността на личните данни съгласно Директива 2002/58/ за правото на неприкосновеност на личния живот и електронните комуникации

На основание Регламент (ЕС) №611/2013 г. на Европейската комисия от 24 юни 2013 г. относно мерките, приложими за съобщаването на нарушенията на сигурността през отчетния период, през отчетния период е разработена софтуерна система за следене, докладване и обработване на събития, свързани с нарушаване сигурността на личните данни. С въвеждането на системата в експлоатация се цели:

- осигуряване на бърз и удобен достъп на доставчиците на публичнодостъпни електронни съобщителни услуги за регистриране на съобщения, свързани с нарушаване сигурността на личните данни, чрез използване на разработеното за целта интернет приложение;

- осигуряване на бърз и удобен достъп на доставчиците на публичнодостъпни електронни съобщителни услуги за предоставяне на КЗЛД на протоколи за унищожените през предходния месец данни;

- повишаване оперативността на управлението, както и ускоряване протичането на информационните процеси в КЗЛД;

- намаляване на времето и необходимите ресурси за обработка на получените съобщения за нарушения;

- намаляване на времето и необходимите ресурси за обработка на получените протоколи за унищожените през предходния месец данни;

- намаляване на времето и необходимите ресурси за изготвяне на справки.

По силата на чл. 261в от ЗЕС в случай на нарушение на сигурността на лични данни предприятието, предоставящо обществени електронни съобщителни услуги, уведомява КЗЛД в тридневен срок от установяване на нарушението. Когато нарушението може да повлияе неблагоприятно на лични данни или на неприкосновеността на личния живот на абонат или на друго лице, предприятието го уведомява своевременно.

До момента КЗЛД не е уведомявана от предприятия, предоставящи обществени електронни съобщителни услуги, или от граждани за случаи на нарушение на сигурността на лични данни.

ХІІІ. Институционално взаимодействие. Партньорство с представители на медиите и информационна дейност

1. Сътрудничество с държавни органи и неправителствени организации

В изпълнение на правомощието си да поддържа регистър на администраторите на лични данни и на водените от тях регистри КЗЛД взаимодейства с ГД ГРАО към МРРБ по отношение предоставяне на достъп до лични данни от НБД „Население“ за конкретно физическо лице в качеството му на администратор на лични данни. Тази информация е необходима за поддържане на регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД.

Институционално взаимодействие с ГРАО КЗЛД поддържа и по линия на всяко административно производство с предмет искане за достъп до данни от ЕСГРАОН, което изисква произнасяне на КЗЛД с разрешение на основание чл. 106, ал. 1, т. 3 от Закона за гражданската регистрация. Подробна информация относно административните производства, разгледани от КЗЛД през отчетния период, е дадена в раздел VII.

От 2014 г., когато в КЗЛД за пръв път започват да постъпват жалби на физически лица с твърдения за незаконосъобразно обработване на лични данни по повод произвеждане на избори, има необходимост от сътрудничество между КЗЛД и МВР, включително Научноизследователския институт по криминалистика и криминология към Министерството на вътрешните работи (НИКК).

С помощта на органите на МВР е реализирана възможността гражданите, подали жалби в Комисията, които нямат възможност да посетят КЗЛД или за тяхно удобство, да предоставят сравнителен материал по местоживеее пред служители на МВР. Тази възможност съществува и към настоящия момент по отношение на жалбоподателите, подали жалби по повод обработване на лични данни на граждани в списъците за подкрепа за участие на президентските избори и информационно-разяснителната кампания на националния референдум, провели се на 6 ноември 2016 г.

През 2015 г. КЗЛД приключва производствата по разглеждане на жалби, подадени по повод проведените през 2014 избори със съдействието на НИКК, който реализира възложените от Комисията експертизи на подписи. НИКК изготвя над 200 експертизи, с които се изясняват фактите и обстоятелствата по подадените жалби и обусловят основателността им.

По отношение на актуалните към момента жалби по повод обработване на лични данни на граждани в списъците за подкрепа за участие на президентските избори и

информационно-разяснителната кампания на националния референдум, провели се на 6 ноември 2016 г., предстои изготвяне на експертизи, като тяхното заключение е от изключителна важност при формиране и обосноваване на решенията на КЗЛД.

Освен по посочените жалби НИКК изготвя експертизи относно истинността на подпис и по отделни производства, образувани пред Комисията, съдържащи твърдения за липса на съгласие при обработване на лични данни, респективно оспорване на обстоятелства, свързани с подписване на договори или други документи.

Във връзка с оптимизиране на процеса по събиране на вземанията по влезли в законна сила наказателни постановления и с цел подобряване на сътрудничеството между КЗЛД и НАП пред реализиране е иницираната от агенцията двустранна инструкция за взаимодействие чрез новата електронна услуга на НАП „Приемане на актове, от които произтича публичното вземане от външни вискатели”.

Във връзка с провеждането на изборите за президент и вицепрезидент на републиката и националния референдум през 2016 г. Комисията разработва съвместно с Института за развитие на публичната среда електронен наръчник „Моите лични данни“, който предоставя полезни съвети и информация във връзка с процеса по произвеждане на избори и референдуми. Наръчникът е публикуван на интернет страницата на КЗЛД в рубриката „Аз гласувам“ и предоставя отговори относно участието на гражданите в избори и референдуми и събирането на лични данни в тази връзка. Той позволява на гражданите да получат информация по въпроси за възможните заплахи за личните им данни и начините за превенция срещу тях. Подробно са разяснени правата на гражданите при обработване на техни лични данни и са представени основните гаранции срещу злоупотреба при събиране на подписи. Електронният инструмент за повишаване на информираността на гражданите дава подробна информация и относно видовете подписки и защитата на личните данни във връзка с всеки един от тях.

През отчетния период продължава вече установеното институционално взаимодействие с Централната избирателна комисия във връзка с произвеждане на избори. По повод искане от страна на ЦИК през отчетния период КЗЛД изразява становище относно качеството на администратор, респ. обработващ, на избирателните комисии, които следва да бъдат назначени, партиите, коалициите, инициативните комитети и организациите, които предстои да се регистрират за участие в изборите с наблюдатели, или информационно-разяснителната кампания за провеждане на национален референдум, като дава и съответните указания към тях в областта на

защитата на личните данни. Едновременно с това във връзка с твърдения на гражданите за злоупотреба с техни лични данни по повод изборите за президент и вицепрезидент на републиката и националния референдум през отчетния период ЦИК постоянно предоставя актуална информация относно постъпилите жалби и сигнали в хода на изборния процес, като препраща същите по компетентност на КЗЛД. По искане на КЗЛД своевременно са предоставени и информация и доказателства относно събраните подписи на граждани, подкрепящи регистрацията на политически субекти, и относно точната дата на предоставяне на събраните лични данни от политическите субекти в ЦИК.

През 2016 г. КЗЛД издава задължително предписание до Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“, да бъдат прекратени сключените споразумения за достъп до Национална база данни „Население“, при които липсват изискуемите по закон правни основания и условия. С цел недопускане на правен вакуум и застрашаване на ефективните проверки за кредитна надеждност като важен елемент от кредитната система по инициатива на Асоциацията на банките в България КЗЛД установява активен диалог с всички заинтересовани страни, в резултат на който е намерено и приложено балансирано и работещо решение, изцяло съобразено с принципите на законосъобразност и пропорционалност при обработването на лични данни. Към настоящия момент на основание чл. 106, ал. 1, т. 3 от Закона за гражданската регистрация и въз основа на постигнатия консенсус от срещите КЗЛД е издала 29 разрешения на банки за достъп до НБД „Население“.

През 2016 г. се задълбочава изграждането на междуинституционалните връзки с различни ведомства, извършващи дейности в сферата на правораздаването. Традиционното сътрудничество с Министерството на вътрешните работи и Държавна агенция „Национална сигурност“, свързано с транспонирането на новото законодателство в областта на защитата на личните данни, продължава с участието в съвместни работни групи и съгласуваност по отношение на международните връзки на страната в тази област.

Съвместната дейност на КЗЛД с Министерството на правосъдието продължава през отчетния период както по отношение на координиране на националната позиция по отделни досиета на правни актове, обсъждани на ниво Европейски съюз, така и по национални проблеми. Поставени се основите за сближаване по отношение на идентифицираните през предишни периоди различия при тълкуването и изпълнението

на действащото законодателство по отношение на обработването на лични данни на деца с трансграничен характер. Експерти на Министерството и представители на заинтересовани неправителствени организации участват в базовото обучение по защита на данните, което КЗЛД се надява да постави добра основа по сближаването на разбирането за основните понятия и процедури, свързани с тази специфична дейност.

По повод на обсъждането на последните изменения на европейското законодателство за мерките срещу изпирането на пари през 2016 г. продължава сътрудничеството с НАП и се изграждат нови връзки с новосъздаденото Звено за финансово разузнаване в структурите на ДАНС. Участието в работната група по тези въпроси на национално ниво изгражда междуинституционалната връзка с Министерството на финансите, чиито представители участват в работните групи към Съвета на ЕС. В рамките на тези групи се взема под внимание позицията на КЗЛД като част от националната рамкова позиция по отношение на защитата на данните при изграждането на регистъра на действителните собственици и достъпа до него.

През 2016 г. по инициатива на г-н Антон Герунов – началник на политическия кабинет на заместник министър-председателя по коалиционната политика и държавна администрация, е създадена работна група със задача да изготви промени в подзаконовни нормативни актове (изготвяне на проект на Наредба за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги), които трябва да бъдат приведени в съответствие с разпоредбите на влезлия в сила от 1 юли 2016 г. Закон за изменение и допълнение на Закона за електронното управление. Предвид обстоятелството, че тази Наредба разглежда и въпроси, свързани със защитата на личните данни на гражданите, КЗЛД взема активно участие в работата на групата. Участието на Комисията има за цел да гарантира разписването на правила, които да осигурят гаранции за личната неприкосновеност на физическите лица и необходимите технически и организационни мерки за сигурност на личната информация. Проектът на наредба е изготвен и е публикуван на сайта на Министерския съвет за обществено обсъждане.

В процеса на подготовка на два проекта с европейско финансиране през 2016 г. – по програма „Еразъм+“ и програма „Правосъдие“ на ЕК, КЗЛД установява партньорски отношения със Софийския университет „Св. Климент Охридски“, както и с Международната академия за обучение по киберразследвания (неправителствена организация).

2. Медийна политика и отразяване на събития, свързани с дейността на КЗЛД

Последователната политика на КЗЛД да предоставя на обществото информация за своята дейност, както и за защитата на личните данни в европейски и световен мащаб, се отразява в поддържането на институционален сайт. В него се публикуват новини за събития и инициативи в сферата на защитата на личните данни. В „Правна рамка“ се публикуват основните международни и български нормативни документи в областта на човешките права и защитата на личната неприкосновеност – закони, регламенти, директиви, правилници. В раздела „Международно сътрудничество“ се представя дейността на надзорни органи и групи, както и работата на форуми и инициативи в европейски и световен мащаб. Изключително подробна и актуална информация се предоставя за Шенгенското пространство – правна рамка, ръководство за упражняване на правото на достъп до Шенгенската информационна система, каталози с добри практики. Подробно се описват правата на лицата за защита на личните данни в Шенгенското пространство. В голям обем се отразява практиката на КЗЛД – публикуват се анонимизирани решения по жалби, становища, задължителни предписания, решения на ВАС и АССГ по жалби срещу решения на КЗЛД. Популяризират се решения и становища по искания за трансфер на лични данни в трети страни. Създадени са форми за подаване на жалби през интернет страницата на Комисията, както и за задаване на въпроси. Отделя се място на администраторите на лични данни, които могат да намерят на сайта подробна информация за процеса по регистрация, както и чрез сайта на КЗЛД да имат достъп до информационната система eРАЛД. Предоставя се и информация за работата по проекти на КЗЛД по различни програми. За проучване на обществената информираност и нагласи са предоставени за попълване и изразяване на мнения анкети на КЗЛД.

Друго информационно средство в услуга на обществената информираност е издаваният информационен бюлетин. В бюлетина се отразяват събития и инициативи в областта на защитата на личните данни както на КЗЛД, така и в европейски и световен мащаб. Публикуват се резюмета на становища на Европейския надзорен орган по защита на данните, на Работната група по чл. 29, важни решения на Съда на ЕС. Тук намира място отразяването на международни събития и форуми с участието на представители на КЗЛД. Публикуват се решения и становища на КЗЛД, статистика и анализ на контролната дейност и на дейностите по регистрация на администраторите на лични данни. Бюлетинът има собствен ISSN 2367-7759.

Ежегодно КЗЛД отбелязва Деня за защита на личните данни – 28 януари, с редица инициативи. През 2016 г. наред с традиционните мероприятия „Ден на отворени врати“ и „Открита приемна за администратори и граждани“ Комисията залага на информационно-разяснителната дейност. През януари са изготвени и публикувани в медии с национално покритие информационно-образователни материали по актуални въпроси в областта на защитата на личните данни, както следва:

- Обработване на лични данни в НБД „Население“;
- Личните данни в Търговския регистър;
- Предоставянето от страна на мултинационални компании на данни на служителите и клиенти в трети държави;
- Новата европейска правна рамка.

Обявена е годишна награда за журналистика, която да бъде връчвана ежегодно по критериите активност, обективност и конструктивност. Първата награда ще бъде връчвана на 28 януари 2017 г. В Деня за защита на данните е оповестена и друга инициатива от обществен интерес - конкурс за детско и ученическо творчество (рисунка, есе, стихотворение) с награди на тема: „Какво другите знаят за мен?“. Награждаването на отличилите се деца и ученици ще бъде през 2017 г. по повод 15-годишнината от създаването на КЗЛД. Подробна информация за детския конкурс е предоставена по-долу.

В дългогодишната си работа Комисията за защита на личните данни се стреми да осигурява максимално висока степен на информираност относно своята ежедневна дейност по дългосрочните си проекти.

През отчетния период благодарение на вече създадения улеснен и персонализиран контакт между Комисията и представители на медиите се реализират над 120 интервюта и материали с участието на председателя, членовете и експерти на КЗЛД. Дейността на институцията намира място в множество публикации в централните всекидневници и основните седмичници. Електронните агенции и електронните медии също отразяват редовно дейността на институцията. КЗЛД отговаря на актуални обществени въпроси и интервюта по различни теми през годината в Българската национална телевизия, bTV, Нова телевизия, телевизия „Bg On Air“, Би Ай телевизия, TV +, Българското национално радио – програма „Хоризонт“ и програма „Христо Ботев“, в. „24 часа“, в. „Труд“, в. „Политика“, в. „Монитор“ и др. С най-голям обществен интерес през 2016 г. е темата за извършените злоупотреби с лични данни от различни партии, коалиции и инициативни комитети при събирането на подписи за

тяхната подкрепа, свързана с проведените избори за президент на републиката и проведеният референдум, иницииран от Слави Трифонов. В тази връзка председателят на Комисията участва в поредица от предавания по всички национални телевизии, като общото мнение на участващите в тях е, че КЗЛД се справя добре със своите задължения, защото всички постъпили жалби се разглеждат максимално бързо и при установени нарушения се налагат съответните санкции. В дадените интервюта е обяснено, че гражданите не трябва да се притесняват от събирането на лични данни за подкрепа на определени политически партии, но следва да проверят дали същите спазват закона. От КЗЛД се предоставя своевременно информация на журналисти по тяхно писмено или устно искане, което води до публикуването на значителен брой информационни материали и журналистически разследвания, които засягат разнообразни аспекти на защитата на личните данни.

На проведена в БТА на 19.09.2016 г. пресконференция на тема „Избори и референдуми: използване на личните данни на гражданите – рискове и превенция“, организирана от Института за развитие на публичната среда, участва председателя на Комисията – г-н Венцислав Караджов, който представя ролята на Комисията за защитата на личните данни по време на избори и референдуми, изяснява какви са задълженията за администратори на лични данни – кой е администратор и дължи регистрация в Комисията, задълженията на партиите/коалициите и инициативните комитети при събирането и съхраняването на лични данни, както и представя заключения от направени проверки и препоръки към задължените субекти.

3. Конкурс за детско творчество на тема „Какво другите знаят за мен?“

Широките възможности, които бързото развитие на информационните технологии предлага, позволяват сериозно, а често и агресивно навлизане в личното пространство на децата. Групата на подрастващите е най-уязвимата група в съвременното общество по отношение на злоупотребите с лична неприкосновеност, особено при общуването в интернет. Практиката на КЗЛД показва, че в контакта с добронамерено наивните и неопитни деца често се извършват злоумишлени действия, които нерядко се случва да граничат и с престъпления. Водена от разбирането за необходимост от популяризиране сред децата в ученическа възраст на основните правила за безопасна комуникация в социалната среда и особено чрез информационните и интернет технологии, през 2016 г. КЗЛД разпространява образователно-информационен клип и обявява конкурс за детско и ученическо

творчество. Конкурсът е на тема: „Какво другите знаят за мен?“. Всяко дете на възраст от 7 до 18 г. е поканено да участва в конкурса със свое творчество (рисушка, есе, стихотворение, разказ, песен). Целта на конкурса е да запознае децата от най-ранна възраст със значимостта на защитата на личните им данни, като се обърне внимание върху основните рискове и заплахи за личната неприкосновеност на децата в интернет. Крайният срок за изпращане на детските творби е 30.04.2017 г. За провеждане на конкурса на територията на цялата страна е поискано съдействие от МОН. Инициативата е продължение на информационно-образователната кампания сред деца и подрастващи, проведена от КЗЛД по повод 10-годишнината от създаването на институцията през 2012 г., в рамките на която са разпространени 6600 информационни брошури и е организиран конкурс под мотото „Аз и интернет“. Специално внимание е обърнато на безопасността на децата в интернет пространството и повишаването на информираността на деца и родители за значението на опазването на личните данни при работа с интернет и онлайн общуването.

XIV. Административен капацитет и финансови ресурси

1. Административен капацитет

Способността на КЗЛД като административна структура да изпълнява нормативно възложените ѝ задачи и да отговори на обществените очаквания към нея е неразривно свързана с професионализма и мотивацията на нейните служители.

В Комисията работят 57 служители по служебно правоотношение и 18 по трудово, като 7 от тях (5 по служебно правоотношение и 2 по трудово) са назначени през отчетния период. Прекратени са правоотношенията с 8 служители. За периода януари–декември 2016 г. 7 служители са повишени в ранг, а 1 е повишен в длъжност.

През отчетния период се провеждат 8 конкурсни процедури за заемане на свободни длъжности в администрацията на КЗЛД, като 4 от тях приключват с назначаване.

За КЗЛД обучението на служителите от нейната администрация е важен елемент от управлението на човешките ресурси. През отчетния период 55 служители са повишили професионалната си квалификация чрез участие в курсове за обучение по Годишен план за обученията за 2016 г., проведени основно от Института за публична администрация. Задължително обучение са преминали и 4 новоназначени държавни служители.

От анализа за участието на служителите в обучителните семинари се установява, че откъсването им от работния процес не се отразява на изпълнението на служебните задължения. Оценката от ефективността на проведените обучения към момента показва свързаност на обучителния процес с изпълнението на целите, задачите и приоритетите на КЗЛД.

2. Административно обслужване - процедури, достъп до обществена информация по ЗДОИ

През 2016 г. КЗЛД синхронизира своята дейност по публикуване на информация с промените в Закона за достъп до обществена информация от декември 2015 г. и февруари и юли 2016 г. Цел на тези промени са осигуряване на прозрачност в дейността на администрацията и максимално улесняване на достъпа до обществена информация. През изминалите години КЗЛД редовно е публикувала на своя институционален сайт актуална и подробна информация за дейността си, с което на практика е изпълнила в по-голямата им част изискванията на ЗДОИ, дефинирани с

измененията от 2015 и 2016 г., които внасят конкретни изисквания за публикуване на информация от обществения сектор.

В съответствие с изискванията на ЗДОИ през 2016 г. на сайта на КЗЛД е създаден раздел „Достъп до информация“, в който са включени:

- Процедура по разглеждане на заявления за достъп до обществена информация и предоставяне на информация за повторно използване, актуализирана през 2016 г. с цел синхронизиране с нови изисквания за ЗДОИ;
- Описание на звеното за приемане на заявления за предоставяне на достъп до информация и информация за повторно използване;
- Нормативи за разходите за предоставяне на достъп до информация и повторно използване на информация от обществения сектор;
- Ред за достъп до публичните регистри на КЗЛД;
- Описание на информационните масиви и ресурси, използвани от администрацията на КЗЛД;
- Списък на издадените актове и текстове на издадените нормативни и общи административни актове;
- Списък на категориите информация, подлежаща на публикуване в интернет, както и форматите, в които е достъпна;
- Годишен отчет за постъпилите заявления за достъп до обществена информация и за повторно използване на информация от обществения сектор, който включва и данни за направените откази и причините за това.

3. Отчет за постъпилите в КЗЛД през 2016 г. заявления за достъп до обществена информация и искания за повторно използване на информация

Общ брой постъпили заявления за достъп до информация:	10
- от граждани на Република България;	8
- от чужденци;	0
- от медии;	1
- от НПО;	0
- от частноправни субекти.	1
Общ брой решения по заявления за предоставяне на достъп до обществена информация:	2
- предоставяне на пълен достъп до обществена информация;	2
- предоставяне на частичен достъп до обществена информация;	0

- предоставяне на достъп при надделяващ обществен интерес;	0
- отказ за предоставяне на достъп до обществена информация;	0
Уведомление за липса на исканата обществена информация	0
Препращане на заявлението, когато КЗЛД не разполага с исканата информация, но знае за нейното местонахождение	3
Предоставена информация по реда на административното обслужване или по реда на АПК	4
Заявления, които не отговарят на чл. 25, ал. 1 от ЗДОИ и във вр. с чл. 2 ал. 1	1
Общ брой постъпили искания за предоставяне на информация за повторно използване	0

През 2016 г. главният редактор на „Правен свят“ заявява искане за достъп до обществена информация, касаещо предоставяне на жалба от гражданин и съответното решение на КЗЛД по тази жалба. Жалбата е срещу председателя на Върховния административен съд и се отнася до въвеждането на практика на публикуване на сайта на ВАС на информация, съдържаща лични данни на неограничен кръг от хора – имена, адреси, ЕГН, телефони, подписи. Достъпът до тази информация е неограничен и се извършва чрез възможността за извършване на справки по дела. Със своето решение по тази жалба КЗЛД е санкционирала ВАС.

През отчетния период физическо лице подава заявление за достъп до обществена информация, касаещо правилата за организация на документооборота и деловодната дейност на КЗЛД.

И в двата случая КЗЛД предоставя на заявителите пълен достъп до информацията под формата на копия на съответните документи.

Чрез Портала за отворени данни, поддържан от администрацията на Министерския съвет, КЗЛД предоставя и редовно актуализира в отворен машинночитим формат, позволяващ повторна употреба, следната публична информация, която събира, създава и обработва:

- Списък на администраторите на лични данни, вписани в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД;
- Списък на администраторите на лични данни, освободени от задължение за регистрация;
- Списък на администраторите на лични данни с отказана регистрация.

През 2016 г. с цел подобряване на качеството на административното обслужване в КЗЛД е изготвена и приета нова Номенклатура на делата. Актуализирана е Хартата на клиента по отношение на административните услуги, предоставяни през Електронния портал за достъп до електронни административни услуги, и са приети Вътрешни правила за административно обслужване в КЗЛД, които уреждат организацията, координацията и общото осигуряване на дейностите по предоставянето на административни услуги от страна на КЗЛД.

Съпоставена с обема на обработената кореспонденция през предходни години, през 2016 г. се констатира тенденция към увеличаване на броя на обработените в деловодството на КЗЛД преписки, като за отчетния период в Комисията не са постъпвали жалби, сигнали, оплаквания или възражения, свързани с нередности и пропуски в административното обслужване от страна на служителите на КЗЛД.

В своята ежедневна работа КЗЛД се стреми да работи в полза на обществения интерес посредством предоставяне на качествени и навременни административни услуги на гражданите и бизнеса. Постоянно се полагат усилия за повишаване ефективността и качеството на работа на служителите от администрацията с цел постигане на по-добро обслужване, адекватност и съпричастност към проблемите на гражданите, институциите и бизнеса.

Доказателство за високото ниво на административно обслужване е фактът, че в края на 2016 г. фондация „Граждани срещу бюрокрацията“ връчва на КЗЛД грамота за „Най-добро обслужване на гражданите“. Наградата се връчва за пръв път на държавна институция в България. Като се има предвид, че мисията на фондация „Граждани срещу бюрокрацията“ е да допринесе за изграждането и развитието на добре организирано гражданско общество и създаването на условия за безплатен достъп до точна и вярна обществена информация, както и намаляване на бюрократичната тежест над гражданите и бизнеса, връченият приз е сериозен атестат за досегашната работа на КЗЛД и важен стимул за продължаване и в бъдеще на усилията за работа в защита на физическите лица и в помощ на администраторите на лични данни.

4. Обществени поръчки

За обезпечаване на дейността на КЗЛД през 2016 г. са възложени обществени поръчки чрез събиране на оферти с обява, както следва:

- „Осигуряване на самолетни и автобусни билети за превоз на пътници и багаж при служебните пътувания в чужбина на председателя, членовете на Комисията и

служителите на администрацията, както и предоставяне на допълнителни услуги, свързани с пътуванията“;

- „Извършване на денонощна физическа охрана на сградата на Комисията за защита на личните данни, Института по отбрана „Проф. Цветан Лазаров“ и паркинга пред нея“, находяща се на бул. „Проф. Цветан Лазаров“ №2, гр. София, Столична община, район „Младост“;

- „Доставка на горива и аксесоари за автомобилите, собственост на КЗЛД, чрез зареждане с карти за безналично плащане“;

- „Допълване на функционалностите на съществуващата Система за управление на документи и работни потоци в КЗЛД и контрол на решенията и оптимизиране на някои процеси в нея “.

5. Придобиване на нова сграда

С Решение на Министерския съвет №536/30.06.2016 г. на Комисията за защита на личните данни е предоставена за безвъзмездно управление двуетажна сграда със застроена площ 540 кв.м. Предвижда се в сградата да се изгради учебен център, чрез който да се разгърне мащабна обучителна кампания, насочена към администраторите на лични данни и конкретно към лицата, заемачи новата длъжност „длъжностно лице по защита на данните“. Поради факта, че сградата не е използвана и поддържана повече от 20 години, за привеждането ѝ в годен за обучителен център вид и въвеждането му в експлоатация е необходимо КЗЛД да извърши реконструкция и ремонт, както и да закупи необходимите съоръжения, оборудване и обзавеждане. В тази връзка са извършени следните дейности:

1. На основание чл. 2, ал. 1 от Наредба 5 за Техническите паспорти е изготвен Технически паспорт на сградата.

2. Съгласно изискванията на Наредба №Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради е извършено обследване за енергийна ефективност на сградата, в което са предписани енергоспестяващи мерки, при изпълнението на които същата ще влезе в клас „В“ на енергопотребление.

3. На основата на енергийното обследване е изготвен инвестиционен проект за реконструкция и вътрешно преустройство на сградата с цел привеждането ѝ в съвременен учебен център на КЗЛД.

6. Състояние на внедрените информационни и комуникационни системи в КЗЛД през 2016 г.

През отчетния период се доусъвършенстват информационната и комуникационната инфраструктура на КЗЛД, благодарение на което към настоящия момент КЗЛД разполага със съвременни средства за комуникации и обмен.

Нарасналият обем на документооборота и необходимостта от подобряване на взаимодействието между отделните административни звена и административното обслужване в Комисията поставят на дневен ред през 2016 г. необходимостта от разработване на нова информационна система, която да обхване в цялост дейността на КЗЛД. В тази връзка през отчетния период е извършен одит на информационните системи и е направен бизнес анализ за внедряване на информационна система.

Бизнес анализът дава цялостна оценка на функционалностите на наличните системи в КЗЛД и на тази база се установява, че е необходимо да се извърши надграждане на съществуващата Система за управление на документи и работни потоци в КЗЛД и контрол на решенията чрез въвеждането в експлоатация на специфични нейни функционалности, които ще са конкретно изработени и свързани с нуждите на Комисията. Своевременно са подновени договорите за поддръжка на информационните системи, критични за дейностите и процесите в КЗЛД. Някои от системите са заменени с нови, като тяхното въвеждане в експлоатация се извършва без прекъсване на осигуряваните услуги.

Профилактиката и ремонтът на техническите средства се извършват в максимално къси срокове съгласно утвърдените процедури.

Служителите активно участват в планирането и изпълнението на договорите, касаещи модернизиранието на информационните системи на КЗЛД.

През отчетния период КЗЛД продължава сътрудничеството си с Изпълнителна агенция „Електронни съобщителни мрежи и информационни системи“, която отговаря за GovCERT Bulgaria (Национален център за действия при инциденти по отношение на информационната сигурност).

КЗЛД запазва участието си в Работна група „Цифрова България 2020“, обособена към Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

7. Финансови ресурси – обща информация относно разходването на бюджета на КЗЛД през 2016 г.

Със Закона за държавния бюджет на Република България за 2016 г. и ПМС №380 от 29.12.2015 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2016 г. е утвърден бюджетът за дейността на КЗЛД в размер на 2 283 000 лв.

През годината бюджетът на Комисията е увеличен със сумата в размер на 16 006 лв., от които 10 750 лв. в изпълнение на ПМС №143/2016 г. за изменение и допълнение на ПМС №125/2016 г. за одобряване на прогнозно разпределение на разходите за подготовка и провеждане на българското председателство на Съвета на Европейския съюз през 2018 г. и допълнителни разходи за 2016 г. и 5256 лв. получени трансфери от Министерството на труда и социалната политика в изпълнение на договор по Програма за заетост „Старт на кариерата“.

След извършените промени бюджетът на КЗЛД е в размер на 2 299 006 лв.

За обезпечаване на дейността на КЗЛД и нейната администрация са извършени разходи общо в размер на 2 274 449 лв., или 98,93% от утвърдените разчети за годината. Видовете разходи, отразени по параграфи от ЕБК, са представени в таблица, както следва:

Параграф	Наименование на разходите	Сума (лева)
01-00	Заплати и възнаграждения за персонала, нает по трудови и служебни правоотношения	1 093 837
02-00	Други възнаграждения и плащания за персонала	57 681
05-00	Задължителни осигурителни вноски от работодатели	276 217
10-00	Издръжка	691 665
19-00	Платени данъци, такси и административни санкции	14 431
46-00	Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности	250
52-00	Придобиване на дълготрайни материални активи	44 436
53-00	Придобиване на нематериални дълготрайни активи	95 932
	Общо разходи по бюджета	2 274 449

XV. Цели и приоритети на КЗЛД за 2017 г.

Предвид влизането в сила на новата европейска правна рамка за защита на данните през 2016 г. и произтичащите от нея ангажименти на Комисията за защита на личните данни в международен и национален план Комисията си поставя следните цели за предстоящия отчетен период:

1. Фокусиране на усилията на КЗЛД в ключови направления от национално и наднационално значение

За постигане на тази цел Комисията си поставя следните приоритети в дейността по защита на личните данни:

- *Председателството на Съвета на ЕС*

Основно приоритетно направление в дейността на КЗЛД през 2017 г. ще бъде подготовката на институцията за успешно изпълнение на задачите, произтичащи от българското председателство на Съвета на ЕС през първата половина на 2018 г. Усилията ще бъдат насочени както към надграждане на професионалната квалификация на екипа на КЗЛД, ангажиран с председателството, така и към дефиниране на конкретни теми в законодателните досиета, които да залегнат в дневния ред на работна група „Защита на данните и обмен на информация“ през периода на българското председателство.

- *Домакинство на 40-ата международна конференция на органите по защита на данните и неприкосновеността*

През следващия отчетен период след положително решение на Изпълнителния комитет на Международната конференция на органите по защита на данните и неприкосновеността за домакинство на 40-ия юбилеен форум през 2018 г. Комисията за защита на личните данни ще стартира съвместно с Европейския надзорен орган по защита на данните необходимите подготвителни действия за организиране на мероприятиято. Конкретната реализация на отделните дейности ще бъде в съответствие с предварително оповестената от кандидатите за домакини план-програма на този най-важен международен форум в сферата на неприкосновеността и защитата на личните данни.

- *Пълно присъединяване към Шенген*

Постоянен приоритет и за 2017 г. остава дейността в областта на защитата на личните данни за присъединяване към Шенген и запазването на достиженията на Шенген, както и продължаване участието на КЗЛД в мисии за оценка по Шенген.

2. Гарантиране готовността на страната за изпълнение на ангажименти, произтичащи от новата европейска правна рамка в областта на защитата на личните данни

За постигане на тази цел Комисията си поставя следните приоритети в дейността по защита на личните данни:

- *Институционална и законодателна подготовка за прилагане на новата правна рамка*

През 2017 г. следва да се осъществи основната част от дейността по подготовка на изменения и допълнения в ЗЗЛД на основата на новите правила на ЕС в тази област. В тази връзка една от основните насоки в работата на КЗЛД през следващата година, освен изготвянето на предложения за необходимите нормативни промени в областта на защитата на личните данни в национален план, ще бъде разгръщането на информационно-разяснителна кампания във връзка с най-важните положения в Регламента и Директивата, в т.ч. относно задълженията на администраторите на лични данни и обработващите данни.

- *Изграждане на национален обучителен център*

Сериозна стъпка към разгръщането на информационно-образователна кампания остава изграждането на национален обучителен център в областта на защитата на личните данни, предназначен предимно за дистанционни онлайн обучения на лица, определени за заемане на длъжността служител по защита на личните данни, и обезпечаването му с необходимите щатни бройки. В допълнение усилията на КЗЛД през следващия отчетен период ще бъдат насочени към разработването на нови учебни програми, съобразени с новата европейска правна рамка и произтичащите от нея промени в националното законодателство, практически упражнения и тестове за проверка на знанията. Това ще наложи промяна в традиционния до момента подход на КЗЛД за провеждане на обучения на място по предварително одобрен план за текущата година.

- *Разработване и внедряване на информационна система в изпълнение изискванията на новата правна рамка*

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета през 2017 и 2018 г. в Комисията ще бъде създадена организация за разработване и внедряване на информационна система за поддържане на следните регистри:

- регистър на длъжностните лица по защита на данните;

- регистър на сертифициращи и акредитирани организации;
- регистър на организациите с кодекси за поведение;
- регистър на вътрешните нарушения на регламента;
- регистър на предприетите мерки в съответствие с упражняването на корективните правомощия.

3. Засилена контролна дейност в области с висока обществена и социална значимост

За постигане на тази цел Комисията си поставя следния приоритет в дейността по защита на личните данни:

- *Проверка в сектор „Здравеопазване“*

През предстоящия отчетен период КЗЛД ще надгради вече реализираната дейност с извършване на проверка в сектор „Здравеопазване“, като се отчита натрупаният опит в областта на контролната дейност от предходни периоди, включително и от извършената през 2016 г. проверка в сектор „Образование“. Запазва се водещият критерий при дефинирането на секторите от общественно-икономическия живот, които са обект на проверка, а именно обработването на лични данни на изключително голям брой физически лица и/или на лични данни, изрично посочени в чл. 5, ал. 1, т. 3 от ЗЗЛД, предимно които се отнасят до здравето на физическите лица.

Успешното реализиране на заложените през следващия отчетен период цели и приоритети на КЗЛД ще гарантира стабилитет на защитата на личните данни в национален план и все по-добра разпознаваемост на институцията в българското общество и сред чуждестранните партньори. Изборът на цели и приоритети залага на дългосрочна перспектива и устойчивост на постигнатите резултати.

Годишният отчет на Комисията за защита на личните данни за дейността ѝ през 2016 г. е приет с решение на Комисията на заседание, проведено на 18 януари 2017 г. (Протокол №3).

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Венцислав Караджов /п/

ЧЛЕНОВЕ:

Цанко Цолов /п/

Цветелин Софрониев /п/

Мария Матева /п/

Веселин Целков /п/